Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 84 (2584) ■ Середа, 16 травня 2001 року ■ Ціна договірна

Ранкове і денне засідання сесії Верховної Ради України 15 травня

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

■ *1686 р. Договір про «вічний мир» між Росією та Польщею, який остаточно поділив Україну, закріпивши за Москвою право на володіння Гетьманщиною.*
■ *1703 р. Засновано Санкт-Петербург, столицю Російської імперії.*
■ *1817 р. Народився Микола Костомаров, історик, етнограф, письменник, один із засновників Кирило-Мефодіївського товариства.*
■ *1917 р. До Петрограда прибула делегація Центральної Ради, на чолі з В. Винниченком та С. Єфремовим, у справі автономії України.*

16 травня

В. о. — найгірший вихід

Віктор Ющенко вважає, що призначення виконувача обов'язків прем'єра — «найгірший вихід для України». Це буде «неефективний прем'єр, і його повноваження будуть досить обмежені», — заявила прес-секретар Віктора Ющенка Наталя Зарудна в інтерв'ю журналістам.

Прес-секретар також повідомила, що на даний момент В. Ющенко не планує очолити будь-яку партію або опозицію у тому вигляді, як вона є. «Він вважає, що спочатку потрібно виробити платформу, на котрій об'єднаються сили, зацікавлені в розвитку демократії, ринкової економіки, в прозорій політиці та чесному європейському напрямі розвитку нашої держави, а тоді можна буде казати про партію чи передвиборний блок, які він може очолити», — наголосила Н. Зарудна.

Разом із цінами зростають і борги

Нині борг громадян України за надані житлово-комунальні послуги становить 6,5 млрд. грн. Лише за минулий рік цей борг зріс на півтора мільярда гривень.

Такі цифри навів у своєму виступі голова Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики Володимир Гусаков. Він за дорученням Кабінету Міністрів проінформував народних обранців про стан і формування цін та тарифів у житлово-комунальній сфері.

Однак, зазначив Володимир Гусаков, у 2000 році проплата житлово-комунальних послуг становила більш як 83 відсотки. Щоправда, за перший квартал поточного року цей показник становив понад 78 відсотків, що на чверть більше, ніж за відповідний період 2000 року. Водночас уряд поступово розраховується з комунальниками за борги бюджетних організацій. Протягом року було виплачено 3 млрд. грн. цих боргів.

Своє завдання з поліпшення ситуації в житлово-комунальній сфері уряд вбачає у реформуванні цієї галузі.

(Закінчення на 2-й стор.).

Газові опади...

Наша держава може повністю покрити газовий дефіцит та відмовитися від інших джерел імпорту цього продукту. Таку нагоду дає підписана президентами України та Туркменистану угода про постачання природного газу. Документом передбачено поставку в Україну 250 млрд. кубометрів блакитного палива до 2006 року. Леонід Кучма назвав цю угоду одним з головних наслідків візиту Президента Туркменистану Сапармурата Ніязова. На його думку, досягнуті домовленості означають для України економічну та енергетичну безпеку.

(Коментар з цього приводу читайте на 3-й стор.).

Передсвяткові думки

Не робіть Київ Парижем!

Про Київ мені важко говорити неупереджено. Це моє рідне місто, радостями якого я живу і хворобами якого хворію. Так, за останні кілька років багато чого змінилося в нашому місті на краще. Зачищено, буквально вимито і пофарбовано старі будівлі. Набагато краще освітлені вулиці, стали до ладу нові станції метрополітену. Місто здебільшого очистили від заражених омелою дерев і тополь, цвіт яких спричиняє в людей алергію. Але вирубування набуло останнім часом жахливого характеру. Сумно було дивитися на те, як під корінь рубали здорові дерева в Шевченківському парку, на суміжних із ним вулицях. А скільки їх поклали в Гідропарку! Там в деяких місцях просто розчищають у такий спосіб майданчики для будівництва барів, ресторанів, інших розважальних закладів.

(Закінчення на 3-й стор.).

ДНІПРОГЕС ОНОВЛЮЄТЬСЯ

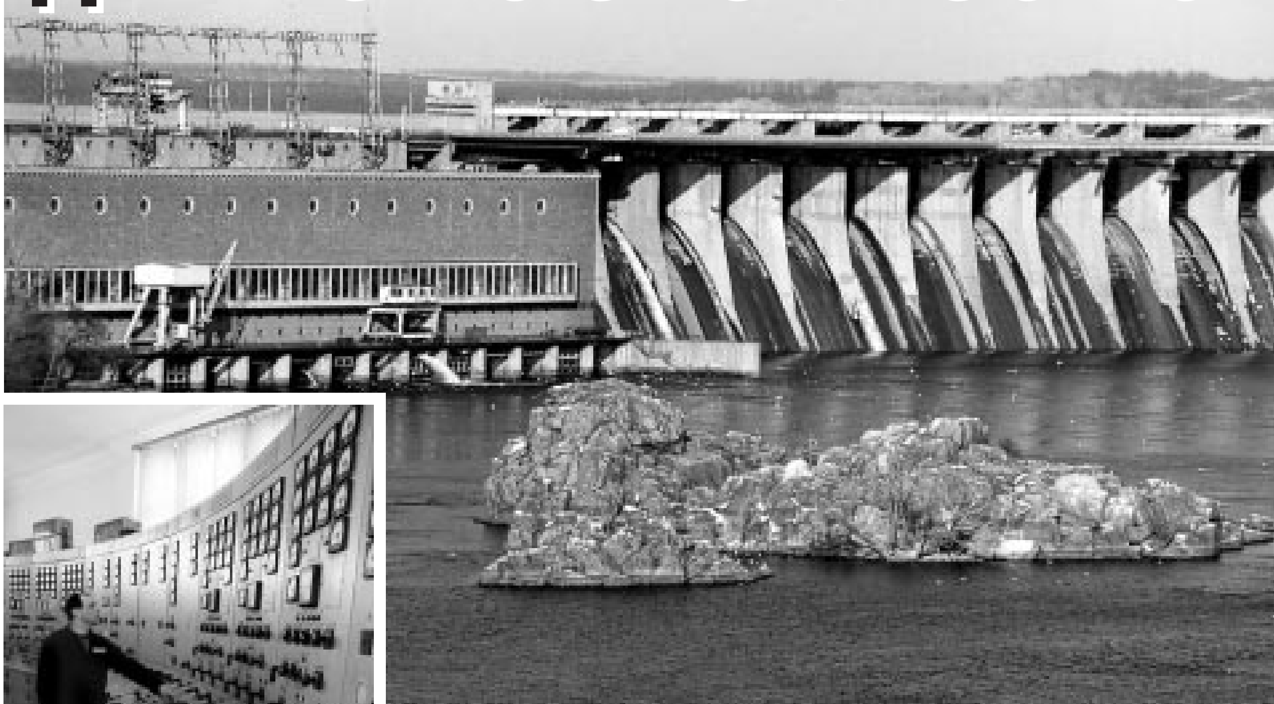

Чи стояли ви коли-небудь на греблі Дніпрогесу? Дивовижне відчуття: здається, минуле і майбутнє —зовсім поруч. Лише прислухайся і почуєш зі скелястої Хортиці голоси запорожців. Певно, іржання їхніх коней вчувалося в кипінні дніпровських вод поблизу порогів і отим землекопам та грабарям, котрі прийшли на береги Славути, щоб збудувати найбільшу на той час гідростанцію. І збудували! Всього за чотири з лишком роки. Практично вручну викопали гігантський котлован, вклали 500 тисяч кубометрів бетону в греблю, яка стала їм пам'ятником.

(Закінчення на 16-й стор.).

У номер

Аварія на нафтопроводі

250 кубометрів нафти вилилося на луганську землю внаслідок аварії на нафтопроводі «Самара—Лисичанськ» неподалік села Третялівка Біловодського району. Упродовж доби розлиту нафту відкачували у спеціально вириті котлованах. Причини аварії встановлюють. Як вважають фахівці управління з питань надзвичайних ситуацій, найімовірніше, підвела техніка.

Я вам пишу...

Антена в зубі

1981 року в санаторії 4-го управління під Москвою мені поновили напівзруйнований карієсом зуб. І у тій штучній половині рентген нещодавно виявив предмет, схожий на спіраль. Підозрюю, що то — антена. За 20 років цей зуб мене жодного разу не потурбував. Звертався до міліції, до прокуратури — безрезультатно. У приймальні СБУ з мене покепкували: «Ви розумієте, яка то ядерна батарейка має бути у вас у зубі, щоб живити радіопередавач?..» Порадьте, що робити. Це ж — цілодобовий контроль.

Павло БІЛИЙ.

Нікополь.

Реалії

Горів ревнивець, наче факел

У Костополі Рівненської області облився бензином і вчинив самоспалення в нетверезому стані 57-річний інвалід Олександр Тарасюк. Через ревнощі.

На щастя, перехожим вдалося погасити вогонь. З тяжкими опіками ревнивця доставлено до обласної лікарні. Завідувач опіковим центром Олег Кирик оцінив стан О. Тарасюка як важкий.

■ *У Дніпропетровську відбувся мітинг проти підвищення цін на житлово-комунальні послуги.*
■ *У Чуднівському районі Житомирської області на опорі електропередач загинув 12-річний хлопець, «мисливець» за кольоровими металами.*
■ *Сьогодні в Одесі розпочинається чотириденний всеукраїнський журналістський форум.*
■ *У Тернополі відкрито центр мікрохірургії ока.*

P. S.

Наша адреса в Internet на сервері української преси: http://uamedia.visti.net/golos

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 22, ст. 115) такі зміни:

1. У назві та тексті Закону слова «іонізуючих випромінювань» в усіх відмінках замінити словами «іонізуючого випромінювання» у відповідних відмінках.

2. Примітку до частини першої статті 5 викласти в такій редакції:

«*Мілізіверт (мЗв) — похідна від одиниці вимірювання еквівалентної та ефективної дози іонізуючого опромінення — зіверт (Зв) (у системі СІ). Позасистемна одиниця — бер (1 мЗв дорівнює 0,1 бера)».

3. У статті 8:

а) у частині другій слова «протягом перших десяти діб» замінити словами «протягом перших двох тижнів після аварії»;

б) у частині третій слова «протягом не більше як одного тижня» замінити словами «протягом перших двох тижнів після аварії»;

в) частину четверту після слів «може перевищити 50 мілігрей» доповнити словами «для дітей або 200 мілігрей для дорослих»;

г) примітку до частини четвертої викласти в такій редакції:

«*Мілігрей (мГр) — похідна від одиниці вимірювання поглиненої дози іонізуючого опромінення — грей (Гр) (у системі СІ). Позасистемна одиниця — рад (1 мГр дорівнює 0,1 рада)»;

д) частину п'яту виключити.

4. Статтю 10 доповнити абзацом такого змісту:

«оповіщення населення у разі виникнення радіаційної аварії та інформування про рятувальні та профілактичні заходи у зв'язку з цим».

5. У частинах третій і четвертій статті 11 слова «екологічний паспорт території» та «екологічного паспорта території» замінити відповідно словами «радіаційно-екологічний паспорт території» та «радіаційно-екологічного паспорта території».

6. У частині першій статті 12:

а) в абзаці шостому слова «та захоронення побутових радіоактивних відходів» виключити;

б) в абзаці восьмому слова «та умов для збирання і захоронення побутових радіоактивних відходів» виключити.

7. В абзаці першому статті 13 слова «в установленому Кабінетом Міністрів України порядку» виключити.

8. В абзаці першому частини першої статті 14 слова «аварійну готовність ядерних установок і джерел іонізуючого випромінювання» замінити словами «готовність до ліквідації радіаційних аварій».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 26 квітня 2001 року.
№ 2397-III.

Разом із цінами зростають і борги

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Адже практично житлово-комунальна сфера монополізована щодо постачання енергоносіїв, води та тепла. Отже, Кабінет Міністрів насамперед дбає про стабілізацію цін на енергоносії, аби не зростали тарифи і ціни на послуги житлово-комунальної сфери. Окрім того, стоїть завдання оздоровити фінансовий стан підприємств цієї галузі.

За словами В. Гусакова, нині галузь стає привабливою для іноземних інвестицій. Він навів низку конкретних прикладів іноземних капіталовкладень у комунальну сферу.

Володимир Гусаков зупинився також на проблемі законодавчого забезпечення нормативної бази діяльності житлово-комунальних підприємств. Зокрема, на його думку, уже давно «перезріла» проблема прийняття нового Житлового кодексу, який перебуває на розгляді в парламенті з 1996 року.

Водночас зростання цін і тарифів виявилося для багатьох громадян не під силу. Майже п'ята частина сімей отримує субсидії, з яких 6 відсотків — це пенсіонери, решта — працюючі.

Власне, така ситуація й обумовила необхідність заслуховування на сесії інформації про стан і формування цін та тарифів у житлово-комунальній сфері. Адже, як зазначила співдоповідач, член Комітету Верховної Ради з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій Наталія Вітренко, 2000 року в цій сфері стався «ціновий вибух». Вартість послуг зросла майже на 40 відсотків. На її думку, це пояснюється запровадженням для населення податку на додану вартість на спожиту електроенергію та телефонний зв'язок. Отож нині середня вартість житлово-комунальних послуг — 105 грн. — становить 40 відсотків середньої заробітної плати.

Наталія Вітренко також висловила думку, що собівартість житлово-комунальних послуг не відповідає дійсності.

Автори проектів постанов щодо інформації уряду були одностайні в одному: роботу Кабінету Міністрів щодо формування цін та тарифів у житлово-комунальній сфері визнати незадовільною. Однак шляхи розв'язання проблем, які накопичилися в галузі, пропонували різні. На якій точці зору зійдуться народні обранці — буде відомо в четвер.

На ранковому засіданні головуючий Іван Плющ повідомив, що народні депутати Олена Бондаренко та Михайло Косів перейшли з фракції Народного руху у фракцію «Реформи-Конгрес», а Сергій Ларін — з НДП в «Регіони України».

Володимир КОРОЛЮК.

Патріотична партія України розгортає перед Верховною Радою наметове містечко, щоб загострити питання оцінки діяльності Президента

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Розкол на УТ-1

Хто за ким стоїть і кого зраджує

Редакція аналітичних програм творчого виробничого об'єднання «УТН» Національної телерадіокомпанії України (НТКУ) у повному складі йде з каналу, бо вважає його керівництво «аморальним». Про це заявив на прес-конференції завідувач редакції Олесь Ковальчук.

За словами О. Ковальчука, після критики на адресу керівництва УТ-1 на прес-конференції в УНІАН 25 квітня п. р. редакцію було «видворено з приміщення», їй «закрили доступ до комп'ютерної мережі НТКУ». О. Ковальчук вважає, що керівництво НТКУ створює навколо нього «вакуум», намагаючися налаштувати проти нього колектив, називаючи «зрадником» і обвинувачуючи в «синдромі Мельниченка». Тому О. Ковальчук разом зі своєю редакцією вирішив піти з УТ-1, щоб реалізувати свої проекти на інших каналах.

Водночас, як повідомляє «Інтерфакс-Україна», президент НТКУ Вадим Долганов заперечує обвинувачення свого підлеглого в упередженому ставленні. Коментуючи рішення О. Ковальчука, В. Долганов заявив: «Ця людина не самостійна. Я знаю, хто за ним стоїть, які сили і які люди». Проте В. Долганов відмовився назвати конкретні імена, пообіцявши: «Настане час, я їх назву».

«Дядько» із Києва непричетний

Суд іде

Ні штаб кандидата в Президенти України Олександра Мороза, ні особисто Олександр Олександрович не мали жодного стосунку до терористичного акту, який було скоєно у жовтні 1999 року в Кривому Розі проти Наталії Вітренко, її довірених осіб та виборців.

На судовому процесі у Дніпропетровську щойно виступили державні обвинувачі Галина Чорнобук і Юрій Курилов. На їх переконання, і попереднє слідство, і судове довели, що замах на життя Наталії Михайлівни і її прихильників організував винятково Сергій Іванченко. Отож ніякого і нічийого замовлення він не виконував, а діяв тільки з власної ініціативи.

Тепер суд слухає захисників обвинувачуваних, які, одначе, сумніваються, що й Сергій Іванченко «задумав» цей акт, унаслідок якого постраждали 45 осіб. На думку захисників, є підстави підозрювати, що хтось третій скористався схильністю до криміналу Сергія Іванченка і його «підручних». Невдовзі колегія Дніпропетровського обласного суду має винести остаточний вердикт. Можна твердо сказати єдине: якщо причетність до теракту Сергія Іванченка, а також його молодшого брата Володимира і Андрія Самойлова судом усе ж буде визнано, то на них чекають досить суворі покарання. Іванченку-старшому державні обвинувачі просять призначити довічний, а Іванченку-молодшому і Самойлову — п'ятнадцятилітні терміни ув'язнення.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

У Рахунковій палаті України

Ефект — тимчасовий

Рахункова палата України перевірила і проаналізувала реструктуризацію та стан державних зовнішніх боргових зобов'язань нашої країни. Висновки, які за матеріалами перевірки зробила колегія Рахункової палати, важко назвати втішними.

По-перше, жодне рішення про зовнішні комерційні позики, всупереч статтям 85, 92 і 95 Конституції України і закону «Про міжнародні договори», не подавалося до Верховної Ради для ратифікації і, отже, нею не затверджувалося. Таким чином, ВР фактично було позбавлено можливості виконувати свої конституційні обов'язки у здійсненні контролю за виникненням державного боргу України.

По-друге, процес реструктуризації дав лише короткочасний ефект, і вже цього року бюджетні платежі із зовнішніх комерційних боргів мають становити майже 16 мільярдів гривень, тобто їх буде здійснено в тих самих розмірах, що й на час ухвалення рішення про проведення самої реструктуризації.

Крім того, сумнівними видаються і її фінансові результати. Так, саме через реструктуризацію додаткові бюджетні платежі з обслуговування та погашення зовнішніх комерційних боргових зобов'язань упродовж 2000—2007 років становитимуть 613 мільйонів доларів США!

Не завжди позичені гроші, зазначає колегія Рахункової палати, використовувалися за призначенням. Так, із чотирьох зовнішніх комерційних позик, усупереч рішенню Президента України, 317,7 мільйона доларів пішли не на фінансування бюджетного дефіциту, а на погашення державного боргу, що належить до капітальних витрат.

Усі негативні процеси, пов'язані і з виникненням зовнішньої заборгованості, і з її погашенням та обслуговуванням, вважає колегія, стали можливими тому, що в Україні досі не створено струнко законодавчої основи для прозорого керування державним боргом.

У результаті вкрай звужено фінансові можливості держави здійснювати позики на міжнародних фінансових ринках. Внутрішнє кредитування ускладнюється тим, що держава втратила довіру громадян України у зв'язку з незадовільним розв'язанням проблеми погашення втрачених ними заощаджень у колишньому Ощадбанку УРСР. Зі скрипом ідуть процеси реструктуризації державного боргу перед Національним банком України та комерційними банками. Одне слово, якщо все залишиться, як і раніше, нашій державі не буде де кредитуватися. А без кредитів, як відомо, неможливо ефективно здійснювати будь-яку економічну політику.

Ігор НАУМЕНКО.

Юлія Тимошенко залишається на волі

Таке рішення прийняла вчора судова колегія Верховного Суду України після розгляду протесту голови ВС Віталія Бойка.

У своєму протесті на рішення президії Київського міського суду у справі колишнього віце-прем'єра, лідера партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко про взяття її під варту В. Бойко наголошував на незаконності рішення президії Київського міського суду, яка підтвердила легітимність арешту Ю. Тимошенко як запобіжного заходу. Зокрема, незаконне те, що Київський міськсуд закрив справу і не дав можливості для оскарження свого рішення у вищих інстанціях.

Фотофакт

У Всесвітній день сім'ї керівництво Київської міської адміністрації вручало подарунки сім'ям, де чоловіки самі виховують дітей. У родині Данилевських мати померла, батько — невідомо де. Костянтину лише 20 років, але він виховує неповнолітніх брата та сестру.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Газові опади над російською парасолею

Коментар

У солідному пакеті підписаних президентами України та Туркменистану документів вирізняється так звана газова угода на п'ять років.

Це особливо підкреслювали на прес-конференції і Леонід Кучма, і Сапармурат Ніязов. Справді, сам факт, що в результаті домовленостей на державному рівні Туркменистан перебирає функції монопольного імпортера природного газу в Україну і вражає, і надихає. За угодою Україна у 2002 році одержить 40, у 2003-му — 50 і до 2006 року включно — по 60 мільярдів кубометрів газу, що фактично покриває наші внутрішні потреби. Мало того, за словами туркменського Президента, його країна готова розпочати переговори про підписання ще триваліשої міждержавної угоди — на десятиріччя. Звідки така разюча переміна політичного курсу? Адже фактично ще недавно Туркменистан не бажав вести такі переговори до врегулювання боргових проблем (за оцінками спостерігачів, Україна від 1993 року завинила йому щонайменше 400 з гаком мільйонів доларів).

Звісно, такі гроші нам по кишені, але викласти їх означало б поставити під сумнів усі плани з реструктуризації боргів перед Паризьким клубом кредиторів. А реструктуризація можлива лише за умови наявності чергового Прем'єр-міністра України. Звідси й зауваження пана Ніязова, що з поверненням газових боргів його країна почекає тиждень-другий.

Більше чекали, бо справа була того варта. І не лише тому, що таки примусили Україну пристати до ціни за природний газ у 42 долари за тисячу кубометрів, хоча й це не дріб`язок.

Злива телекоментарів з приводу появи альтернативного джерела енергоносіїв ніщо в порівнянні з нинішнім станом російської парасольки. Якщо згадати про приблизно півтормільярдний борг України за природний газ перед РАТ «Газпром» і те, що туркменські енергоносії не потраплять в Україну інакше як через російську територію, язик не повертається казати про якусь серйозну альтернативу. До того ж мало хто сумнівається у тому, що Віктор Черномирдін, як російський посол і голова ради директорів РАТ «Газпром», відповідно не подбає про погоду в домі. І розкриє російську парасольку над українською газотранспортною системою замість британо-голландської від компанії «Shell».

Сергій ВЛАД.

Фотофакт

Глава Державної податкової адміністрації Микола Азаров презентував у столичній школі №34 книжку «Казка про податки».

Фото Володимира МАКУХА (УНІАН).

Передсвяткові думки

Не робіть Київ Парижем!

(Початок на 1-й стор.).

Справжнім стихійним лихом стала безперервна заміна покриттів вулиць. Асфальт, який прослугував не один десяток років і міг би ще «працювати», зривають, замінюючи його на плитки, які не відповідають здебільшого загальному вигляду міста, а надто його історичній частині. Взимку ці плиткові тротуари перетворюються на ковзанку. А їх і далі кладуть і кладуть...

Зовсім не вписуються у стиль Києва й ліхтарі, що вишикувалися по всій вулиці Хмельницького. Навіщо столиці копіювати когось? Київ — чудовий, самобутній. Він аж ніяк не мусить бути схожий на Париж, Лондон чи Вашингтон. Київ — це Київ, який має власні традиції. І не треба їх змінювати на догоду моді або чиїмось інтересам. Зберегти всім знайоме обличчя Києва —головне завдання влади й архітекторів міста.

А ось нескінченні перебудови, реконструкції, як пластична операція, спотворюють зовнішній, складений віками, вигляд столиці. От я, корінна киянка, і хочу поставити кілька запитань головному архітектору Києва. Чи звернули ви увагу на те, що величезний будинок, що його зводять на вулиці Садовій, не вписується в довколишній ландшафт і геть «придушив» з одного боку чудову будівлю Кабміну, а з другого — не менш гарну будівлю Верховної Ради? Все це видно неозброєним оком, коли дивитися з боку Маріїнського палацу в бік Верховної Ради.

Свого часу кимось уже було ухвалене таке саме безглузде рішення, згідно з яким навпроти нашого оперного театру спорудили страхітливу житлову «коробку» (інакше і не назвеш цей будинок на Володимирській вулиці), яка спотворила надзвичайно гарний старий квартал і до сьогодні «тисне» своєю недоладністю. Точно так само свого часу сховали під дерев'яним саркофагом старовинні Золоті ворота. Щось Колізей у Римі ніхто не відновлює, недобудовує, а ось туристи їздять туди, щоб доторкнутися до столітніх руїн. На мою думку, немає потреби перекроювати майдан Незалежності, прокладати якісь естакади, а вже в районі Європейської площі перекривати все, що тільки можна. Зрізали колись нижню частину Володимирської гірки, щоб спорудити там музей Леніна. І що? Усім оцим будівництвом століття мало не згубили чудову будівлю такої улюбленої всіма філармонії — в минулому купецького зібрання. Спасибі, відстояли, не знесли, відновили її...

Мальвіна ЛЕВІНА, корінна киянка.

Гранату тримала для себе

Випускники 1941-го

Педрада запорізької медшколи вирішила без іспитів направити Людмилу Кравець на навчання до престижного медичного інституту. Але про це Люда дізналася після війни... На врученні дипломів 30 липня одна з усього курсу просилася на фронт. Працювала у шпиталях і після настійливих прохань потрапила до Новгородської області на Південно-Західний фронт.

Нагороду «За відвагу» Люся отримала після того, як виконала своє перше бойове завдання — прочитала, сидячи сама в окопі, майже в тилу у ворога, листівку німецькою мовою з вимогою скласти зброю. Тоді здалося в полон близько 30 фашистів. Вона згадує про це, як про свою першу перемогу над гітлерівцями. Без зброї. Санінструктор Люся, крім гранати, яку тримала про всяк випадок, жодної зброї не носила.

Під Старою Русою на свій 20-річний ювілей 14 березня 1943 року Людмила була поранена і контужена. Лікарі пропонували ампутувати ноги. Не погодилася. І боролася разом з хірургами за життя. Після шпиталю із ще не загоєними рубцями повернулася... на фронт. І лише під час боїв забувала про нестерпний біль, від якого часто непритомніла. І знову — сотні врятованих медсестрою життів поранених воїнів, яких під нищівним вогнем несла на собі...

Наближалися до Берліна. У журналі бойових дій 63-го гвардійського стрілецького полку за 17 квітня 1945 року є такий запис: «Під час бойових дій вибув зі строю командир роти, яка була направляючою. Санінструктор старший сержант Кравець взяла на себе командування, самовіддано й ініціативно, зі знанням справи провела атаку, заволоділа полотном залізниці та ввірвалася на південний край Зітцинга, де закріпилася і організувала кругову оборону». Після цього переможного бою старший сержант єдиний раз за всю війну не виконала наказ командира дивізії — скоротити списки солдатів своєї роти, представлених до нагороди.

У вуличних боях за Берлін Герой Радянського Союзу, старший сержант Людмила Кравець була поранена вп'яте. Її на рік обрали членом окружної комісії Магдебурга. А після повернення до Запоріжжя Людмила Степанівна перенесла вісім операцій — давалися взнаки фронтові рани — і за станом здоров'я вже не змогла ні навчатися, ні працювати. Ростила дітей і онуків. А нині мешкає у столиці і мріє, щоб хтось із правнуків здобув вищу медичну освіту.

Наталя ЯРЕМЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

На знімку: Людмила Степанівна Кравець з правнучкою Настунею.

Пам'ять

Згадають про лихоліття

57-му річницю депортації народів Криму напередодні трагічної дати вшанують траурними зборами в Українському музичному театрі. День пам'яті жертв депортації — 18 травня — Крим зустріне покладанням квітів до меморіальних знаків, траурними мітингами на центральних площах Сімферополя, інших міст і районів півострова. У школах пройдуть уроки пам'яті жертв депортації.

Також відбудеться міжнародна конференція, присвячена 150-літтю від дня народження кримськотатарського просвітителя Ісмаїла Гаспринського. Буде видано чергові збірники матеріалів про репресовані народи. На проведення заходів із держбюджету виділено 170 тисяч гривень.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Спорт

Підготовка, вважай, розпочалася

Футбол. **Як повідомила інформаційна служба інтернет-студії ФФУ, учора в тренувальному центрі київського «Динамо» у Кончі-Заспі розпочалося тестування гравців національної збірної країни, що завершиться сьогодні. Головний тренер Валерій Лобановський до участі в цьому вкрай потрібному заході залучив таких футболістів:**

Олександра Шовковського, Владислава Ващука, Олександра Головка, Сергія Федорова, Юрія Дмитруліна, Василя Кардаша, Артема Яшкіна, Геннадія Мороза, Олександра Мелащенка (всі — «Динамо», Київ), Юрія Вірта, Андрія Вороб'я, Сергія Попова, Анатолія Тимощука, Геннадія Зубова, Михайла Старостяка, Андрія Конюшенка (всі — «Шахтар», Донецьк), Сергія Шищенка («Металург», Донецьк), Сергія Мізіна («Металіст», Харків).

Як бачимо, у тестуванні участі не беруть гравці, які виступають у зарубіжних клубах. Але можна вважати, що підготовка збірної України до відбіркових матчів чемпіонату світу-2002 з командами Норвегії (2 червня) та Уельсу (6 червня) розпочалася.

До речі, матч Україна—Норвегія доручено судити бригаді з Хорватії на чолі з Гораном Маричем, а Україна—Уельс — португальцям, яких очолить Жоакім Гомеш.

Лише результати

Першість країни. Перша ліга. 26-й тур. **«Прикарпаття»—«Львів». 1:2. «Чорноморець»—«Миколаїв». 1:0. «Зірка»—ЦСКА-2. 2:0. «Дніпро-2»—«Черкаси». 3:2. «Борисфен»—«Поліграфтехніка». 3:1. «Буковина»—«Спартак». 1:1. «Закарпаття»—«Волинь». 0:2. «Металург»—«Вінниця». 1:0.**

«Динамо-2» (Київ)—«Шахтар-2» (Донецьк). 2:0. **Федоров, 29, Ідахор, 85.**

«Динамо-2»**: Кернозенко, Кузьмичов, Омоко, Федоров, Радченко, Лисицький, Кардаш, Яшкін, Мороз (Ідахор, 60), Боднар, Серебренников.**

«Шахтар-2»**: Клименко, Бредун, Орлатий, Хома, Шкред, Абрамов (Гусаров, 80), Гай, Єсін, Конюшенко, Стрелков, Грибанов (Савін, 64).**

«Динамо-2» — 55 очок, «Поліграфтехніка» — 51, «Закарпаття», «Львів» — по 46, «Миколаїв», «Чорноморець», ЦСКА-2 — по 43, «Борисфен» — 37, «Металург» — 35, «Зірка», «Прикарпаття» — по 34, «Волинь» — 32, «Шахтар-2» — 31, «Дніпро-2», «Черкаси» — по 28, «Спартак» — 27, «Вінниця» — 23, «Буковина» — 17.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

■ ***Фотофакт***

Подільський район столиці відзначає 80-річчя. Оскільки Поділ — справжня основа Києва, свято вийшло таке масштабне, що не вмістилося в один день і зайняло весь нинішній тиждень. Окремо Поділ приймав вітання й подарунки від міського голови, окремо — від зарубіжних гостей, окремо — від митців (вистава «Поділ очима художників», Андріївський узвіз, 19—20 травня). Але ось що прикметно: першими Поділ вшанував не іноземців і навіть не столичного мера, а своїх ветеранів! Кілька десятків їх зібрали у райдержадміністрації, подякували за працю, вручили нагороди.

А ще район до свята виділив 700 тис. грн. на підтримку тих подолян, що отримують 118 гривень і менше пенсії.

На знімку: *голова Подільської райради і райдержадміністрації Григорій Романюк перед врученням нагород.*

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про платіжні системи та переказ грошей в Україні

Цей Закон визначає загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, поняття та загальний порядок проведення переказу грошей в межах України, а також встановлює відповідальність суб'єктів переказу.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів та понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

1.1) банк-кореспондент — банк, що на підставі договору та в порядку, встановленому Національним банком України, відкриває в іншому банку кореспондентський рахунок;

1.2) банківський автомат самообслуговування (банківський автомат) — програмно-технічний комплекс, що надає можливість держателю спеціального платіжного засобу здійснити самообслуговування за операціями одержання грошей у готівковій формі, внесення їх для зарахування на відповідні рахунки, одержання інформації щодо стану рахунків, а також виконати інші операції згідно з функціональними можливостями цього комплексу;

1.3) дата валютування — зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача. До настання дати валютування сума переказу обліковується в обслуговуючих отримувача банку або в установі — членів платіжної системи.

Порядок застосування дати валютування для банків встановлюється Національним банком України.

Порядок застосування дати валютування в небанківській платіжній системі визначається правилами платіжної системи відповідно до вимог цього Закону;

1.4) держатель спеціального платіжного засобу — фізична особа, яка на законних підставах використовує спеціальний платіжний засіб для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції із застосуванням зазначеного спеціального платіжного засобу;

1.5) документ за операцією із застосуванням спеціальних платіжних засобів — документ, що підтверджує виконання операції із використанням спеціального платіжного засобу, на підставі якого формуються відповідні документи на переказ чи зараховуються гроші на рахунки;

1.6) документ на переказ — електронний або паперовий документ, що використовується банками, їх клієнтами, кліринговими, еквайринговими установами або іншими установами — членами платіжної системи для передачі доручень на переказ грошей;

1.7) документ на переказ готівки — документ на переказ, що використовується платником для ініціювання переказу грошей у готівковій формі;

1.8) еквайрингова установа (еквайр) — юридична особа, яка здійснює еквайринг;

1.9) еквайринг — діяльність щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням спеціальних платіжних засобів;

1.10) електронний документ — документ, інформація в якому представлена у формі електронних даних, включаючи відповідні реквізити документа, в тому числі і електронний цифровий підпис, який може бути сформований, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму чи на папері;

1.11) електронний цифровий підпис — сукупність даних, отримана за допомогою криптографічного перетворення вмісту електронного документа, яка дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати особу, яка його підписала;

1.12) емісія спеціальних платіжних засобів (далі — емісія) —проведення операцій з випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи;

1.13) емітент спеціальних платіжних засобів (далі — емітент) —юридична особа, що є членом платіжної системи та здійснює емісію спеціальних платіжних засобів;

1.14) спеціальний платіжний засіб (платіжна картка тощо) —платіжний інструмент, що виконує функцію засобу ідентифікації, за допомогою якого держателем цього інструмента ініціюється переказ грошей з відповідного рахунка платника або банку, а також здійснюються інші операції, передбачені відповідним договором. За допомогою спеціальних платіжних засобів формуються документи за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів або надаються інші послуги держателям спеціальних платіжних засобів;

1.15) ініціатор — особа, яка на законних підставах ініціює переказ грошей шляхом формування та подання відповідного документа на переказ або використання спеціального платіжного засобу;

1.16) кліринг — механізм, що включає збирання, сортування, реконсиляцію та проведення взаємозаліку зустрічних вимог учасників платіжної системи, а також обчислення за кожним із них сумарного сальдо за визначений період часу між загальними обсягами вимог та зобов'язань;

1.17) клірингова вимога — документ на переказ, сформований кліринговою установою за результатами клірингу, на підставі якого, шляхом списання/зарахування коштів на рахунки членів платіжної системи, відкритих у розрахунковому банку цієї платіжної системи, проводяться взаєморозрахунки між ними;

1.18) клірингова установа — юридична особа, що за результатами проведеного нею клірингу формує клірингові вимоги та надає інформаційні послуги. Функції клірингової установи може виконувати юридична особа, що отримала відповідний дозвіл Національного банку України;

1.19) міжбанківський розрахунковий документ —документ на переказ, сформований банком на підставі поданих клієнтами розрахункових документів, документів на переказ готівки, а також доручень на договірне списання, передбачених в договорах, укладених між клієнтами та обслуговуючими їх банками;

1.20) неплатоспроможність — нездатність учасника платіжної системи в строк, встановлений договором або визначений законодавством України, в повному обсязі виконати свої зобов'язання щодо переказу грошей;

1.21) операційний день — частина робочого дня банку або іншої установи — члена платіжної системи, протягом якої приймаються від клієнтів документи на переказ і документи на відкликання та можна, за наявності технічної можливості, здійснити їх обробку, передачу та виконання. Тривалість операційного дня встановлюється банком або іншою установою — членом платіжної системи самостійно та закріплюється в їх внутрішніх нормативних актах;

1.22) операційний час — частина операційного дня банку або іншої установи — члена платіжної системи, протягом якої приймаються документи на переказ і документи на відкликання, що мають бути оброблені, передані та виконані цим банком протягом цього ж робочого дня. Тривалість операційного часу встановлюється банком або іншою установою — членом платіжної системи самостійно та закріплюється в їх внутрішніх нормативних актах;

1.23) отримувач — особа, на рахунок якої зараховується сума переказу або яка отримує суму переказу у готівковій формі.

Неналежний отримувач — особа, яка не має законних підстав на отримання від платника суми переказу, що внаслідок помилкового переказу надійшла на її рахунок або була сплачена їй у готівковій формі;

1.24) переказ грошей (далі — переказ) — рух певної суми грошей з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому у готівковій формі. Ініціатор та отримувач можуть бути однією і тією ж особою.

Помилковий переказ — рух певної суми грошей, внаслідок якого з вини банку або іншого суб'єкта переказу відбувається її списання з рахунку неналежного платника та/або зарахування на рахунок неналежного отримувача чи видача йому цієї суми у готівковій формі;

1.25) платіжна вимога — розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача або при договірному списанні отримувача до обслуговуючого платника банку здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми грошей з рахунку платника на рахунок отримувача;

1.26) платіжна вимога-доручення — розрахунковий документ, що містить вимогу отримувача безпосередньо до платника сплатити суму грошей та доручення платника банку, що його обслуговує, здійснити переказ визначеної платником суми грошей зі свого рахунка на рахунок отримувача;

1.27) платіжна картка — спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу грошей з рахунка платника або з відповідного рахунка банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування грошей зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання грошей у готівковій формі в касах банків, пунктах обміну іноземної валюти уповноважених банків та через банківські автомати, а також здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором;

1.28) платіжна організація — юридична особа, яка є власником або одержала право на використання товарного та інших знаків, що ідентифікують належність платіжних карток та інших платіжних інструментів до платіжної системи, і яка визначає правила роботи платіжної системи, а також виконує інші функції щодо забезпечення діяльності платіжної системи та несе відповідальність відповідно до закону та договору;

1.29) платіжна система — платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу грошей. Проведення переказу грошей є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система.

Внутрішньодержавна платіжна система — платіжна система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу грошей виключно в межах України.

Міжнародна платіжна система — платіжна система, в якій платіжна організація може бути як резидентом, так і нерезидентом і яка здійснює свою діяльність на території двох і більше країн та забезпечує проведення переказу грошей з однієї країни в іншу;

1.30) платіжне доручення — розрахунковий документ, який містить доручення платника банку або іншій установі — члену платіжної системи, що його обслуговує, здійснити переказ визначеної в ньому суми грошей зі свого рахунка на рахунок отримувача;

1.31) платіжний інструмент — засіб певної форми на паперовому, електронному чи іншому виді носія інформації, використання якого ініціює переказ грошей з відповідного рахунка платника. До платіжних інструментів відносяться документи на переказ та спеціальні платіжні засоби;

1.32) платник — особа, з рахунка якої ініціюється переказ грошей або яка ініціює переказ шляхом внесення до банку або іншої установи — члена платіжної системи документа на переказ готівки разом із відповідною сумою грошей.

Неналежний платник — особа, з рахунка якої помилково переказана сума грошей;

1.33) реконсиляція — процедура контролю, яка полягає в ідентифікації та перевірці виконання кожного переказу за допомогою щонайменше трьох показників, визначених платіжною системою;

1.34) розрахунковий банк — уповноважений платіжною організацією відповідної платіжної системи банк, що відкриває рахунки членам платіжної системи та бере участь у проведенні взаєморозрахунків між ними.

Функції розрахункового банку виконує банк, який має відповідну ліцензію Національного банку України, або Національний банк України;

1.35) розрахунковий документ — документ на переказ грошей, що використовується для ініціювання переказу з рахунка платника на рахунок отримувача;

1.36) розрахунковий чек — паперовий розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене розпорядження платника банку, що його обслуговує, провести переказ суми грошей на користь визначеного в ньому отримувача;

1.37) розрахунково-касове обслуговування —послуги, що надаються банком клієнту на підставі відповідного договору, укладеного між ними, які пов'язані із переказом грошей з рахунка (на рахунок) цього клієнта, видачею йому грошей у готівковій формі, а також здійсненням інших операцій, передбачених договорами;

1.38) списання договірне — списання грошей, що здійснюється банком на підставі доручення його клієнта та в порядку, передбаченому в укладеному ними договорі;

1.39) списання примусове — списання грошей, що здійснюється стягувачем без згоди платника на підставі встановлених законом виконавчих документів у випадках, передбачених законом;

1.40) стягувач — особа, яка може бути ініціатором переказу грошей з рахунка платника на підставі виконавчих документів, визначених законом.

Неналежний стягувач — особа, що не має визначених цим Законом підстав на ініціювання переказу грошей з рахунка платника;

1.41) сума переказу — гроші, відповідна сума яких внаслідок переказу має бути зарахована на рахунок отримувача або видана йому у готівковій формі;

1.42) торговець — суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні інструменти з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі);

1.43) учасник платіжної системи — юридична або фізична особа — суб'єкт відносин, що виникають при проведенні переказу грошей, ініційованого за допомогою платіжного інструмента цієї платіжної системи;

1.44) член платіжної системи — юридична особа, що на підставі належним чином оформленого права (отриманої ліцензії платіжної системи, укладеного з платіжною організацією платіжної системи договору тощо) надає послуги учасникам платіжної системи щодо проведення переказу за допомогою цієї платіжної системи та відповідно до законодавства України має право надавати такі послуги в межах України;

1.45) шифрування — перетворення електронного документа із застосуванням криптографічних методів з метою захисту його змісту.

Стаття 2. Законодавство про платіжні системи та переказ грошей

2.1. Загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, відносини у сфері переказу грошей регулюються Конституцією України, законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про зв'язок», цим Законом, іншими актами законодавства України та нормативно-правовими актами Національного банку України, а також Уніфікованими правилами та звичаями для документарних акредитивів Міжнародної торгової палати, Уніфікованими правилами з інкасо Міжнародної торгової палати, Уніфікованими правилами по договірних гарантіях Міжнародної торгової палати та іншими міжнародно-правовими актами з питань переказу грошей.

Стаття 3. Гроші в Україні

3.1. Гроші існують у готівковій формі (формі грошових знаків) або у безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках).

3.2. Грошові знаки випускаються у формі банкнот і монет, що мають зазначену на них номінальну вартість.

3.3. Гривня як грошова одиниця України (національна валюта) є єдиним законним платіжним засобом в Україні, приймається усіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України для проведення переказів.

Стаття 4. Форми розрахунків, що застосовуються при проведенні переказу

4.1. При проведенні переказу ініціатори можуть застосовувати акредитивну, вексельну, інкасову форми розрахунків, а також форму розрахунків за гарантійним зобов'язанням, за чеками з використанням документів на переказ, передбачених цим Законом.

Порядок застосування форм розрахунків визначається цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Стаття 5. Суб'єкти переказу грошей

5.1. Суб'єктами правових відносин, що виникають при здійсненні переказу грошей, є члени та учасники платіжних систем.

5.2. Відносини між суб'єктами переказу регулюються на підставі договорів, укладених між ними з урахуванням вимог законодавства України.

Стаття 6. Порядок відкриття банками рахунків своїм клієнтам

6.1. Банки мають право відкривати рахунки резидентам України (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам), нерезидентам України (юридичним особам-інвесторам, представництвам юридичних осіб в Україні та фізичним особам).

6.2. Особи, визначені в пункті 6.1 цієї статті, мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору та за згодою цих банків для забезпечення своєї господарської діяльності і власних потреб.

6.3. Порядок відкриття банками рахунків та їх режими визначаються Національним банком України. Умови відкриття рахунка та особливості його функціонування передбачаються в договорі, що укладається між банком і його клієнтом — власником рахунка.

Стаття 7. Види рахунків, що можуть відкриватися банками або іншими установами — членами платіжної системи своїм клієнтам

7.1. Банки мають право відкривати своїм клієнтам (крім інших банків) вкладні (депозитні) та поточні рахунки.

7.1.1. Вкладний (депозитний) рахунок — рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк та під визначений процент відповідно до умов договору.

7.1.2. Поточний рахунок — рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей та для здійснення усіх видів операцій за цим рахунком відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Платник може розпоряджатися грошима, що зберігаються на його поточному рахунку, за допомогою платіжних інструментів, зокрема платіжної картки.

7.1.3. Особливості режимів функціонування вкладних (депозитних) та поточних рахунків визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України та договорами, що укладаються клієнтами та обслуговуючими їх банками.

7.1.4. Зарахування грошей на рахунок клієнта здійснюється як шляхом внесення їх у готівковій формі, так і шляхом переказу грошей у безготівковій формі з інших рахунків.

7.2. Банки мають право відкривати своїм клієнтам — іншим банкам кореспондентські рахунки.

7.2.1. Кореспондентський рахунок — рахунок, що відкривається банку для здійснення розрахунків, які виконує за дорученням та за рахунок цього банку той банк, в якому відкривається цей рахунок.

7.2.2. Відкриття кореспондентських рахунків банками іншим банкам здійснюється шляхом встановлення між ними кореспондентських відносин у порядку, що визначається Національним банком України, та на підставі відповідного договору.

7.3. Установа — член платіжної системи може відкривати рахунки членам та учасникам платіжної системи відповідно до правил цієї платіжної системи, погоджених з Національним банком України.

Стаття 8. Строки проведення переказу

8.1. Банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, що міститься в розрахунковому документі, який надійшов протягом операційного часу банку, в день його надходження.

У разі надходження розрахункового документа клієнта до обслуговуючого банку після закінчення операційного часу банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, що міститься в цьому розрахунковому документі, не пізніше наступного робочого дня.

Банки та їх клієнти мають право передбачати в договорах інші, ніж встановлені в абзацах першому та другому цього пункту, строки виконання доручень клієнтів.

8.2. Банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, яке міститься в документі на переказ готівки, протягом операційного часу в день надходження цього документа до банку.

Банки та їх клієнти мають право обумовлювати в договорах інші, ніж встановлені в цьому пункті, строки переказу готівки.

8.3. За порушення строків, встановлених пунктами 8.1 та 8.2 цієї статті, банк, що обслуговує платника, несе відповідальність, передбачену цим Законом.

8.4. Міжбанківський переказ виконується в строк до трьох операційних днів.

Внутрішньобанківський переказ виконуєть-

ся в строк, встановлений внутрішніми нормативними актами банку, але не може перевищувати двох операційних днів.

8.5. Строки проведення переказу за допомогою платіжних інструментів, крім встановлених пунктами 8.1 — 8.4 цієї статті, визначаються правилами платіжної системи та договорами, що укладаються між членами та учасниками платіжної системи. При цьому строк виконання міжбанківського переказу, що здійснюється на підставі клірингових вимог, не може перевищувати строк, встановлений пунктом 8.4 цієї статті.

8.6. Члени платіжної системи мають забезпечити пересилання паперових документів на переказ у межах України у строк до семи робочих днів, а у межах однієї області — до трьох робочих днів.

Розділ II. ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ

Стаття 9. Загальні засади функціонування платіжних систем в Україні

9.1. Обробка та передача в межах України електронних та паперових документів на переказ, документів за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів та документів на відкликання можуть здійснюватися за допомогою як внутрішньодержавних, так і міжнародних платіжних систем, що діють в Україні.

9.2. Порядок діяльності платіжної системи визначається її правилами, встановленими платіжною організацією відповідної платіжної системи.

9.2.1. Правила платіжної системи (крім внутрішньобанківських платіжних систем) мають встановлювати організаційну структуру платіжної системи, умови членства, порядок вступу та виходу із системи, принцип виконання документів на переказ, відповідно до визначеного пунктом 9.5 цієї статті, відкликання документів на переказ, порядок вирішення спорів, управління ризиками в системі, систему страхування, систему захисту інформації, порядок проведення реконсиляції та інші положення, визначені платіжною організацією.

9.2.2. Правила відповідної платіжної системи, а також договори, що укладаються між учасниками цієї платіжної системи (крім внутрішньобанківських платіжних систем), повинні передбачати порядок врегулювання неплатоспроможності та інших випадків нездатності виконання членами платіжної системи своїх зобов'язань.

9.2.3. Банк визначає умови та порядок функціонування власної внутрішньобанківської платіжної системи з урахуванням вимог закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

9.3. Правила внутрішньодержавної платіжної системи мають бути узгоджені платіжною організацією цієї внутрішньодержавної платіжної системи з Національним банком України.

9.4. При проведенні переказу платіжні системи мають право здійснювати взаємозалік на основі клірингу або виконувати кожний документ на переказ окремо.

9.5. Для формування та обробки документів за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів, документів на переказ, документів на відкликання платіжні системи, а також окремі банки мають право використовувати спеціальні платіжні засоби, ідентифікатори держателя спеціального платіжного засобу, програмно-технічні засоби, системи захисту інформації та телекомунікаційні канали зв'язку.

Порядок використання платіжними системами, а також окремими банками платіжних інструментів, програмно-технічних засобів, систем захисту інформації та телекомунікаційних каналів зв'язку визначається правилами цих систем та відповідними договорами, з урахуванням вимог закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Стаття 10. Внутрішньодержавні платіжні системи

10.1. В Україні можуть створюватися внутрішньодержавні банківські та небанківські платіжні системи.

10.2. До внутрішньодержавних банківських платіжних систем відносяться системи міжбанківських розрахунків, системи масових платежів та внутрішньобанківські платіжні системи.

10.2.1. Система міжбанківських розрахунків призначена для переказу грошей у межах України між банками на виконання зобов'язань їх клієнтів, а також власних зобов'язань цих банків.

10.2.2. Внутрішньобанківська платіжна система створюється банком з метою забезпечення найбільш сприятливих умов для проведення переказу грошей між його підрозділами.

10.2.3. Система масових платежів призначена для переказу грошей за операціями, що здійснюються юридичними та фізичними особами із застосуванням платіжних інструментів, крім визначеного пунктами 10.2.1 та 10.2.2 цієї статті.

10.3. Внутрішньодержавні небанківські платіжні системи мають право здійснювати діяльність, пов'язану із переказом, виключно після їх реєстрації в Національному банку України та отримання відповідного дозволу Національного банку України.

Порядок реєстрації та отримання внутрішньодержавними небанківськими платіжними системами дозволу на здійснення діяльності, пов'язаної із переказом, визначається Національним банком України.

Стаття 11. Система електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ)

11.1. Система електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ) — це державна система міжбанківських розрахунків.

11.2. Необхідною умовою для проведення переказу через СЕП НБУ є встановлення банком кореспондентських відносин з Національним банком України шляхом відкриття кореспондентського рахунку в Національному банку України.

11.3. Порядок функціонування СЕП НБУ, прийняття і виключення з її членів, проведення переказу за допомогою цієї системи та інші питання, пов'язані з діяльністю СЕП НБУ, визначаються Національним банком України.

Національний банк України регламентує та забезпечує функціонування СЕП НБУ, гарантує її надійність і безпеку, організовує та бере участь у проведенні через неї міжбанківського переказу.

Стаття 12. Міжнародні платіжні системи в Україні

12.1. Банки, клірингові установи, а також інші установи, що надають фінансові послуги, мають право укладати договори з платіжними організаціями міжнародних платіжних систем про членство або про участь у цих системах після отримання ними відповідного дозволу Національного банку України.

Порядок отримання зазначеного дозволу визначається Національним банком України. Рішення щодо надання дозволу або відмови у його наданні має бути прийнятим Національним банком України у строк до одного місяця з дати отримання належним чином оформленого звернення установи, зазначеної в абзаці першому цього пункту.

Розділ III. ПЛАТІЖНІ ІНСТРУМЕНТИ

Стаття 13. Порядок застосування платіжних інструментів

13.1. Порядок виконання операцій із застосуванням платіжних інструментів, у тому числі обмеження щодо цих операцій, визначаються законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Стаття 14. Спеціальні платіжні засоби

14.1. Спеціальний платіжний засіб може існувати у будь-якій формі на будь-якому, крім паперового, носії, що дозволяє зберігати інформацію, необхідну для ініціювання переказу.

14.2. Спеціальний платіжний засіб має дозволяти ідентифікувати його держателя.

14.3. Спеціальний платіжний засіб має відповідати вимогам щодо захисту інформації, передбаченим цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

14.4. Спеціальний платіжний засіб може передаватись у власність або надаватися в користування клієнту в порядку, визначеному договором з емітентом.

14.5. Держатель спеціального платіжного засобу зобов'язаний використовувати його відповідно до вимог законодавства України і умов договору, укладеного з емітентом, та не допускати використання спеціального платіжного засобу особами, які не мають на це права або повноважень.

14.6. У разі втрати спеціального платіжного засобу його держатель повинен негайно повідомити про це емітента. У протилежному разі емітент не несе відповідальності за переказ грошей, ініційований до отримання такого повідомлення за допомогою цього спеціального платіжного засобу, якщо інше не передбачено договором.

Стаття 15. Платіжна картка

15.1. Операції з платіжними картками здійснюються з урахуванням вимог, встановлених законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

15.2. Платіжна картка є власністю емітента і надається ним клієнту відповідно до умов договору, за винятком наперед оплачених платіжних карток, що можуть продаватися емітентами без обов'язкового оформлення договору в письмовій формі.

15.3. Емісія платіжних карток у межах України проводиться виключно банками, що мають ліцензію Національного банку України на здійснення таких операцій.

15.4. Порядок проведення емісії платіжних карток та здійснення з ними операцій, в тому числі обмеження щодо цих операцій, визначаються Національним банком України відповідно до вимог законодавства України.

15.5. Вид платіжної картки, що емітується банком, тип її носія ідентифікаційних даних (магнітна смуга, мікросхема тощо), реквізити, що наносяться на неї в графічному вигляді, визначаються платіжною організацією відповідної платіжної системи, в якій ця картка застосовується.

Обов'язковими реквізитами, що наносяться на платіжну картку, є реквізити, що дають змогу ідентифікувати платіжну систему та емітента.

Платіжні картки внутрішньодержавних платіжних систем повинні містити ідентифікаційний номер емітента, визначений в порядку, встановленому Національним банком України.

Національний банк України веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем.

15.6. Еквайринг у межах України здійснюється виключно юридичними особами — резидентами, що уклали договір з платіжною організацією.

15.7. У межах України переказ за операціями, які ініційовані із застосуванням платіжних карток, виконується тільки у грошовій одиниці України.

Стаття 16. Документи на переказ

16.1. До документів на переказ відносяться розрахункові документи, документи на переказ готівки, міжбанківські розрахункові документи, клірингові вимоги та інші документи, що використовуються в платіжних системах для ініціювання переказу.

Стаття 17. Порядок оформлення документів при проведенні переказу

17.1. Форми розрахункових документів, документів на переказ готівки для банків, а також міжбанківських розрахункових документів встановлюються Національним банком України. Форми документів на переказ, що використовуються в небанківських платіжних системах для ініціювання переказу, встановлюються правилами платіжних систем. Реквізити електронних та паперових документів на переказ, особливості їх оформлення, обробки та захисту встановлюються Національним банком України.

Форми документів за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів та інших документів, що використовуються в платіжних системах для ініціювання переказу, встановлюються правилами платіжних систем та повинні містити обов'язкові реквізити, встановлені Національним банком України.

17.2. Документ на переказ може бути паперовим або електронним. Вимоги до засобів формування і обробки документів на переказ визначаються Національним банком України.

Документи за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів та інших документів, що використовуються в платіжних системах для ініціювання переказу, можуть бути паперовими та електронними. Вимоги до засобів формування документів за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів визначаються платіжною системою з урахуванням вимог, встановлених Національним банком України.

Стаття 18. Правовий статус електронного документа та електронного цифрового підпису

18.1. Електронний документ має однакову юридичну силу з паперовим документом.

18.2. Електронний цифровий підпис на електронному документі має однакову юридичну силу з підписом на паперовому документі.

Відповідальність за достовірність інформації, що міститься в реквізитах електронного документа, несе особа, яка підписала цей документ електронним цифровим підписом.

18.3. Електронний цифровий підпис є обов'язковим реквізитом електронного документа.

Електронний документ на переказ, що не засвідчений електронним цифровим підписом, не приймається до виконання. При цьому при прийманні електронних документів на переказ має бути дотримана відповідна процедура перевірки електронного цифрового підпису, що дає можливість пересвідчитися у цілісності та достовірності електронного документа. У разі недотримання зазначених вимог банк або інша установа — член платіжної системи несуть відповідальність за шкоду, заподіяну суб'єктам переказу.

18.4. Оригіналом електронного документа є примірник, підписаний електронним цифровим підписом.

Оригінал електронного документа і його паперова копія, завірена у встановленому порядку, мають однакову юридичну силу.

Стаття 19. Зберігання електронних документів та архіви електронних документів

19.1. Порядок і строки зберігання, а також процедура знищення електронних документів, що застосовуються при проведенні переказу, встановлюються Національним банком України. Строки зберігання цих документів мають бути не меншими, ніж строки, встановлені для паперових документів аналогічного призначення.

19.2. Електронні документи зберігаються на носіях інформації у формі, що дозволяє перевірити цілісність електронних документів на цих носіях.

У разі неможливості зберігання електронних документів протягом часу, встановленого для відповідних паперових документів, мають бути застосовані заходи щодо дублювання цих електронних документів на декількох носіях інформації та їх періодичне копіювання.

Копіювання електронних документів з метою їх подальшого зберігання має здійснюватися згідно з існуючим в установах порядком обліку та копіювання документів. При копіюванні електронного документа з носія інформації обов'язково має бути виконана перевірка цілісності даних на цьому носії.

У разі неможливості зберігання електронних документів із забезпеченням цілісності даних на носіях інформації протягом строку, встановленого для паперових документів, електронні документи повинні зберігатися у вигляді завіреної установою паперової копії.

19.3. Створення архівів електронних документів, подання електронних документів до архівних установ України та їх зберігання в цих установах здійснюються в порядку, встановленому законодавством України.

Розділ IV. ІНІЦІЮВАННЯ ПЕРЕКАЗУ

Стаття 20. Право ініціювання переказу

20.1. Ініціатором переказу може бути платник, а також отримувач у разі ініціювання переказу за допомогою платіжної вимоги при договірному списанні та в інших випадках, передбачених законодавством, і стягувач, що отримує відповідне право виключно на підставі визначених законом виконавчих документів у випадках, передбачених законом.

(Закінчення на 6—7-й стор.).

Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів військової служби та їх соціальний захист»

Верховна Рада України *постановляє:*

I. Внести до Закону України «Про статус ветеранів військової служби та їх соціальний захист» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 40-41, ст. 249; 2001 р., № 9, ст.38) такі зміни:

1. Преамбулу Закону після слів «звільнених з військової служби» доповнити словами «і служби в органах внутрішніх справ».

2. Статтю 4 після слів «Міністерство оборони України» доповнити словами «Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи».

3. Статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Особи, які визнаються ветеранами військової служби і ветеранами органів внутрішніх справ

Ветеранами військової служби і ветеранами органів внутрішніх справ визнаються громадяни України:

1) які бездоганно прослужили на військовій службі і в органах внутрішніх справ 25 і більше років у календарному або 30 та більше років у пільговому обчисленні (з яких не менше 20 років становить вислуга у календарному обчисленні) і звільнені в запас або у відставку відповідно до законодавства України або колишнього Союзу РСР чи держав СНД;

2) інваліди I та II групи, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби чи при виконанні службових обов'язків по охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю;

3) інваліди I та II групи, інвалідність яких настала внаслідок захворювання, одержаного в період проходження військової служби і служби в органах внутрішніх справ, і які мають вислугу військової служби і служби в органах внутрішніх справ 20 років і більше;

4) військові пенсіонери, нагороджені медаллю «Ветеран Збройних Сил СРСР» за законодавством колишнього Союзу РСР».

4. У статті 6:

пункт 2 після слова «першочергове» доповнити словом «безоплатне»;

пункт 6 після слів «(водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги)» доповнити словами «користування квартирним телефоном»;

пункт 7 викласти у такій редакції:

«7) першочергове, але не пізніше одного року після звільнення з військової служби або зі служби в органах внутрішніх справ та прибуття до місця проживання, обраного з урахуванням існуючого порядку прописки, забезпечення житлом осіб, які потребують поліпшення житлових умов, або одноразове надання безвідсоткового кредиту на індивідуальне житлове (кооперативне) будівництво чи придбання житла з урахуванням встановленої законодавством норми жилої площі на сім'ю і погашенням його в повному розмірі за рахунок Міністерства оборони України, Прикордонних військ України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, інших центральних органів виконавчої влади, утворених відповідно до законів України військових формувань, а також забезпечення земельними ділянками під забудову і право на їх безоплатне отримання у власність у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Позачергово забезпечуються житлом ветерани військової служби, які при звільненні з військової служби здали державним органам займане ними у військових містечках жиле приміщення та не були забезпечені іншим жилим приміщенням, які досягли на 1 січня 2001 року 60 і більше років, а також сім'ї таких померлих ветеранів військової служби.

Порядок надання ветеранам військової служби і ветеранам органів внутрішніх справ безвідсоткових кредитів на індивідуальне житлове (кооперативне) будівництво або придбання житла встановлюється Кабінетом Міністрів України»;

у пункті 10 слова «два роки» замінити словом «рік», а слова «для лікування у санаторіях» замінити словами «для лікування та відпочинку у санаторіях та будинках відпочинку»;

доповнити статтю після пункту 10 новим пунктом такого змісту:

«11) безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів у межах України».

У зв'язку з цим пункти 11—14 вважати відповідно пунктами 12—15;

доповнити статтю пунктом 16 такого змісту:

«16) переважне право на вступ до гаражних, садово-городніх, житлових та інших кооперативів».

5. Статтю 7 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«Центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, військові комісаріати зобов'язані надавати ветеранам військової служби і ветеранам органів внутрішніх справ безоплатно юридичну допомогу з питань, що стосуються реалізації прав, визначених цим Законом».

6. У назві та тексті Закону посилання «ветерани військової служби», «ветеран військової служби» замінити посиланнями «ветерани військової служби і ветерани органів внутрішніх справ», «ветеран військової служби і ветеран органів внутрішніх справ».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня введення в дію Закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік».

2. До приведення нормативно-правових актів у відповідність із нормами цього Закону вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний термін подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що випливають з цього Закону;

у місячний термін привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 5 квітня 2001 року.

№ 2373—III.

(Початок на 4—5-й стор.).

Стаття 21. Ініціювання переказу

21.1. Ініціювання переказу проводиться шляхом:

1) подання ініціатором до банку, в якому відкрито його рахунок, розрахункового документа;

2) подання платником до будь-якого банку документа на переказ готівки і відповідної суми грошей у готівковій формі;

3) подання ініціатором до відповідної установи — члена платіжної системи документа на переказ, що використовується у відповідній платіжній системі для ініціювання переказу;

4) використання держателем спеціального платіжного засобу для оплати вартості товарів і послуг або для отримання грошей у готівковій формі;

5) подання отримувачем платіжної вимоги при договірному списанні;

6) надання клієнтом банку, що його обслуговує, належним чином оформленого доручення на договірне списання.

Стаття 22. Ініціювання переказу за допомогою розрахункових документів

22.1. Ініціювання переказу здійснюється за такими видами розрахункових документів:

1) платіжне доручення;

2) платіжна вимога-доручення;

3) розрахунковий чек;

4) платіжна вимога.

Національний банк України має право встановлювати інші види розрахункових документів.

22.2. Клієнт банку має право самостійно обирати види розрахункового документа (крім платіжної вимоги), які визначені цим Законом, для ініціювання переказу.

Платіжна вимога застосовується у випадках, коли ініціатором переказу виступає стягувач або, при договірному списанні, отримувач.

22.3. Розрахункові документи, за винятком платіжної вимоги-доручення, мають подаватися ініціатором до банку, що його обслуговує. Платіжна вимога-доручення подається отримувачем грошей безпосередньо до платника. Доставка платіжної вимоги-доручення до платника може здійснюватися банком, що обслуговує отримувача грошей, через банк, що обслуговує платника, а також за допомогою засобів зв'язку.

Стягувач має право подавати розрахункові документи, що ініціюють переказ з рахунка банку-резидента, відкритого в Національному банку України, безпосередньо до Національного банку України.

22.4. При використанні розрахункового документа ініціювання переказу вважається завершеним з моменту прийняття банком платника розрахункового документа на виконання.

Банки мають забезпечувати фіксування дати прийняття розрахункового документа на виконання.

22.5. Подання паперових розрахункових документів до банку має здійснюватися клієнтом особисто, якщо інше не передбачено договором.

Подання електронних розрахункових документів може здійснюватися клієнтом як особисто на носіях інформації, так і за допомогою наданих йому обслуговуючим банком програмно-технічних засобів, які забезпечують зв'язок з програмно-технічними засобами цього банку. Програмно-технічні засоби з вбудованою в них системою захисту інформації мають відповідати вимогам, що встановлюються Національним банком України.

22.6. Обслуговуючий платника банк зобов'язаний перевірити відповідність номера рахунка платника і його коду (ідентифікаційного номера, за його наявності, тощо) та приймати цей документ до виконання тільки у разі їх збігу. Крім цього, обслуговуючий платника банк перевіряє повноту, цілісність та достовірність цього розрахункового документа в порядку, встановленому Національним банком України. У разі недотримання зазначених вимог відповідальність за шкоду, заподіяну платнику, покладається на банк, що обслуговує платника.

Обслуговуючий отримувача банк зобов'язаний перевірити відповідність номера рахунка отримувача і його коду (ідентифікаційного номера, за його наявності, тощо), що містяться в розрахунковому документі, та зараховувати гроші на рахунок отримувача виключно у разі їх збігу. У противному разі банк, що обслуговує отримувача, має право затримати суму переказу на строк до двох робочих днів для встановлення належного отримувача цих коштів. У разі неможливості встановлення належного отримувача банк, що обслуговує отримувача, зобов'язаний повернути гроші, переказані за цим документом, банку, що обслуговує платника, із зазначенням причини їх повернення. У разі недотримання вищезазначеної вимоги відповідальність за шкоду, заподіяну суб'єктам переказу, покладається на банк, що обслуговує отримувача.

22.7. У разі відмови з будь-яких причин у прийнятті розрахункового документа банк має повернути його ініціатору не пізніше наступного операційного дня банку із зазначенням причини повернення.

22.8. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів здійснюється банками на договірній основі.

22.9. Банки виконують розрахункові документи відповідно до черговості їх надходження та виключно в межах залишку грошей на рахунках платників, крім випадків надання платнику обслуговуючим його банком кредиту.

Порядок визначення залишку грошей встановлюється Національним банком України.

У разі недостатності на рахунку платника грошей для виконання у повному обсязі розрахункового документа стягувача на момент його надходження до банку платника цей банк здійснює часткове виконання цього розрахункового документа шляхом переказу суми грошей, що знаходиться на рахунку платника, на рахунок отримувача.

22.10. Незалежно від особи ініціатора банки України не ведуть облік розрахункових документів ініціаторів у разі відсутності (недостатності) грошей на рахунках платників, якщо інше не передбачено договором між банком та його клієнтом. У разі наявності договору невиконані розрахункові документи (повідомлення про їх надходження) банки зобов'язані передавати платникам — клієнтам цих банків з отриманням від них письмового посвідчення щодо їх вручення.

22.11. Сума переказу, що обліковується в банку, який обслуговує отримувача, до настання дати валютування не може бути об'єктом примусового списання, що застосовується до отримувача.

22.12. Ініціювання клієнтом банку переказу в інтересах третіх осіб може здійснюватися у випадках, передбачених законодавством.

22.13. Процедура ініціювання переказу у небанківській платіжній системі визначається правилами відповідної платіжної системи, погодженими з Національним банком України.

Стаття 23. Порядок відкликання розрахункових документів

23.1. Розрахунковий документ може бути відкликаний ініціатором шляхом подання документа на відкликання до банку, що обслуговує ініціатора (крім платіжної вимоги-доручення, що подається отримувачем до обслуговуючого його банку, та безвідкличних документів), у будь-який момент до списання суми платежу з рахунка платника.

23.2. Розрахунковий документ може бути відкликаний тільки в повній сумі.

23.3. Документ на відкликання може бути як паперовим, так і електронним. Він складається ініціатором у довільній формі та засвідчується ним у встановленому порядку.

23.4. У разі обгрунтованої підозри ініціювання переказу без законних підстав банк, що обслуговує ініціатора, має право дати вказівку банку, що обслуговує отримувача, зупинити зарахування суми переказу на рахунок отримувача або, у разі її зарахування, заблокувати на строк до п'яти робочих днів гроші у відповідному розмірі на рахунку отримувача до з'ясування всіх обставин.

Банк, що обслуговує отримувача, зобов'язаний виконати вказівку банку, що обслуговує ініціатора, щодо зупинення зарахування суми переказу на рахунок отримувача або, у разі її зарахування, заблокувати гроші у відповідному розмірі на рахунку отримувача на строк до п'яти робочих днів.

У разі невиконання такої вказівки банк, що обслуговує отримувача, та його керівництво несуть відповідальність відповідно до закону.

У разі відсутності грошей на рахунку отримувача на момент надходження такої вказівки банк, що обслуговує отримувача, та його керівництво не несуть відповідальності.

Порядок зупинення зарахування сум переказу на рахунок отримувача у разі обгрунтованої підозри ініціювання переказу без законних підстав визначається Національним банком України.

23.5. Порядок відкликання розрахункових документів у небанківській платіжній системі визначається правилами відповідної платіжної системи, погодженими з Національним банком України.

Стаття 24. Ініціювання переказу за допомогою документа на переказ готівки

24.1. Подання ініціатором до банку або іншої установи — члена платіжної системи документа на переказ готівки і відповідної суми грошей у готівковій формі здійснюється протягом операційного часу.

24.2. Реквізити документів на переказ готівки та особливості їх оформлення встановлюються Національним банком України.

24.3 При використанні документа на переказ готівки ініціювання переказу вважається завершеним з моменту прийняття до виконання банком або іншою установою — членом платіжної системи документа на переказ готівки разом із сумою грошей у готівковій формі. Прийняття документа на переказ готівки до виконання засвідчується підписом уповноваженої особи банку або іншої установи — члена платіжної системи чи відповідним чином оформленою квитанцією.

Стаття 25. Ініціювання переказу за допомогою спеціального платіжного засобу

25.1. Для ініціювання переказу в межах України можуть застосовуватися спеціальні платіжні засоби як внутрішньодержавних, так і міжнародних платіжних систем у порядку, встановленому Національним банком України.

25.2. Ініціювання переказу за допомогою спеціальних платіжних засобів має оформлюватися відповідними документами за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів, що визначаються правилами платіжних систем.

Стаття 26. Ініціювання переказу при договірному списанні

26.1. Фізичні та юридичні особи при укладенні договорів мають право передбачати право отримувача на договірне списання грошей з рахунка платника.

26.2. Передбачене в договорі право отримувача банк, що обслуговує платника, реалізує тільки у разі отримання доручення платника на здійснення договірного списання.

Під дорученням платника обслуговуючому його банку на здійснення договірного списання слід розуміти визначене в договорі, укладеному між платником та обслуговуючим його банком, розпорядження на списання грошей. Зазначене розпорядження повинно включати в себе інформацію, що буде достатньою для належного виконання банком, що обслуговує платника, його доручення (обставини, за яких банк має здійснити (здійснювати) договірне списання, найменування особи отримувача, реквізити рахунка платника, з якого має здійснюватися договірне списання, реквізити договору між платником та отримувачем, що передбачає право отримувача на договірне списання, перелік документів, що мають бути представлені отримувачем в обслуговуючий платника банк, тощо).

26.3. При договірному списанні для ініціювання переказу отримувачем подається до банку, що обслуговує платника, платіжна вимога.

26.4. У разі, якщо кредитором за договором є обслуговуючий платника банк, право банку на проведення договірного списання передбачається в договорі на розрахунково-касове обслуговування або в іншому договорі про надання банківських послуг.

26.5. Ініціювання переказу при договірному списанні у небанківській платіжній системі визначається правилами відповідної платіжної системи, погодженими з Національним банком України.

Розділ V. ВИКОНАННЯ МІЖБАНКІВСЬКОГО (ВНУТРІШНЬОБАНКІВСЬКОГО) ПЕРЕКАЗУ

Стаття 27. Порядок виконання міжбанківського (внутрішньобанківського) переказу

27.1. Міжбанківський переказ здійснюється шляхом:

1) проведення суми переказу через кореспондентські рахунки, що відкриваються банками в Національному банку України;

2) проведення суми переказу через кореспондентські рахунки, що відкриваються банками в інших банках або в розрахунковому банку.

Внутрішньобанківський переказ здійснюється в порядку, визначеному правилами відповідної внутрішньобанківської платіжної системи.

27.2. Банки здійснюють переказ з кореспондентських рахунків інших банків — своїх клієнтів у межах залишку грошей на цих рахунках, крім випадків надання обслуговуючим банком кредиту банку-клієнту.

Порядок визначення залишку грошей встановлюється Національним банком України.

У разі недостатності на рахунку клієнта грошей для виконання у повному обсязі розрахункового документа стягувача на момент його надходження до банку цей банк здійснює часткове виконання цього розрахункового документа шляхом переказу суми грошей, що знаходиться на рахунку клієнта, на рахунок отримувача.

27.3. Банки виконують міжбанківський (внутрішньобанківський) переказ на підставі міжбанківських розрахункових документів.

Стаття 28. Особливості виконання міжбанківського переказу, ініційованого за допомогою спеціального платіжного засобу

28.1. Міжбанківський переказ між банками — членами платіжних систем за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів, здійсненими їх держателями в межах України, проводиться лише у валюті України незалежно від того, в якій валюті відкритий рахунок клієнта.

28.2. Міжбанківський переказ між банками —членами міжнародних платіжних систем за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів, здійсненими їх держателями за межами України, а також за операціями, здійсненими в межах України держателями спеціальних платіжних засобів — нерезидентами України, проводиться у валюті, визначеній у відповідних договорах із платіжними організаціями міжнародних платіжних систем.

28.3. Міжбанківський переказ між членами платіжної системи за операціями із застосуванням емітованих резидентами спеціальних платіжних засобів, що здійснені в межах України, проводиться розрахунковим банком — резидентом.

У разі виконання функцій розрахункового банку комерційним банком переказ здійснюється з кореспондентських рахунків (на кореспондентські рахунки) банків — членів платіжної системи, відкритих у цьому банку. У разі виконання функцій розрахункового банку Національним банком України використовуються кореспондентські рахунки банків, відкриті в Національному банку України.

28.4. Міжбанківський переказ грошей між членами міжнародних платіжних систем за операціями із застосуванням емітованих нерезидентами спеціальних платіжних засобів, що здійснені в межах України, та за операціями із застосуванням емітованих резидентами спеціальних платіжних засобів, що здійснені за межами України, проводиться через кореспондентські рахунки, відкриті в розрахунковому банку міжнародної платіжної системи, у валюті, визначеній в договорі між емітентом (еквайром) та платіжною організацією відповідної міжнародної платіжної системи.

28.5. Якщо валюта, в якій проводиться міжбанківський переказ, не збігається з валютою, списаною з рахунка клієнта, емітент може виконати операції з купівлі-продажу необхідної валюти на міжбанківському валютному ринку України в порядку, встановленому Національним банком України, або провести внутрішньобанківський кліринг.

Стаття 29. Особливості виконання міжбанківського переказу при договірному списанні

29.1. Виконання міжбанківського переказу при договірному списанні здійснюється банками за міжбанківськими розрахунковими документами, що формуються ними на підставі:

1) доручень на договірне списання, передбачених у договорах, укладених між клієнтами та обслуговуючими їх банками;

2) поданих отримувачами платіжних вимог.

Розділ VI. ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРЕКАЗУ

Стаття 30. Загальний порядок завершення переказу

30.1. Переказ вважається завершеним з моменту зарахування суми переказу на рахунок отримувача або її видачі йому в готівковій формі.

30.2. Банк, що обслуговує отримувача, зобов'язаний зарахувати суму переказу на рахунок отримувача в операційний день, дата якого збігається з датою валютування.

Стаття 31. Порядок завершення переказу при неможливості виплати суми переказу

31.1. У разі неможливості здійснення банком отримувача виплати суми переказу, що має бути сплачена у готівковій формі, через неявку отримувача протягом тридцяти робочих днів з дня надходження цієї суми банк отримувача зобов'язаний протягом трьох робочих днів переказати суму переказу ініціатору.

31.2 У разі неможливості здійснення іншими установами — членами платіжної системи виплати суми переказу через неявку отримувача протягом тридцяти робочих днів з дня надходження цієї суми ця установа зобов'язана протягом трьох робочих днів ініціювати переказ відповідної суми на адресу ініціатора.

Винятки з правила, встановленого абзацом першим цього пункту, можуть визначатися нормативно-правовими актами, що регулюють порядок діяльності цих установ.

31.3. За недотримання строків, встановлених цією статтею, банк отримувача несе відповідальність, передбачену статтею 32 цього Закону.

За недотримання строків, встановлених цією статтею, установа — член платіжної системи несе відповідальність, передбачену статтею 36 цього Закону, крім випадків, передбачених абзацом другим пункту 31.2 цієї статті.

Розділ VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПЕРЕКАЗУ ГРОШЕЙ

Стаття 32. Відповідальність банків при здійсненні переказу

32.1. Банк, що обслуговує платника, та банк, що обслуговує отримувача, несуть перед платником та отримувачем відповідальність, пов'язану з проведенням переказу, відповідно до цього Закону та умов укладених між ними договорів.

32.2. У разі порушення банком, що обслуговує платника, встановлених цим Законом строків виконання доручення клієнта на переказ цей банк зобов'язаний сплатити платнику пеню у розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення, що не може перевищувати 10 відсотків суми переказу, якщо інший розмір пені не обумовлений договором між ними.

У разі порушення банком, що обслуговує отримувача, строків завершення переказу цей банк зобов'язаний сплатити отримувачу пеню у розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення, що не може перевищувати 10 відсотків суми переказу, якщо інший розмір пені не обумовлений договором між ними. В цьому випадку платник не несе відповідальності за прострочення перед отримувачем.

Платник має право на відшкодування банком, що обслуговує отримувача, шкоди, заподіяної йому внаслідок порушення цим банком строків завершення переказу, встановлених пунктом 30.2 статті 30 цього Закону.

Отримувач має право на відшкодування банком, що обслуговує платника, шкоди, заподіяної йому внаслідок порушення цим банком строків виконання документа на переказ.

32.3. Банки зобов'язані виконувати доручення клієнтів, що містяться в документах на переказ, відповідно до реквізитів цих документів та з урахуванням положень, встановлених пунктом 22.6 статті 22 цього Закону.

32.3.1. У разі помилкового переказу суми переказу на рахунок неналежного отримувача, що стався з вини банку, цей банк-порушник зобов'язаний негайно після виявлення помилки переказати за рахунок власних коштів суму переказу отримувачу. У противному разі отримувач має право у встановленому законом порядку вимагати від банку-порушника ініціювання переказу йому суми переказу за рахунок власних коштів, сплати пені в розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення починаючи від дати завершення помилкового переказу, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу.

Одночасно банк-порушник зобов'язаний після виявлення помилки негайно повідомити неналежного отримувача про здійснення помилкового переказу і про необхідність ініціювання ним переказу еквівалентної суми грошей цьому банку протягом трьох робочих днів від дати надходження такого повідомлення. Форма повідомлення банку про здійснення помилкового переказу встановлюється Національним банком України.

У разі переказу банком-порушником за рахунок власних коштів суми переказу отримувачу та своєчасного повідомлення неналежного отримувача про здійснення помилкового переказу, а також своєчасного переказу неналежним отримувачем суми переказу цьому банку банк-порушник залишає цю суму у власному розпорядженні. При цьому, у разі порушення неналежним отримувачем зазначеного триденного строку, банк-порушник має право вимагати від неналежного отримувача повернення суми переказу, а також сплату пені в розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день починаючи від дати завершення помилкового переказу до дня повернення грошей включно, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу.

32.3.2. У разі помилкового переказу з рахунка неналежного платника, що стався з вини банку, цей банк зобов'язаний переказати відповідну суму грошей з рахунка платника на ра-

хунок неналежного платника, а також сплатити неналежному платнику пеню у розмірі процентної ставки, що встановлена цим банком по короткострокових кредитах, за кожний день починаючи від дня помилкового переказу до дня повернення суми переказу на рахунок неналежного платника, якщо інша відповідальність не передбачена договором.

У разі переказу з рахунка платника без законних підстав, за ініціативою неналежного стягувача, з порушенням умов доручення платника на здійснення договірного списання або внаслідок інших помилок банку повернення платнику цієї суми здійснюється у встановленому законом судовому порядку. При цьому банк, що списав гроші з рахунка платника без законних підстав, має сплатити платнику пеню у розмірі процентної ставки, що встановлена цим банком по короткострокових кредитах, за кожний день починаючи від дня переказу до дня повернення суми переказу на рахунок платника, якщо інша відповідальність не передбачена договором.

32.4. Працівники банку, винні в здійсненні помилкового переказу, несуть відповідальність відповідно до закону.

32.5. У разі прострочення банком отримувача строку переказу ініціатору, який встановлено пунктом 31.1 статті 31 цього Закону, починаючи з тридцять четвертого робочого дня банк отримувача має сплатити ініціатору пеню у розмірі 0,1 відсотка суми переказу за кожний день прострочення, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу.

32.6. Банк ініціатора зобов'язаний на вимогу ініціатора письмово повідомити про стан виконання його доручення, що міститься у відповідному документі на переказ.

32.7. Банк платника не має права на списання з рахунка платника грошей за розрахунковим документом після отримання документа на його відкликання.

Якщо всупереч отриманому документу на відкликання сума переказу була списана з рахунка платника та переказана отримувачу, повернення отримувачем платнику цієї суми здійснюється у встановленому законом судовому порядку. В цьому випадку банк, що не виконав документ на відкликання або прострочив його передачу банку платника, має сплатити платнику штраф у розмірі 1 відсотка суми переказу.

32.8. Спори, пов'язані із здійсненням банками переказу, розглядаються у судовому порядку.

Стаття 33. Відповідальність платника при проведенні переказу

33.1. Платник несе перед банком або іншою установою — членом платіжної системи, що його обслуговують, відповідальність, передбачену умовами укладеного між ними договору.

33.2. Платник несе відповідальність за відповідність інформації, зазначеної ним в документі на переказ, суті операції, щодо якої здійснюється цей переказ. Платник має відшкодувати банку або іншій установі — члену платіжної системи шкоду, заподіяну внаслідок такої невідповідності інформації.

33.3. Платник зобов'язаний відшкодувати шкоду, заподіяну банку або іншій установі — члену платіжної системи, що його обслуговують, внаслідок недотримання цим платником вимог щодо захисту інформації і проведенням незаконних операцій з компонентами платіжних систем (платіжні інструменти, обладнання, програмне забезпечення тощо). При цьому банк або інша установа — член платіжної системи, що обслуговує платника, звільняється від відповідальності перед платником за проведення переказу.

Стаття 34. Відповідальність стягувачів при проведенні переказу

34.1. Відповідальність стягувачів при проведенні переказу визначається законами України, що регулюють діяльність осіб, віднесених цим Законом до стягувачів.

34.2. Відповідальність за обгрунтованість примусового стягнення покладається на стягувача. Стягувач має відшкодувати платнику шкоду, нанесену внаслідок необгрунтованого примусового списання.

Стаття 35. Відповідальність неналежних отримувачів при проведенні переказу

35.1. Неналежний отримувач зобов'язаний протягом трьох робочих днів від дати надходження повідомлення банку-порушника про здійснення помилкового переказу ініціювати переказ еквівалентної суми грошей банку-порушнику, за умови отримання повідомлення цього банку про здійснення помилкового переказу.

35.2. У разі своєчасного повідомлення банком-порушником неналежного отримувача про здійснення помилкового переказу та порушення неналежним отримувачем строку, встановленого пунктом 35.1 цієї статті, неналежний отримувач має повернути суму переказу, а також сплатити банку-порушнику пеню в розмірі 0,1 відсотка цієї суми за кожний день починаючи від дати завершення помилкового переказу до дня повернення грошей включно, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу.

35.3. Спори між банком-порушником та неналежним отримувачем щодо помилкового переказу розглядаються у судовому порядку.

Стаття 36. Відповідальність установ небанківських платіжних систем

36.1. У разі втрати суми переказу установа — член платіжної системи має повернути ініціатору цю суму, сплачену вартість наданих послуг, а також сплатити штраф у розмірі 25 відсотків сплаченої вартості наданих послуг.

36.2. У разі порушення установою — членом платіжної системи строків пересилання документів на переказ, передбачених пунктом 8.6 статті 8 цього Закону, ця установа має сплатити отримувачу пеню у розмірі 0,1 відсотка суми переказу за кожний день прострочення, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу.

36.3. У разі прострочення установою — членом платіжної системи строку переказу ініціатору, який встановлено абзацом першим пункту 31.2 статті 31 цього Закону, така установа починаючи з тридцять четвертого робочого дня має сплатити ініціатору пеню у розмірі 0,1 відсотка суми переказу за кожний день прострочення, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу, крім випадків, передбачених абзацом другим пункту 31.2 статті 31 цього Закону.

36.4. Спори між установою — членом платіжної системи та ініціатором розглядаються у судовому порядку.

Стаття 37. Відповідальність інших суб'єктів переказу

37.1. Інші суб'єкти переказу несуть відповідальність, передбачену умовами договорів, якщо інше не встановлено законами України.

37.2. Спори між іншими суб'єктами переказу, що випливають з договірних відносин між ними, розглядаються у судовому порядку.

37.3. У разі здійснення кліринговою установою діяльності щодо формування клірингових вимог або надання інформаційних послуг без отримання відповідного дозволу Національного банку України ця установа несе відповідальність у порядку, встановленому законами України.

Розділ VIII. ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПЕРЕКАЗУ

Стаття 38. Вимоги щодо захисту інформації

38.1. Система захисту інформації повинна забезпечувати безперервний захист інформації щодо переказу грошей на усіх етапах її формування, обробки, передачі та зберігання.

38.2. Електронні документи, що містять інформацію, яка відноситься до банківської таємниці або є конфіденційною, повинні бути зашифрованими під час передавання їх за допомогою телекомунікаційних каналів зв'язку.

38.3. Порядок захисту та використання засобів захисту інформації щодо переказу визначається законами України, нормативно-правовими актами Національного банку України та правилами платіжних систем.

38.4. Захист інформації забезпечується суб'єктами переказу грошей шляхом обов'язкового впровадження та використання відповідної системи захисту, що складається з:

1) законодавчих актів України та інших нормативно-правових актів, а також внутрішніх нормативних актів суб'єктів переказу, що регулюють порядок доступу та роботи з відповідною інформацією, а також відповідальність за порушення цих правил;

2) заходів охорони приміщень, технічного обладнання відповідної платіжної системи та персоналу суб'єкта переказу;

3) технологічних та програмно-апаратних засобів криптографічного захисту інформації, що обробляється в платіжній системі.

38.5. Система захисту інформації повинна забезпечувати:

1) цілісність інформації, що передається в платіжній системі, та компонентів платіжної системи;

2) конфіденційність інформації під час її обробки, передавання та зберігання в платіжній системі;

3) неможливість відмови ініціатора від факту передавання та отримувачем від факту прийняття документа на переказ, документа за операціями із застосуванням засобів ідентифікації, документа на відкликання;

4) забезпечення постійного та безперешкодного доступу до компонентів платіжної системи особам, які мають на це право або повноваження, визначені законодавством України, а також встановлені договором.

38.6. Розробка заходів охорони, технологічних та програмно-апаратних засобів криптографічного захисту здійснюється платіжною організацією відповідної платіжної системи або іншою установою на її замовлення відповідно до законодавства України та вимог, встановлених Національним банком України.

Стаття 39. Відповідальність суб'єктів переказу за забезпечення захисту інформації

39.1. Суб'єкти переказу зобов'язані виконувати встановлені законодавством України та правилами платіжних систем вимоги щодо захисту інформації, яка обробляється за допомогою цих платіжних систем. Правила платіжних систем мають передбачати відповідальність за порушення цих вимог з урахуванням вимог законодавства України.

39.2. При проведенні переказу його суб'єкти мають здійснювати в межах своїх повноважень захист від:

1) несанкціонованого доступу до інформації — доступу до інформації щодо переказу, що є банківською таємницею або є конфіденційною інформацією, осіб, які не мають на це прав або повноважень, визначених законодавством України, а також якщо це не встановлено договором.

До банківської таємниці належить інформація, визначена Законом України «Про банки і банківську діяльність», а до конфіденційної інформації — інформація, що визначається іншими законами.

Взаємодія між банками або іншими установами — учасниками платіжної системи та уповноваженими державними органами щодо надання на письмові запити цих органів інформації в межах, необхідних для виконання цими державними органами своїх функцій, здійснюється шляхом надання довідок в обсягах, визначених законодавством України, та з урахуванням вимог стосовно банківської таємниці та конфіденційної інформації;

2) несанкціонованих змін інформації — внесення змін або часткового чи повного знищення інформації щодо переказу особами, які не мають на це права або повноважень, визначених законодавством України, а також встановлених договором;

3) несанкціонованих операцій з компонентами платіжних систем — використання або внесення змін до компонентів платіжної системи протягом її функціонування особами, які не мають на це права або повноважень, визначених законодавством України, а також встановлених договором.

39.3. Суб'єкти переказу зобов'язані повідомляти платіжну організацію відповідної платіжної системи про випадки порушення вимог захисту інформації. У разі виявлення при цьому ознак, що можуть свідчити про вчинення злочину, суб'єкти переказу та інші учасники платіжних систем зобов'язані повідомити про такий випадок порушення вимог захисту інформації відповідні правоохоронні органи.

39.4. Працівники суб'єктів переказу повинні виконувати вимоги щодо захисту інформації при здійсненні переказів, зберігати банківську таємницю та підтримувати конфіденційність інформації, що використовується в системі захисту цієї інформації.

Працівники суб'єктів переказу несуть відповідальність за неналежне використання та зберігання засобів захисту інформації, що використовуються при здійсненні переказів, відповідно до закону.

Стаття 40. Порядок надання інформаційних послуг

40.1. Якщо член платіжної системи або його клієнт бере участь у розгляді спору судом, розрахунковий банк цієї платіжної системи чи клірингова установа зобов'язані надавати цьому члену платіжної системи або його клієнту, а також судам та органам досудового слідства послуги для визначення достовірності інформації, яка міститься в електронних документах, що обробляються платіжною системою, яку обслуговує цей розрахунковий банк, ця клірингова установа.

Суди та органи досудового слідства не можуть відмовити у прийнятті як доказу електронного документа та вимагати надання паперового документа.

40.2. Порядок оплати членом платіжної системи або його клієнтом послуг, визначених пунктом 40.1 цієї статті, здійснюється за тарифами, встановленими розрахунковим банком.

Розділ IX. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ ТА ПРОВЕДЕННЯМ ПЕРЕКАЗУ

Стаття 41. Здійснення контролю за діяльністю платіжних систем

41.1. Контроль за діяльністю платіжних систем, що функціонують у межах України, здійснюється Національним банком України.

Стаття 42. Здійснення контролю за проведенням переказу

42.1. Контроль за дотриманням учасниками платіжних систем нормативно-правових актів, що регламентують порядок проведення переказу, а також застосування відповідних заходів впливу, передбачених законодавством України, покладаються на Національний банк України.

42.2. Національний банк України має право встановлювати заборону, обмеження або обов'язкові вимоги щодо участі банків у системах міжбанківських розрахунків, а також щодо використання ними внутрішньобанківських платіжних систем.

Розділ X. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. Абзаци другий та третій пункту 1.3 статті 1 та абзац третій пункту 8.1 статті 8 цього Закону набирають чинності через один рік після його опублікування.

2. До приведення у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить йому.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України відповідні пропозиції про внесення змін до законодавчих актів України;

розробити та привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити розробку, перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Національному банку України у тримісячний строк забезпечити розробку власних нормативно-правових актів на виконання цього Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 5 квітня 2001 року.
№ 2346-III.

Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»

Верховна Рада України ***постановляє:***

I. Внести до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178, № 37, ст. 543; 1996 р., № 35, ст. 162) такі зміни:

1. Частину другу статті 11 доповнити словами «а щодо потерпілих, яким в дитячому віці встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, визначення категорії провадиться відповідно до пункту 1 частини першої статті 14 цього Закону».

2. У пункті 1 частини першої статті 14 слова і цифри «(статті 10 і 11)» замінити словами і цифрами «(статті 10, 11 і частина третя статті 12)».

3. Статтю 17 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Потерпілі діти, яким було встановлено причинний зв'язок інвалідності з наслідками Чорнобильської катастрофи, проходять переогляд у спеціалізованій медико-соціальній експертній комісії по досягненні ними 18 років, незалежно від терміну, на який їм було встановлено інвалідність у дитячому віці».

У зв'язку з цим частини п'яту—сьому вважати відповідно частинами шостою—восьмою.

4. У статті 20:

1) у пункті 11 частини першої:

абзац перший викласти в такій редакції:

«11) 50-процентна знижка плати за користування житлом (квартирної плати), телефоном (в тому числі щодо оплати послуг електрозв'язку за місцеві телефонні розмови з квартирних телефонів при похвилинному обліку їх тривалості) та комунальними послугами (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) ними і членами їх сім'ї у жилих будинках (квартирах) усіх форм власності в межах норм, передбачених законодавством. До членів сім'ї належать дружина (чоловік) і неповнолітні діти (до 18 років)»;

абзац другий виключити;

2) у частині другій:

друге речення після слів «померлого громадянина» доповнити словами «смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою»;

доповнити частину реченням такого змісту: «Дружині (чоловіку) померлого громадянина, смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою, а також опікуну дітей померлого видається посвідчення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

5. У частині другій статті 21:

друге речення після слів «померлого громадянина» доповнити словами «смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою»;

доповнити частину реченням такого змісту: «Дружині (чоловіку) померлого громадянина, смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою, а також опікуну дітей померлого видається посвідчення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

6. Частину другу статті 22 доповнити реченням такого змісту: «Дружині (чоловіку) померлого громадянина, смерть якого пов'язана з Чорнобильською катастрофою, а також опікуну дітей померлого видається посвідчення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

7. У статті 30:

1) у частині першій:

у пункті 1 слова «державних дошкільних закладах освіти» замінити словами «державних та комунальних дошкільних навчальних закладах»;

у пункті 12 слова «дитячі дошкільні заклади» замінити словами «дитячі дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади (у тому числі і тих, які не знаходяться в обліковому складі шкіл)»;

2) у пункті 8 частини третьої:

абзац перший викласти в такій редакції:

«8) 50-процентна знижка плати за користування сім'єю, що має дитину-інваліда, житлом (квартирна плата), телефоном (в тому числі щодо оплати послуг електрозв'язку за місцеві телефонні розмови з квартирних телефонів при похвилинному обліку їх тривалості) та комунальними послугами (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) у жилих будинках (квартирах) усіх форм власності в межах норм, передбачених законодавством, за умови, що дитина проживає разом з сім'єю»;

абзац другий виключити.

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
26 квітня 2001 року.
№ 2400-III.

Посоловілими очима і тверезим поглядом

Нові господарі часто-густо стають кісткою в горлі місцевого начальства

Земельна реформа: наслідки

Близько року тому президентський указ сповістив про започаткування нової епохи в українському селі. Минулого місяця Президент України Леонід Кучма, перебуваючи на Харківщині, вручив одній із удачливих родин державні акти на землю і, випивши за цю, безперечно, добру справу з господарем доброго самогону, оголосив наступного дня на суботнику, спираючись на лопату, що жити в українському селі стало краще, життя, мовляв, стало веселіше. Самогін, з'ясовується, припав Президентові до смаку: кращий за дорогі заморські вина...

Батіг і пряник

Про смаки, як відомо, не сперечаються. Але коли подивитися на українське село тверезо і дещо далі того, що видно з вікна президентського кортежу, то можна нерідко побачити інше життя. Перші паростки реформ, нові господарі на землі, з їхнім уже незалежним мисленням і небажанням махати хвостом за кожного щиглика в ніс, часто-густо стають кісткою в горлі місцевого начальства, по суті, того самого командно-адміністративного апарату, жадібного і неохочого до будь-яких змін. Жаданий батіг і пряник — ось найкращий інструмент, на переконання влади, для ствердження нового життя на селі, таких реформ, які потрібні їй. Щоб і надалі цілковито і безроздільно управляти покірливими холуями. І в засобах для досягнення цієї мети чиновники не соромляться.

Первомайський район на карті Харківщини — місце, що не кажи, пропаще. Від обласного центру — далеко. Промисловості майже ніякої. Єдиний комбінат «Хімпром», колись радянська гордість, добили остаточно і, здається, назавжди. Роботи — вдень із свічкою не знайдеш. Не так давно подейкували про будівництво в цих краях, буцімто, алюмінієвого комбінату. Але щось останнім часом про це аничичирк. Отож єдине багатство, хоч як крути, — земля. Але правди на ній тут немає давно, навіть за нашими недавніми, колгоспними, мірками. В усьому, кажуть, винний тутешній люд. Закладають багато, та й крадуть безбожно. Досі, скаржився якось голова райдержадміністрації Володимир Казначеєв, доводиться з ними нянчитися, їздити ночами на дискотеки по селах, аби чого недоброго не вчинили. Зовсім, мовляв, нові господарі народ розпустили.

Нові господарі, нагадаю, з'явилися дене-де ледь більше року тому. Зокрема, в селі з поетичною назвою Роздолля. Уперше я там побував торік улітку, саме в жнива. Здивувався: чому це зерновим комбайном зелену масу збирають? Помиляєтеся, шановний, пояснили мені: це в нас пшениця, просто заросла бур'янами. Минулий рік хоч і був на Харківщині неврожайний, але все-таки в Роздоллі вже прибутковим. За підсумками року селяни отримали до півтонни зерна, по 200 кг насіння соняшнику, 40 — цукру, гречку... Не густо. Але ділити більше було нічого. В інших, навіть успішніших господарствах, дали на пай не більше. А про сільгосппідприємство «Роздолля» вже не один рік ішла слава як про «найзбитковіше». До речі, ледь не забув. Торік колишні колгоспники села Роздолля вперше за багато років побачили «живі» гроші: почали регулярно отримувати заробітну плату.

Одні раділи, наче діти. Інші навіть устигли забути, де її дають і що за неї треба розписуватися у відомості. І донедавна зарплата ця тут, підкреслю, була місяць у місяць, день у день. Не дуже, правда, до 250 гривень робітникам основних професій, трохи менше — головним фахівцям (щоб розвивали нюх до ринкових методів ведення господарства), проте регулярна, стабільна. Але не так давно в Роздоллі сталося дещо особливе. Буря, на яку тут чекали давно, нарешті гринула. Почалися якісь «круті» справи — хоч детективний фільм знімай. Отож тепер і не до роботи, і не до зарплати.

Корови під ніж

Сказати, що останніми роками справи в Роздоллі велися геть погано — нічого не сказати. Старого голову колгоспу, який бодай якось своїм авторитетом підтримував на плаву потопаючий колгоспний корабель, молоді колгоспники з якихось меркантильних міркувань від влади усунули. Інші керівники, котрі прийшли йому на зміну, довели господарство, як то кажуть, до ручки. Від багатьох будівель ферм залишилися тільки страхолюдні руїни без даху, вікон і дверей. Поля роками не засівали й не орали. Худобу безбожно вирізали. Кожні два-три дні — корова під ніж. Запасів кормів — жодних. Доярки згадують такі історії, що страшно робиться. Років зо два тому, свідчать, знесилені корови взимку вже не піднімалися. Але шкуродери все-таки вихід знайшли: відро крижаної води в морду! Бідолашна тварина схоплювалася на ноги, її підпирали, доїли, а потім, звісно, дорізували. За роки такого, з дозволу сказати, господарювання (зазначу, жодним дійовим чином не засудженого і не припиненого ні місцевим районним начальством, ні вищим сільгоспкомандуванням донині) від кількатисячного стада залишилося близько сотні голів, не більше. Та й ті — шкура та кості.

Справжній хазяїн, вітчизняний інвестор (назву його поки що тільки так) з'явився в Роздоллі на початку травня минулого року. Мабуть, спочатку йому зраділи всі: селяни — бо хоч якесь життя заворушиться в рідному селі; керівництво райдержадміністрації — бо одним головним болем менше. Але невдовзі з'ясувалося, що юна директриса, якій було передано всі права на управління СТОВ «Роздолля» його співзасновниками, не дуже зговірлива. Не зовсім наче вписується у місцеві правила гри. Та й псує тим самим усю цю таку милу ідилію управління новими, приватними, по суті, підприємствами старими державно-колгоспними методами. І «наїхати» на неї не завжди «наїдеш»: батько —співробітник міліції, інколи приїжджає, цікавиться, чи не прогоріла ще його дочка.

Першим яблуком розбрату, що став у подальшому, очевидно, головною причиною неоголошеної війни, була заборона директриси головним фахівцям без будь-якої потреби мотатися по кілька разів на день у район за наказом місцевого керівництва. Туди, назад — 50 км. Тричі на день — пального йде стільки, скільки потрібно вантажівці на день роботи в полі. Та й який сенс у цих постійних нарадах. Урожаї, чи що, від цього зростуть?

Далі — більше. Районне начальство вимагає рапортувати про дострокові успіхи на полях. Розпоряджається здавати насіннєве зерно в хлібозаготівлі — керівник підприємства знову проти. Погашає передусім десятирічні борги, а директриса розмірковує про якусь відбудову господарства...

Таких прикладів відмови виконувати вимоги «державної лінії» — безліч. Але ось що цікаво. Всі, з ким би мені не доводилося розмовляти в селі про причини конфлікту, відзначають разючі позитивні зрушення в економіці нинішнього товариства «Роздолля»: надої зростають, поголів'я корів і свиней збільшується, худоба вгодована, кормів з лишком, ПММ удосталь, насіннєвий матеріал наявний, техніка повністю готова до посівної. Навіть непримиренні противники нових порядків, котрі вийшли зі складу СТОВ «Роздолля» зі своїми пайовими сертифікатами. Навіть чиновники райдержадміністрації, які опікають сільськогосподарську галузь. Але тільки не її голова, який закидає всі контролюючі інстанції та силові органи гнівними листами з вимогами покласти край «сваволі».

Не можна сказати, що нове керівництво — такі собі ангели з крильцями. Є й недоробки, і помилки, і прорахунки, і борги. Але чи можна вичистити за рік ті стайні, з яких гній не вивозили десятиріччями? Проте чому нікого не вражає, не радує в начальницьких кабінетах, окрім уже названих очевидних успіхів, ще й інше: та відкритість, прозорість, патріотичні настрої, нарешті, що покладені в основу економічної політики цього села та його сільськогосподарського виробництва? Адже за рік не впала жодна тварина, не залишилося без уваги жодне добре починання, покладено край пиятству та крадіжкам, поля обробляються і люди отримують зарплату — чому все це опинилося поза зоною видимості районного керівництва? А в листах до міліції та прокуратури мало не злочином називається нехтування наказів з'являтися за першим викликом на килим, запізнення (з об'єктивних причин) з поділом землі та колишньої колгоспної власності, із затримкою через це прийняття колективного договору.

Мабуть, «поганий» приклад не ходити більше на безглузді та марні наради став заохотою в Первомайському районі. Чи не тому, як кажуть, один високий начальник просто втрачав самовладання на чергових зборах: «Радянська влада була, є й буде! І я вас змушу її поважати. Інакше —працюватимете на полях в уніформі!» А щоб ця бацила ринкового мислення не поширювалася в окрузі, наче ящур в Європі, його, очевидно, було вирішено прикінчити в зародку.

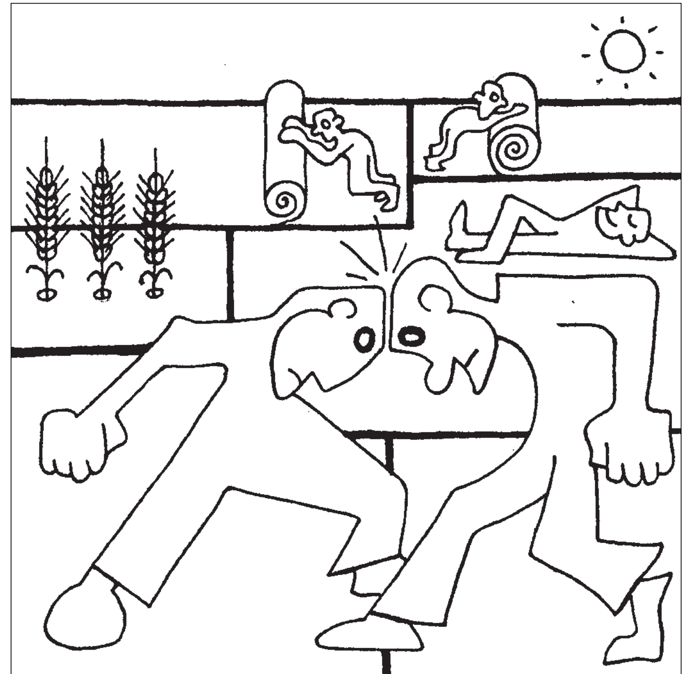

«Колгосп» — не міліцейська справа

У середині березня співробітники ОДСБЕЗ Первомайського райвідділу внутрішніх справ знайшли все-таки привід відвідати сільгосппідприємство «Роздолля». Та з таким візитом, щоб його дирекції уже було не до приватно-власницьких інтересів, щоб усе село стало на дибки і тільки обговорювало можливі варіанти розвитку сценарію. В офіційному документі, підписаному начальником ОДСБЕЗ Первомайського РВ УМВС підполковником міліції С. Мельником, сказано, що СТОВ «Роздолля» отримало начебто завищену суму компенсації за минулорічні заморозки, що його посадові особи, за начебто наявною оперативною інформацією, розкрадають товарно-матеріальні цінності та кошти, що в них є лист райдержадміністрації про грубі порушення в цьому підприємстві. Проте дозволю собі запитати: хіба фахівці та керівництво СТОВ «Роздолля» ухвалювали остаточне рішення про те, яких збитків зазнало їхнє господарство та яка компенсація належить їм через це? І невже люди зі здоровим глуздом можуть серйозно розмірковувати про те, як інвестори, господарі умудряються красти своє ж добро у самих себе? Нісенітниця якась та й годі.

Як свідчать очевидці, вилучення документів з контори СТОВ здійснювали в найкращих вітчизняних силових традиціях. Нічого такого селяни не бачили за все своє життя. Зі столів, шаф і навіть кошиків для сміття бухгалтерії усе згрібається в ящики. Люди тікають від міліціонерів, що роз'їжджають селом, світ за очі, щоб не опинитися в принизливій ролі понятих. Скотарі чортихаються —склад ПММ опечатали й поїхали, а як корм худобі розвозити?..

Майже два місяці минуло від того «чорного» для Роздолля понеділка. Економічна і фінансова діяльність підприємства практично паралізована. Результати міліцейської операції, як неважко здогадатися, дорівнюють 0. Принаймні на багаторазові прохання повідомити мені, яке порушення закону вчинили в цьому «нещасному» селі, я так і не отримав переконливого пояснення. На спеціально зібраній з цієї нагоди нараді начальником УДСБЕЗ УМВС України в Харківській області Олександром Островерхом розмови, по суті, також не вийшло. Мені показали якусь оперативну зйомку, що майже нічого не пояснювала. А потім міліціонери влаштували між собою такі «розборки» за принципом «А ти хто такий!», що нам з начальником місцевого ЦВСу Ігорем Заржицьким навіть стало якось незручно за поважне панство, рясно увішане великими міліцейськими зірками.

Правда, щоб ситуація не здавалася такою банальною, міліцейські начальники «долучили до справи» і батька опального директора — офіцера міліції Олександра Козленка: мовляв, розберемося, чому ця служива людина займається комерційною діяльністю і звідки у дочки рядового міліціонера гроші на розвиток села?

По-перше, комерційною діяльністю, резонно зауважує він, займаюся не я, а моя дочка. «Невже її як дочку міліціонера, — цитую уривок з його листа до редакції, — позбавлено такого права, на підставі якого закону? Переконаний, що якби вона вела недостойний спосіб життя — до мене не було б жодних претензій від вищого керівництва. Невже моя дочка не може самостійно обирати свою дорогу в житті?» А по-друге, легальне походження коштів легко можна перевірити, маючи на це бодай трохи бажання і часу. Але, мабуть, завдання в організаторів розкриття «злочину віку» в глухому Роздоллі зовсім інше.

Понад місяць тому я попросив ЦВС УМВС у Харківській області відповісти мені на одне-єдине запитання: у чому провина генерального директора СТОВ «Роздолля» та її батька, яке порушення закону вони допустили? Справа дійшла до начальника УМВС, на той час генерала Олександра Гапона. Він при мені дав вказівку підлеглим упродовж тижня(!) розібратися в цій історії і поінформувати пресу про результати перевірки. Але невдовзі генерал поїхав до столиці, на підвищення. Його наступник Сергій Гусаров поки що лише входить у курс справ. Та й, мабуть, не генеральська це справа, за великим рахунком, розплутувати колгоспні клубки. А «перевірка» тим часом триває. І мета її, як відомо із достовірних джерел, знайти бодай якийсь компромат.

Найвірогідніше, в Роздоллі невдовзі знову обливатимуть корів холодною водою і намагатимуться з них, перед відправленням на шкуродерню, вичавити останні краплини молока...

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

***P. S.** Збираючи «фактаж» для написання цього матеріалу, я випадково зустрів у Первомайському районі старого знайомого, першого фермера Харківської області Івана Салія. Колись, на зорі перебудови, допомагав йому словом у бійці з чиновниками за вільну працю на своїй землі. Розговорилися. Що нового? —запитую. А нічого, відповідає, все по-старому —крадуть. Фермерів у районі десятки, а привітатися за руку немає з ким. Одні шахраї. Землю занапащають, виснажують. Кого сьогодні тільки немає у фермерах, біля мене навіть футболіст відхопив собі шматок поля. А працювати-бо ніхто не вміє і не хоче. Всі шукають наймитів, «нагинають» керівників колишніх колгоспів і орати, і сіяти, і збирати за свій кошт їхні поля. Отак і живемо...*

Бунтуєте, як раніше бувало? — ставлю ще одне запитання. Ні, працюю. Я й забув дорогу до них. Щоправда, вони іноді про себе нагадують, погрожують силоміць доставити на нараду. Весело мені. Хотів би бодай раз поглянути, який усе це матиме вигляд.

Може, й було б смішно, якби не було так сумно.

Часу для чекання дедалі менше

Вісімдесятирічна суддя Ширлі Крем відкликала ще кілька позовів до німецьких банків і фірм про відшкодування майнових збитків американським жертвам нацизму. Щоправда, після того, як їм було гарантовано отримання 2 мільйонів марок. Залишилося ще три позови, які є останньою перешкодою на шляху до початку виплат колишнім примусовим працівникам із країн Східної Європи. Це відсовує виплати на невизначений час. Принаймні доти, доки учасники переговорів — німецька та американська сторони — не дійдуть згоди.

І хоча Німеччина закликає до великодушності Крем, остання залишається непохитною, захищаючи інтереси своїх клієнтів. Не бажають відступати від свого рішення і представники німецької індустрії, вимагаючи від США цілковитих правових гарантій, що після виплат від них ніхто й ніколи не вимагатиме більше грошей. Не допомогли навіть слова канцлера Герхарда Шрьодера, що стовідсоткові гарантії в цьому разі навряд чи можливі. Президент Бундестагу Вольфганг Тірзе закликав партії і фракції вирішити питання до кінця червня — початку парламентських канікул.

Вирішити питання можливо, змінивши закон про фонд «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» в частині гарантій правової безпеки або ухваливши спеціальну постанову, в якій ці самі правові гарантії для німецької індустрії було б визнано достатніми. І перше рішення, і друге означало б, що розпочинати виплати можна одразу. Для цього потрібні згода і добра воля всіх учасників процесу, але передусім переконливі докази готовності співпрацювати для судді Ширлі Крем та її американських колег. Хоча, як уже можна було пересвідчитися, для цієї поважної пані найпереконливіший доказ — переказ грошей на рахунки її клієнтів. А щоб американським адвокатам не докоряли за зайві апетити до гонорарів за ведення справ жертв нацизму, дехто з них відмовився від частини належних їм винагород.

Політика, яку веде американська сторона, попри впертість тих, хто платити компенсації не поспішає, загалом виправдала себе. Скажімо, Австрія, яка навіть без будь-яких застережень прийняла зобов'язання розрахуватися з колишніми примусовими працівниками, під тиском США змушена була, крім певної суми —майже 500 мільйонів доларів, погодитися на виплату ще 150 мільйонів доларів за заподіяні під час другої світової війни майнові збитки американським євреям. І це ще не все, бо із судів не відкликано кілька позовів. Крім того, тепер ідеться про створення в цій країні спеціального фонду, який упродовж наступних 10 років муситиме підтримувати соціальні потреби колишніх примусових працівників.

Попри те, що не розв'язано ще багато проблем, які стоять на шляху до виплат компенсацій, відкликання з американських судів цих кількох позовів багато в чому зменшує їх кількість. А деякі підприємства все-таки роблять кроки для очищення душі коли не від гріхів, то бодай від боргів. Наприклад, автомобільний концерн «Фольксваген» уже виплатив по 10 тисяч марок 2562 колишнім примусовим працівникам. Такі само суми одержали 1512 жертв примусу від фірми «Сіменс». Католицька церква створила фонд виплат, куди переказано 5 мільйонів марок. На жаль, знайдено лише 100 осіб, котрі під час війни працювали в її господарстві. Ще 2 тисячі колишніх примусових працівників, чиї імена є в архівах церкви, знайти не вдалося.

А тим часом громадські організації, представники союзів жертв націонал-соціалізму організують акції протесту, звинувачуючи німецьку індустрію в умисному зволіканні з виплатами. У Берліні, поряд з Будинком німецької економіки на площі Мюдендамм, щопонеділка з 16-ї до 17-ї години вони збирають підписи співчуваючих і закликають розпочати виплати колишнім примусовим працівникам негайно із уже наявних коштів.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

Грузія за ГУУАМ...

Жодної серйозної загрози існуванню регіонального об'єднання ГУУАМ (Грузія, Україна, Узбекистан, Азербайджан і Молдова) немає, заявила голова Комітету зовнішніх зв'язків парламенту Грузії Ніно Бурджанадзе, коментуючи недавній візит до російської столиці президента Узбекистану Ісламa Карімова.

Водночас вона зазначила, що для майбутнього ГУУАМ принципове значення матиме те, яку позицію щодо його об'єднання займе Молдова, де недавно до влади прийшли комуністи. В цьому сенсі важлива заява нового президента Молдови, лідера Компартії Володимира Вороніна про те, що він не має наміру міняти пріоритети зовнішньополітичного курсу країни, сказала Н. Бурджанадзе, підкресливши, що тим самим молдовський лідер зафіксував своє позитивне ставлення до ГУУАМ. Н. Бурджанадзе зазначила, що не розуміє причин роздратування, яке створення ГУУАМ спричиняє у Москві. Жодний із учасників цього об'єднання ніколи не заявляв, що виступає проти розвитку відносин з Росією.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

...а Молдова?

Президент Молдови Володимир Воронін збирається взяти участь у саміті глав держав ГУУАМ. Офіційне підтвердження надіслано до МЗС України, яке займається організацією зустрічі у верхах. Як повідомили «Інтерфаксу» в МЗС Молдови, саміт ГУУАМ мав відбутися 26—28 травня в Ялті, проте на прохання президента Азербайджану Гейдара Алієва перенесений на червень.

Тим часом офіційної позиції нового керівництва Молдови стосовно ГУУАМ поки що висловлено не було, але немає сумніву в тому, вказують спостерігачі, що правляча партія комуністів узгоджуватиме її з Москвою. Очікується, що чіткіше щодо цього президент Молдови Володимир Воронін висловиться під час офіційного візиту до Києва 18—19 травня.

Гідний крок у відповідь

У рамках візиту в Україну Президента Туркменистану Сапармурата Ніязова він разом з Леонідом Кучмою відкрив у центрі Києва пам'ятник видатному туркменському мислителю, філософу і поету Махтумкулі Фрагі, зроблений туркменськими майстрами. Л. Кучма вважає закономірним, що після встановлення в Ашгабаті на вулиці Тараса Шевченка бронзового пам'ятника Великому Кобзареві, в Києві відтепер буде пам'ятник Махтумкулі, встановлений у парку, який носить його ім'я. На думку Президента, це зумовлено логікою розширення культурних стосунків між Україною та Туркменистаном.

Фото Укрінформ.

Проблема Блера

Прем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер серйозно роздумує про те, чи має він зробити свого давнього друга і колишнього президента США Білла Клінтона лицарем, повідомляє Електронік телеграф з посиланням на англійські та американські джерела. Блер побоюється, що таке рішення охолодить його взаємини з нинішнім президентом США Джорджем Бушем, які й так не надто сердечні. З другого боку, робити колишніх президентів США лицарями стало вже традицією в Англії. Цього почесного звання свого часу було удостоєно і Рональда Рейгана, і Джорджа Буша-старшого. Члени Лейбористської партії вважають, що «виявити снобізм стосовно Клінтона», не зробивши його лицарем, було б вищою мірою неприйнятно.

Справа Ярузельського

Учора в Польщі відновлено слухання у справі останнього комуністичного лідера країни генерала Войцеха Ярузельського, якого звинувачують у загибелі 44 суднобудівників. У 1970 році робітників північних міст Гданська і Гдині, котрі вийшли на вулиці з протестом проти підвищення цін на продукти, було розстріляно урядовими військами. На думку обвинувачів, генерал Ярузельський, який був на той час міністром оборони Польщі, віддав наказ відкрити по людях вогонь. Процес у цій справі розпочато 1996 року, проте слухання не раз відкладали через погане здоров'я Ярузельського, нагадує Бі-бі-сі. Сам 78-річний генерал, який з 1981 по 1989 рік був прем'єр-міністром Польщі, всі звинувачення, що їх висувають проти нього, заперечує.

Хроніка. Факти. Події

■ Брюссель

З партнерами домовитися легше

Європейська комісія в понеділок оголосила про встановлення дипломатичних відносин між ЄС і Північною Кореєю. Брюссель висловлює сподівання, що цей крок підштовхне комуністичну країну до проведення економічних реформ і допоможе владі КНДР у розв'язанні проблем постачання продовольством і медичного забезпечення населення.

■ Вашингтон

А кому не до вподоби — ми не винуваті

Сполучені Штати в разі потреби створять національну систему протиракетної оборони незалежно від позиції Росії та інших країн. Про це заявив у понеділок офіційний представник Державного департаменту Річард Баучер. За його словами, НПРО — це частина стратегії США у сфері безпеки. Переговори з різними державами, що проходять зараз, покликані лише пояснити партнерам США справжні цілі створення НПРО і визначити чинники, які мають бути враховані під час її створення.

■ Газа

Думки діаметральні

Напередодні чергової річниці створення Держави Ізраїль на палестинських територіях тривають криваві сутички. Для палестинців цей день — чи не найчорніший у календарі. Вони назвали його днем катастрофи і мають намір відзначити масовими протестами. Ізраїль, у свою чергу, привів війська у бойову готовність і розгорнув військові частини на потенційно небезпечних ділянках.

■ Рим

Офіційне підтвердження

Опубліковано офіційну інформацію про результати виборів в обидві палати парламенту Італійської Республіки. За цими даними, передвиборна правоцентристська коаліція під проводом Сільвіо Берлусконі здобула більшість депутатських місць у сенаті й палаті депутатів.

■ Гамбург

Екологи протестують

Тривають демонстрації протесту екологів-правозахисників проти транспортування ядерних відходів територією Німеччини. В ніч на вівторок черговий транспорт з «атомним сміттям» вирушив від АЕС Брунсбюттель у напрямі сортувального вокзалу Машен під Гамбургом.

■ Сан-Дієго

Наші на дрібниці не розмінюються

Представники берегової охорони США повідомили про затримання судна, на борту якого виявлено найбільшу в історії Сполучених Штатів партію кокаїну загальною вагою близько 13 тонн. Її «вуличну» вартість оцінюють у 500 млн. доларів. Рекорд встановила «збірна», що складалася з двох росіян і восьми наших співвітчизників.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Луганська область — ц

Від сесії до сесії, з номера в номер окремих луганських обласних газет, а віднедавна і в окремих київських ЗМІ, по телебаченню і радіо керівники області тішать наш слух словами про видатні успіхи Луганщини. Причому досягнення так вражають, що виникає здивування: де ж результати отих досягнень? Чому ми їх не відчуваємо, чому не бачимо? Секрет простий: кричущі негаразди з арифметикою. Ось візьмімо маленьку замітку в рупорі обласної ради, яка розповідає про досягнення фабрики «Лутрі». В оптимістичних тонах сказано, що раніше обсяг виробництва трикотажу тут становив 22% від загальноукраїнського, а тепер — понад 30%. Добре? Чудово! А якщо поставити питання інакше: що більше —22% від 20000 т чи 30% від 200 т? Гадаю, будь-який першокласник легко визначить міру омани.

До речі, в тій самій газеті поміщено напрочуд оптимістичну статтю «Щоб заграв «Барвник» новими барвами». І похвала батькам розвитку — В. Дзоню і А. Кінаху. Пан В. Дзонь, будучи заступником голови облдержадміністрації, так за два роки й не спромігся розглянути розроблену зі споживачами Концепцію створення єдиного вугленафтохімічного комплексу Луганщини, яка могла б поєднати в одне, дієздатне ціле головні галузі області.

Не вдалося за три роки привернути увагу губернатора А. Єфремова та голови обласної ради В. Тихонова до розв'язання проблем колись бюджетотвірного підприємства ВАТ «Барвник». І ось 15 січня 2001 року підписано наказ про ліквідацію галузевого інституту ІХТПЕ. Залучений окремими народними депутатами і зацікавленими особами із облдержадміністрації концерн «Стірол» взяв до штату ТОВ «ІХТПЕ-СТІРОЛ-Барвник» лише 50 працівників з дослідного цеху.

Наукових співробітників відправлено на пошук власних хлібів. Просто поставлено крапку в розгромі інституту, розпочатому ще 1996 року в інтересах зарубіжних конкурентів (що знайшло своє відображення навіть в Акті комісії ФДМУ від 27.03.1997 року). Наука людям, які нині чомусь кажуть від імені держави, не потрібна.

Не вмовлятиму читачів зрозуміти потребу науки в такій винятково наукоємній галузі, як анілінофарбова промисловість (АФП), наведу лише одну цифру: Швейцарія щороку витрачає на дослідження в галузі барвників 70—80 млн. доларів. Це ж який мільярдний прибуток отримує маленька країна, що не має, на відміну від нас, ні власного коксівного вугілля, ні власної коксохімії, ні власних енергоносіїв, ні такої дешевої робочої сили, як у нас! Сподіваюся, зрозуміло, в чиїх інтересах ведеться знищення АФП?

З «Барвника» нещадно вивозять сировину і продають обладнання на металобрухт. Правоохоронні органи цілком слушно вважають, що це робиться не без відома керівництва, але... посилаються на перешкоди розслідуванню згори. Відсутність перешкод зверху нахабному пограбуванню і дає змогу безкарно знищувати завод і людей (з метою заощадження енергії в корпусах інституту взимку відключили опалення і вентиляцію!). Чому керівники Луганської облдержадміністрації та обласної ради не бажають втручатися в процес знищення бюджетотвірного підприємства?

Програма розвитку в нікуди

Керівництво області ще з радянських часів усе любить робити вперше. Ось і Програму соціально-економічного розвитку області здогадалися спорудити першими в Україні. 1999 року сесія Луганської обласної ради ухвалила «Програму соціально-економічного розвитку області до 2010 року». Лихо, здавалося б, невелике — подумаєш, однією програмою більше, однією менше. Тож підприємства долучилися до цього заходу, теж до 2010-го. Та от лихо таки велике. Нині така програма не просто ОМАНА чи САМООБМАН, нині це — як наркотик людині, що висить на краю прірви.

На сумніви деяких депутатів у спроможності програми голова облдержадміністрації А. Єфремов заявив, що в її розробці брали участь 29 інститутів. Пригадайте приказку: де багато господинь, там хата неметена! А коли їх аж двадцять дев'ять?! Чи можуть люди, які все життя проектували повітряні замки, скласти розумний план чи програму? У ідеї, як і в дитини, може бути лише один батько —хтось один має окреслити план програми і взяти на себе відповідальність, решта — допомагати. А коли ця програма провалиться — а вона обов'язково провалиться, про неї добре можна сказати українською — БЕЗПІДСТАВНА — з кого спитають? З 29 інститутів? Хай назвуть батька програми. 29 інститутів? Чи вона дочка полку?

У програмі передбачено ліквідацію заборгованості у заробітній платі в 2000 році — вже лише це свідчить про цілковитий відрив розробників програми від реального життя: Луганщина має найбільшу заборгованість у зарплаті на душу населення, яка майже вдвічі перевищує середню по Україні! А це однозначно свідчить про смертельно небезпечний стан промисловості.

Ні, програма, звичайно, може бути виконана за збереження нинішніх демографічних показників — 1999 р. в області народилося близько 6000, померло 24000 осіб.

У кінцевому підсумку, за старим радянським принципом, програму області зверстано з програм міст і районів, які, у свою чергу, складено з програм підприємств та установ. І оскільки єднальної, основоположної ідеї в програму області не закладено, вийшла еклектична суміш, яка нічого спільного з програмою, в прямому розумінні цього слова, не має.

Візьму фрагмент, про який маю право судити з огляду знання предмета — пропозиції щодо найбільших підприємств міста Рубіжне.

У частині, запропонованій ВАТ «Барвник», записано абстракції, коли не сказати гірше. І це характерно для багатьох пунктів, тому не полінуймося розглянути фрагмент програми на 2001 рік. Цей шедевр віртуальної творчості гідний того, щоб навести його хоча б частково:

«2. Збільшити обігові кошти за рахунок продажу:

— складських залишків продукції, сировини, обладнання — Виконавець Глухи Д. І.; Фінансування — 100 тис. грн. щомісяця (ага! Отже 1,2 млн. на рік). Очікуваний результат — реалізація залишків на 1,2 млн. грн. на рік.

(Отже, щоб отримати 1,2 млн., треба витратити 1,2 млн. грн. Але ж продаж сировини й обладнання — це взагалі з розряду економічних злочинів! Чи ви збираєтеся потрібну країні продукцію варити з води і повітря в долонях, як салтиковський мужик, котрий прогодував двох генералів?)

3. Розробити програму зі зниження собівартості продукції, робіт і послуг... Фінансування — 40 тис. грн. щомісяця (тобто на рік 40х12=480 тис., мабуть, на мармурі збираються висікати програму). Очікуваний результат — зменшення витрат на 480 тис. грн. на рік. (Знову запитання: як же все-таки зменшити витрати на 480 тис. грн., витративши на це 480 тис. грн.? Поділіться з народом досвідом! Якщо при цьому ще й продукцію не виробляти?)

4. Розробити програму зі зменшення енерговитрат. Фінансування — 80 тис. грн. щомісяця (ну, читач уже напевно здогадався — 960 тис. грн. на рік). Очікуваний результат — зменшення витрат на 960 тис. грн./рік. (У місті Рубіжне — проблеми з енергетикою, місто замерзає, а питання, з'ясовується, вирішити дуже просто — треба витратити 960 тис. грн. і витрати зменшаться на... 960 тис. грн.!)

5. Передати в комунальну власність Палац культури, комбінат спортивних споруд, дитячі садки... Очікуваний результат — зменшення витрат на 1,2 млн. грн.». (Оце вже справді без жодної віртуальності — точно буде зменшення витрат! Бо в міста ці споруди утримувати грошей немає, отож які діттахи молодші — тих у холодні квартири; хто в палацах займався — самі у підвали підуть багаття розпалювати. Шкода, звісно. Але затрати зменшаться.)

Цей шедевр віртуальної економіки аж ніяк не збентежив начальника головного управління економіки Луганської облдержадміністрації, який бадьоро відзвітував на черговій сесії про успішне виконання Програми розвитку за 2000 рік і перспективи на 2001 рік.

Цікаво, що до вересня 2000 року вихваляв досягнення облдержадміністрації в галузі віртуальної економіки на кожній сесії особисто губернатор, після вересня — начальники управлінь. Щось замислив губернатор? Або вже достатнє справив враження, тепер дає змогу проявити себе підлеглим?

Як оживити «Барвник»?

Анілінофарбова промисловість (АФП) — із самого початку прибуткова, стратегічна галузь, бо є найважливішою єднальною ланкою між видобувними галузями (вугілля, нафта, метал) і тими, що виробляють споживану продукцію (лакофарбова, пластмасова, гумотехнічна, текстильна, приладо- і машинобудівна, фармацевтична, сільське господарство). Тому всі країни, що розвиваються, передовсім розвивають АФП (Індія, не маючи до 1950 року хімічної промисловості, нині —один із найбільших виробників барвників; та що там —навіть у Нігерії вже виробляють модні активні барвники!).

Ситуація ускладнюється специфікою галузі — постійний дрейф асортименту, багатокомпонентність, багатореакційність — щоб «Барвник» працював прибутково, він має водночас виробляти щонайменше 250—300 хімічних продуктів. Це десятки реакцій, різні технологічні режими, різні апарати. Звідси й висока наукоємність галузі — без наукового супроводу галузь просто не може існувати. «Линос» дає великий економічний ефект, але «Линос» — моносхема: є нафта — є бензин. «Стірол» ліквідував наш ІХТПЕ, ймовірно, не через злий умисел, а через нерозуміння: адже в них теж моносхеми: є газ — є аміак, є карбамід.

Що робити сьогодні? Треба почати виробляти найцінннішу продукцію — барвники. Попит зростає: у 2000 році Україна закупила дисперсних барвників на 2,9 млн. дол. США і Росія близько того — ми маємо вихідний антрахінон, технології.

На 2,5 млн. дол. США Україна закупила кислотних барвників — у нас є безвідходні технології таких барвників із вітчизняної сировини, вони випробувані УкрНДІШкірПромом і на провідних підприємствах. Україна стабільно закуповує на 1,7—1,8 млн. дол. США пігментів і Росія — удвічі більше. Тож виробляймо, є технології, пігменти випробувані.

Можна робити прямі барвники на основі напівпродуктів, що їх випускає хімзавод «Зоря», а водночас і оптичні відбілювачі — Росія їх закуповує більш як 3000 т. Вона нині форсує роботи із заміни зарубіжної бавовни на вітчизняний льон, а льон фарбується лише кубовими барвниками, виробництва яких у Росії немає — давайте «розкручувати» виробництво кубових барвників — ось предмет для серйозних економічних відносин із сусідом.

За повідомленням головного колориста Росії В. Карпова, в 1998 р. кубових барвників спожили: Німеччина — 11400 т, Туреччина — 927 т, Угорщина —61 т.

Що робити? Потрібно відновити ліквідовану лабораторію барвників, за 2—3 місяці ми напрацьовуємо лабораторні зразки, розвозимо по Україні, знаходимо покупців, робимо дослідні партії в дослідному цеху і в міру появи замовлень переносимо у великі цехи.

Цілком можливо обладнанням, що є в 30 цехах, укомплектувати необхідні Україні 10—12 цехів. Потрібний активний маркетинг. Потрібно активно працювати з Кабміном та Верховною Радою — тільки законодавче забезпечення допоможе галузі стати на ноги (обмеження вивезення стратегічної сировини, розумне мито на імпорт, пільгове оподаткування експортоспроможної продукції, пільгові кредити, безвідсоткові позики...) і робота! Маленька івано-франківська «Барва» тримає в ЦЛ близько 100 дослідників, і, за їхніми підрахунками, місячна робота лабораторії окупить їхню річну заробітну плату. Як слушно висловився начальник лабораторії: «бо вони в нас не сидять — вони працюють».

Зважаючи, що на свята від'єднають світло й газ, поки що з відновленням лабораторії барвників вирішили зачекати, а там і видно буде. Отже, знову втрачено ще рік — споживач не чекатиме, піде на зарубіжний ринок, доганяй потім!

Нинішні керівники й директори «іномарками» себе забезпечили, а виробництво, що працює, — зайва морока. А що діяти робочому людові — це вже клопіт того люду.

Проміжний етап — кінець тисячоліття

5 грудня напередодні останньої в другому тисячолітті сесії облради зібралися в Луганську постійні комісії. Головне питання, в обговоренні якого взяли участь одразу шість комісій, — виконання і уточнення показників обласного бюджету за 9 місяців 2000 року. На жаль, заступник начальника фінансового управління дуже незрозуміло доповіла про фінансову діяльність облдержадміністрації і не змогла дохідливо пояснити, м'яко кажучи, деякі неузгодження даних у розданих перед початком засідання матеріалах.

Передовсім спантеличувало розходження в реалізації доходної і витратної частин бюджету — зазначено збільшення надходжень за всіма видами — 246,3 млн. грн. за плану 240,4 млн. грн. (тобто 102,4 % від плану, а порівняно з попереднім роком і взагалі 179,9 %). А ось витратну частину не виконано за жодним розділом.

Охорона здоров'я — план 36,779 млн. грн. виконано за 9 місяців 33,123 млн. грн.

	план	*факт.*
Освіта	*15,324*	*12,964*
Соціальний захист	*10,046*	*7,358*
Сільське господарство	*3,434*	*2,629*
Правоохоронна діяльність	*2,517*	*2,483*
Будівництво	*5,091*	*2,316*
Культура і мистецтво	*2,546*	*2,101*

А на житлово-комунальне господарство взагалі витрачено втричі менше запланованого.

Хочеться, як у пісні, запитати: «Где деньги, Зин»?

Директор обласного центру зайнятості О. Котляр доповів про безробіття, що зростає в області, до речі зазначивши, що найбільше безробіття — в м. Рубіжне.

Але ж він знає лише офіційну цифру — в рахунок безробітних не йдуть ті, хто значиться на роботі, та зарплати роками не отримує. У центру зайнятості чіткої концепції зменшення безробіття, на жаль, немає.

Запропонували просити Кабмін про допомогу. Люди, люди! Адже джерело наших лих — саме некомпетентність керівних кіл від дирекцій до облдержадміністрацій, Кабінету Міністрів, невміння розв'язувати проблеми в комплексі. Справді, якщо дивитися окремішньо — все просто:

— нерентабельна шахта — закриємо! Купимо вугілля у Польщі.

— нерентабельний коксохімзавод — зупинимо! Купимо сировину в Індії.

— нерентабельний «Барвник» — закриємо! Купимо барвники у Швейцарії.

— нерентабельні текстильні підприємства, нерентабельні пластмасові підприємства тощо. І хліб вирощувати нерентабельно. І... Зупиніться!!! Щоб купити, треба заробити гроші! Для цього треба, щоб працювала шахта, яка дає коксівне вугілля, — ось вони в нашій області з найкращим у світі вугіллям! Це вугілля дає кокс для металургів і хімічну сировину для «Барвника» — ось вони, наші коксохімічні заводи! Із цієї хімічної сировини «Барвник» уміє робити найкращі в світі барвники, відомі, до речі, всьому світові! Ось текстильники, пластмасівці, гумовики, лакофарбувальники, яким потрібні якісні вітчизняні пігменти й барвники. І вони можуть робити потрібну нам продукцію! У нас в області є все, щоб виробляти потрібну, експортоспроможну продукцію. Нумо, панове, господа, товариші, збиратися і вирішувати, як нам усім разом вибрсуватися з цієї економічної ями!

Обласна рада потрібна для ухвалення рішень про розвиток господарства області, про долю шахт, заводів, полів, міст. Усіх разом і кожного окремо. Це наша земля, це наша Батьківщина! Це

— шлях у нікуди

Навіщо губернаторові і голові обласної ради арифметика?

ми ЗОБОВ'ЯЗАНІ її облаштовувати і РОЗВ'ЯЗУВАТИ її проблеми. І попіклуймося про підготовку фахівців — пригадайте, хоч колись намагалася обласна рада розглянути рівень підготовки ФАХІВЦІВ в області? Ні! А без них немає виробництва. Чи намагалася наша рада подумати про розвиток науки — без розвитку науки немає сучасного виробництва, немає забезпеченого життя! Ні, не намагалася.

А в Росії, наприклад, уряд Івановської області фінансує регіональні програми з вирощування і переробки льону — це, щоб не залежати від імпортної бавовни. А японці у співробітництві з німцями та американцями провадять спільні дослідження з газифікації і зрідження вугілля, бо запасів вугілля вистачить років на 300—400, а запасів нафти — лише на 40—50. Аналогічні роботи вели й в Україні ще в 20-ті роки, забули, закинули.

Судоми з опаленням останніми роками чітко засвідчили: навіть якщо працюватиме решта підприємств Рубіжного, місту однак не вижити без «Барвника»; навіть якщо працюватиме решта підприємств Луганщини, області однак не бути успішною — розірвано зв'язок з найвигіднішим споживачем коксохімічної продукції, отримуваної з нашого, луганського вугілля.

«Барвник» може і мусить працювати! Головне питання —грамотне, кваліфіковане керівництво — чому обласна влада не виявляє владу? Присутній на сесії Рубежанської міської ради губернатор на пряме запитання про причини невтручання облдержадміністрації в діяльність бюджетотвірного підприємства чесно відповів: «Ну ви ж знаєте, як переконливо вмів говорити колишній гендиректор, а потім з'ясувалося, що всі його програми — бутафорія».

Колишнього директора немає вже три роки, а губернатор Єфремов усе ще під враженням. Не можна бути таким вразливим, Олександре Сергійовичу!

Тепер головне: зібрати фахівців — правління розігнало геть усіх висококваліфікованих фахівців. Без повернення хоча б частини їх підприємству і місту не жити! Припинити розкрадання продукції, сировини, обладнання, що дедалі прискорюється, — грабують без докорів сумління серед білого дня! Терміново розпочати роботу, спочатку дослідними цехами для визначення і оперативного освоєння ринку. А потім, у міру відновлення, і основними цехами. Фінансові питання розв'язувані навіть сьогодні. Нині Україна закуповує імпортних барвників і головних напівпродуктів для них на суму понад ТРИДЦЯТЬ мільйонів доларів. Та Росія приблизно в десять разів більше (а в Росії ще пам'ятають і чекають на наші барвники). Це все може бути нами вироблено. Якщо, звісно, повернути фахівців. І повернути уряд обличчям до вітчизняного виробника.

Із чим йдемо в третє тисячоліття

Ну, а тепер візьмімо статистичний збірник по Луганській області й спробуймо оцінити «успіхи» області загалом. Щоб завершити тему з барвниками, зазначимо, що їх виробництво в 1999 році становило менш як 0,1% від найвищого досягнення в 1970-му, та й приблизно стільки само щодо 1990-го, нині практично 0%! Від самого початку вигідну галузь, яка раніше давала до 20% обласного бюджету Луганщини, в результаті невтручання облдержадміністрації та обласної ради зокрема цілковито задушено.

До речі, для тих, хто свою бездіяльність приховує за «об'єктивними» умовами: 1943 року Державний комітет оборони ухвалив рішення про відновлення Рубежанського хімкомбінату і виділив кошти, і вже 1945-го дали 22% від довоєнного випуску, 1946-го працювали ДВАДЦЯТЬ цехів. Не заважала тоді об'єктивна причина — війна!

Тепер погляньмо на інші галузі. Виробництво насосів і вакуумних агрегатів становить від 1990 року 1%, виробництво металорізальних верстатів — 5%, виробництво відцентрових насосів — 9% щодо максимуму в 1970 році, електродвигунів врубових —8,8% до того самого року, виробництво сталевих труб —14% від 1990 року, вибухобезпечних електродвигунів —29%. Тобто задушено те, що виробляє продукцію з металу.

А як із самим металом? Виробництво прокату — 69% від 1990 року, виробництво феросиліцію впало порівняно з максимальним 1995 роком на 50%, виплавка сталі — 64% до 1990-го, виплавка чавуну — 44%, випал коксу —49%, видобуток вугілля — 40,7%. Ми ще потрібні як сировинний додаток.

Ну а коли основні, ті, що годують область, галузі задушено, то відповідно зменшуються допоміжні, наприклад, пов'язані із будівництвом: збірні залізобетонні конструкції — 3% від 1990 року, стінові блоки з каменю — 3%, стінові великі блоки — 4%, стінові дрібні блоки — 7%, щебінь — 7%, а виробництво стінових панелей і взагалі припинилося. Цілковито задушені: виробництво верхнього трикотажу — 10% від 1990 року, трикотажної білизни і вовняних тканин —1%, панчішно-шкарпеткових виробів — 3%, взуття — 2%. Тобто зарубіжний легкій промисловості не потрібен конкурент.

Аналогічна ситуація і з виробництвом основних харчових продуктів: м'яса — 15% до 1990 року, ковбас — 20%, масла тваринного — 22%, олії — 33%, негаразди з незбираним молоком — 4%, солодко більш-менш із кондитерськими виробами — виробництво скоротилося «лише» на 60%.

Ось тут доцільно підключити історичну пам'ять. Століттями козак чи хлібороб, повертаючись із походу чи з поля, передусім напоював і годував коня, а потім уже думав про себе. Він знав, що без коня — він не козак і не хлібороб. Що ж ми так безсовісно забули у Луганській області про трудівників: про робітників, про інженерів, про вчених! Про людей, які створюють матеріальні цінності, під час реалізації яких і отримуються кошти для пенсіонерів, учителів, медиків, для працівників облдержадміністрації та правоохоронних органів...

На Луганщині найвища заборгованість у зарплаті на душу населення в Україні — якщо по Україні вона становить 127,7 грн./люд., то в області — 228,3 грн./люд. Це однозначно свідчить про збитковий характер економіки області.

У чому ж річ? Ось уже практично три роки намагаюся переконати обласну раду справді радитися і вирішувати. Не бути присутніми і погоджуватися. Вирішувати! Ну що, здавалося б, простіше: обрали б десяток колись бюджетотвірних підприємств, проаналізували їхній сучасний стан, обговорили по черзі кожне із залученням фахівців і ухвалили рішення — кадрові, фінансові, окреслили потрібну законодавчу базу (коли розглядаєш конкретне підприємство, набагато чіткіше видно недоліки системи оподаткування і відсутність правоохоронного і законодавчого забезпечення). Та ні! Ухвалювати рішення — це брати на себе відповідальність! А ось цього ні Луганській облдержадміністрації, ні керівництву обласної ради і значній частині її депутатів, які за дивним збігом обставин є водночас і працівниками облдержадміністрації, робити не хочеться.

Ради — влада демократії чи ширма демагогії?

Ситуація в країні знову ставить руба питання про дієспроможність і місце рад в системі державної влади. Чи можуть ради стати реальним важелем демократії, тобто влади народу, чи були вони хоч колись органом влади?

Взагалі, коли поглянути на нашу історію, ради були фактичною владою лише тоді, коли їх обирав озброєний народ, і, окрім мандата, депутат мав гвинтівку. Ті ради націоналізували підприємства і, роздавали землю. Потім залізна рука партії більшовиків відібрала у народу спочатку гвинтівку, а потім і владу. Ану ж, пригадайте, хто керував господарством, знімав і призначав керівників? Рада? Ні, міськком, обком. Куди йшов скривджений трудівник? До міськкому, обкому, сміливці діставалися ЦК КПРС. А де ж були ради?.. Поступово партія, не маючи конкуренції, не маючи стимулу до змагальності, просто деградувала — і володіння владою стало самоціллю для охлократії. Результат очевидний — цілковитий розвал економіки, цілковита імпотентність дібраних ще тією партією керівних кадрів.

Ось, приміром, обласна рада. Практично порядок денний кожної сесії обласної ради містить два головні питання: про програму соціально-економічного і культурного розвитку Луганщини і про обласний бюджет, а також зо двадцяти десятки чергових питань: про призначення, списання, передання... Перед кожною сесією збираються депутатські комісії і розглядають питання, винесені на сесію. Саме розглядають. Бо ті дрібні поправки, які робляться в бюджеті, встановленому обласним керівництвом, важко назвати рішеннями.

Економіка області, попри захоплені рапорти облдержадміністрації, й далі провалюється — це ми відчули взимку на власній шкірі. Наступна зима буде ще страшніша.

Працює Рубежанський картонно-тарний комбінат, але найпростіші барвники возить із Швейцарії — робили б їх на ВАТ «Барвник», вони разів у 2—3 були б дешевші. Та й «Барвник» був би при ділі, люди зарплату отримували б, значно кращі були б умови для роботи, з одного боку, вуглевидобутку, коксохімії, металургії, з другого — лакофарбувальників, пластмасівців, текстильників. Стогнуть гірники шахт, які варварськи, злочинно закривають і руйнують, але навіть депутати облради від шахтарських міст не порушують ці питання серйозно!

Обласна рада за три роки не розглянула жодного разу жодне бюджетотвірне підприємство, завод, шахту. Не інакше, як для показухи, проведено збори в Антрациті на заводі, що виготовляє теплиці, наличники, якому дуже далеко до бюджетотвірного. Прискорено будують храми — замолювати гріхи? А краще б відновлювали заводи та робочі місця, щоб люди не стояли на папері. Депутати якось і не згадали за цей час, що рада придумана саме для того, щоб розумні, мудрі й збагачені життєвим досвідом люди зібралися, порадилися і розв'язали конкретне питання спочатку окремих підприємств, а потім і всього промислового комплексу в усій його багатоскладності і взаємозв'язках.

Ми шлях свій знаходим в імлі...

Хоч би що там було, але основа економіки Луганської області — це вуглевидобуток. І тому, що на Луганщині зосереджена половина українських запасів коксівного вугілля, і тому, що ця галузь найменше виявилася зачепленою загальною кризою: якщо в інших галузях спад виробництва позначали цифрами 90—95%, в кращому разі — 80%, то вуглевидобуток зменшився порівняно з 1980 р. «лише» на 60%. Мене завжди вражало вміння керівників області чи навіть заводу набувати політичний капітал саме з нещасть —що нижче, болючіше падіння, то більше з'являється можливості брехати про успіхи. І зроблять же лише дві табуретки замість минулорічної однієї, а рапортують: «промисловість наростила обсяг вироблюваної продукції на 100%!» Складають багатообіцяльні програми за участю десятків інститутів, затверджують плани розвитку, і... все вибудовується з точністю до навпаки. Не стала винятком і вуглевидобувна галузь. За постановою Кабміну № 280 від 27.03.1997 р. створено Програму реструктуризації, «головна мета якої полягала у звільненні вугільної промисловості України від збиткових, неперспективних шахт». З наявних в області 99 шахт до закриття намітили 34.

Нарешті, на комісії перед сесією насмілилися шахтарі жалібно запропонувати не збільшувати списку шахт, які закриватимуть. Але уже з неповних ТЕО видно, що вісім шахт за вкладення 280 млн. грн. могли б працювати рентабельно. А на закриття потрібно 786 млн. грн. Кошти надають передусім на саме закриття і значно меншою мірою — на подолання соціально-економічних наслідків. На вулицю викидають тисячі робітників, починаються перебої з постачанням, у багатьох селищах відключено зв'язок. Шахтні будівлі просто підривають і уламками забивають стовбур шахти! Невже не можна передати ці будівлі під приватні підприємства, які, до речі, залучили б тих самих вивільнених працівників, під клуби, школи, офіси, склади... Між іншим, оборонні спорудження на південному березі Англії, побудовані під час світової війни, цілі й досі — їх використовують як склади, музеї... Яка шкодлива голова дала вказівку будівлі ламати, чи не агент рейхсверу, що залишився з 1943 року?

Перші досвіди із закриття шахт засвідчили цілковиту непідготовленість керівників до екологічних та соціальних наслідків. Несподівано з'ясувалося, що піднімаються підземні води і починають затоплювати селища, руйнуються будинки, виникають болота, засолювання земель. Цілковито несподівано виявилося, що на поверхню проривається метан і з'явилася ймовірність вибуху чи просто отруєння людей. Несподівано, раптом... Судячи з усього, на закриття шахт доведеться витратити набагато більше коштів, ніж планувалося (якщо тільки цей волюнтаризм Мінпаливенерго й Мінвуглепрому можна назвати плануванням). Судячи з усього, цей волюнтаризм призводить до виникнення надзвичайної соціальної напруженості, яка рано чи пізно призведе до вибуху...

Нині багато хто з чиновників геть позбавлений об'ємного мислення. Шахта нерентабельна — закрити, коксохімічний завод нерентабельний — зупинити, хімічний завод нерентабельний — порізати на металобрухт (до речі, Олександре Сергійовичу, доки Луганська область буде у передовиках з вивезення металу?), текстильне, пластмасове виробництво нерентабельне — купимо за кордоном... А ось якщо трішечки помізкувати, то: вугілля власне — власна коксохімія (джерело сировини) — власна хімпромисловість (власні барвники, хімфармпрепарати) — власні текстильні, пластмасові, гумотехнічні вироби — дуже навіть рентабельно може бути. Якщо, звісно, уряд жорстко поведе розумну економічну політику: обмеження вивезення стратегічної сировини, підвищення мита на аналогічні нашим продукти, що ввозяться, пільгове оподаткування експортоспроможної продукції, пільгові й безвідсоткові кредити виробництву конкурентоспроможної продукції.

Сесія направила прем'єрові проект постанови Кабміну з пропозицією визнати роботу Мінпаливенерго незадовільною, з пропозиціями дещо інакше розв'язувати питання закриття шахт, але, на мою думку, доки місцева влада не візьме на себе відповідальність за економіку області, приречені ми провалюватися дедалі глибше і в переносному значенні, і в прямому — в шахти, що провалюються від безгосподарності. Найнадійніший варіант — депутатські комісії за участю фахівців оглядають шахти, звіряють розрахунки і на сесії ухвалюють рішення з кожної шахти окремо.

По радіо і телебаченню гучно оголосили про третє місце Луганської області за темпами зростання обсягу промислового виробництва. Дуті цифри відсоткової статистики гранично очевидні — обсяги виробництва значно впали, але тільки «Линос» у результаті закачування нафти росіянами почав працювати, ось це і сформувало віртуальне третє місце. В кулуарах сесій циркулюють чутки про кадрові переміщення на Луганщині. Справді, видатні «успіхи» потребують видатних наслідків. Тобто можна або закликати до відповідальності, або різко від неї усунутися. Подейкують, що В. Тихонова розглядають як можливого віце-прем'єра в новому уряді. Може, все-таки спочатку, Вікторе Миколайовичу, піднімемо з колін Луганську область? Бо третє місце віртуально зроблено згаданими табуретками, в державному масштабі такі «успіхи» напевно призведуть до вибуху.

Біда влади будь-якого рівня в тому, що, розв'язуючи окремі питання господарства міста (району, області, країни), вона, ця влада, внаслідок некомпетентності забуває про взаємозв'язок усіх окремих питань, про їх невіддільність одне від одного. Біда влади, а отже, і лихо народу — неповага до науки. Сучасна техніка, сучасне буття вимагають певного рівня знань, без яких будь-яка спроба керувати — профанація самої ідеї державності. Нахабна спроба кухарок комсомольського виховання керувати державними структурами — це крах економіки. Боже, пошли нашій країні розумний уряд!

Володимир ЄСИП,
депутат Луганської обласної ради, кандидат технічних наук, доцент, винахідник СРСР.

Зуб на зуб не попадає не лише через холод

А й через те, що порідшав зубний «частокіл». Чому порідшав, не лукавитимемо: не лише через страшилку-бормашинку. Втрачають зуби, бо немає грошей. Бо стоматпослуги нині не кожному по кишені. Як здешевити задоволення?

— Передовсім слід здешевити виробництво пломбувального матеріалу, — каже Анатолій Борисенко, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Національного університету ім. О. Богомольця. —Українські виробники виготовляють досить якісні матеріали, проте в них частково використовують компоненти, що завозять з-за кордону. Мито на них дуже високе. Асоціація стоматологів України (Анатолій Васильович — керівник виконавчого органу асоціації) зверталася до Комітету Верховної Ради з питань охорони здоров'я, материнства й дитинства зі своїми доводами і пропозиціями. Але, на жаль, у законодавців не дійшли руки до розв'язання цієї проблеми. Тому митні накрутки на компоненти, що ввозяться, залишаються захмарно високі. Вони часом перевищують вихідну ціну продукту. А ось коли б зменшити ці тарифи, українські виробники змогли б випускати конкурентоспроможний за якістю і доступний за ціною для споживача матеріал. Приміром, у Харкові є потужний завод «Стома», налагоджено виробництво й у лабораторіях при науково-дослідних інститутах хімії, хімії полімерів. Вони виробляють чудові пломбувальні композиції. І за ціною значно нижчою, ніж зарубіжні. Вони навіть працюють собі на збиток, щоб зайняти свою нішу, зарекомендувати себе. Адже упаковка імпортного якісного полімерного матеріалу коштує від 200 до 2000 доларів. А наші, вітчизняні, — в межах 70—100 доларів. Використовуючи в роботі вітчизняний матеріал, що не поступається за якістю перед імпортним, можна надати допомогу більшій кількості пацієнтів. Але все ж таки і цим підприємствам доводиться закуповувати деякі компоненти. Адже навіть світові виробники пломбувальних матеріалів закуповують компоненти у спеціалізованих фірм. А ось в Івано-Франківській області працює завод, який освоїв випуск майже половини потрібних для пломбувального матеріалу компонентів, хімічні підприємства Сєвєродонецька також виготовляють їх. Донедавна в Харкові працювала лінія з виробництва фотополімерних композиційних матеріалів. Одного чудового дня вона зникла, і ніхто не міг сказати, куди вона поділася. Але минув час, і лінія випірнула в... Новомосковську. Тепер ми змушені імпортувати те, що недавно виробляли в Україні на тому самому обладнанні.

А візьміть інструменти. В нас є високотехнологічні заводи, які можуть виробляти інструменти. Але їх поставили в такі економічні умови, що їм вигідніше не працювати. І ще лихо —бюрократична тяганина. Звісно, для того, щоб затвердити новий матеріал, слід провести дослідження. Та ось виготовили новий інструмент — наконечник. Природно, з металу, що відповідає Держстандарту. Його вже дев'ять(!) років не можуть затвердити. Все перекидають папірці з кабінету в кабінет. А це підкошує саме вітчизняного виробника, котрий усе це — бури, наконечники, інші маленькі інструменти — може виготовляти за доступну ціну, це підкошує і пацієнтів, які не можуть лікуватися через дорожнечу.

Так, нині можна купити все для обладнання поліклініки за найвищим класом. Приватники так і роблять. Але ціни за послуги вимальовуються захмарні. Лікуванням у таких клініках не можуть скористатися навіть люди із середніми статками.

У тому ж таки комітеті Верховної Ради ми пропонували, щоб законодавчо диференціювати надання допомоги за рівнями. Державна медицина не в змозі надати всім однаково високий рівень допомоги. Це коштує не просто дорого, а дуже дорого. Потрібно розмежувати: ось це може бути безплатно, за це слід доплатити, а це коштує стільки-от. І не треба нікого дурити. За рахунок найдорожчої продукції можна буде надавати і допомогу безплатно. Для певної соціальної категорії громадян: діти, інваліди, пенсіонери.

Одеський НДІ стоматології розробив такі стандарти обсягу гарантованої стоматологічної допомоги на кожному етапі. Там усе розписано з кожного методу лікування — терапевтичне, стоматологічне, хірургічне, і за рівнями надання стоматдопомоги.

Аналогічна система діє в багатьох країнах світу. Наприклад, у Німеччині. Там пломбу за держстрахом з композиту вам не поставлять — дорого. За держстрахом — тільки із силікатного цементу. У нас така пломба у 80-х роках коштувала 5 копійок. Тепер — дорожче, але теж безплатно.

— Але ж вона не довговічна...

— Та, однак, на якийсь час збереже зуб пацієнта від руйнування. І спробуйте за 15 відсотків від потрібної суми закупити композит і безплатно лікувати всіх охочих. Це неможливо. Потрібні кошти. Чи то бюджетні, чи то фонду медичного страхування, але потрібні. І коли б законодавці вдумалися і справді захотіли допомогти населенню, то вони змогли б створити умови для розвитку багатогрівневої меддопомоги.

— Анатолію Васильовичу, а які, на вашу думку, можуть бути відкриття нинішнього століття в стоматології?

— Пацієнт не лякатиметься бормашини. Уже тепер розробляють спеціальну суміш, що розм'якшує тканину зубів, уражених карієсом. І ці тканини видалятимуть маленькою ложечкою-екскаватором. Бормашину використовуватимуть мінімально. Ці розробки у світі з'явилися років з десять тому. Перші комплекти таких матеріалів коштували більш як 400 доларів. У міру виробництва вони дешевшатимуть.

А ще нарощуватимуть втрачену кістку щелепів — це метод направленого остеосинтезу. Тривалий час науковці намагалися нарощувати кісткову тканину на зубах, але вона не приживалася. Вже винайшли спеціальну мембрану, яка створює умови для відновлення кісткової тканини.

— Отож протези можуть відійти у небуття?

— Вочевидь, ні. Бо метод нарощування дуже дорогий. Нині застосовуються різні методики імплантування. Але, на жаль, не всім людям вони рекомендовані, оскільки вставлений в кісткову тканину щелепи без достатнього дослідження хворого імплантант відторгається його організмом.

Утім, справжній переворот у стоматології може здійснити лише профілактика поширення карієсу. Візьміть шведів, у них ще у 80-ті роки стоматологія була на найвищому рівні, як у жодній іншій країні світу. І при цьому... стовідсоткове ураження карієсом. Тоді вони взялися за профілактику. А шведи дуже виконавчі і обов'язкові люди. Цукор було вилучено з харчування у дитячих дошкільних і шкільних установах. Офіційно в країні його споживання було доведено до 2,5 кілограма на рік. Зазначте, в Україні воно сягає майже 50 кг на рік. За гігієнічними нормативами людина без шкоди для підшлункової залози може з'їсти не більше 30—50 грамів цукру за добу. Діти — ще менше. Для дитини 10 років навіть 30 грамів — уже навантаження. А в нас дітям шоколадку на день згодовують і пляшечку кока-коли споюють...

Тож пропаганда раціонального харчування і догляду за зубами дала в світі свої результати. Ураженість населення карієсом становить 3—5 відсотків. А в нас — 98.

— Вочевидь, борються з ним ще й тому, що стоматологія — дороге задоволення. Стежити за собою значно дешевше.

— Пригадую, як наш професор в інституті казав нам: «Запам'ятайте, колеги, не можна чайною ложкою пломб вичерпати море карієсу». Це справді істина. Запам'ятайте.

Розпитувала
Світлана ПИСАРЕНКО.

Чорна кішка в темній палаті ... жовтого будинку

Репортер

До Асоціації психіатрів України надійшов лист від родичів хворих, що лікуються в Черкаській обласній лікарні міста Сміли. Вони писали: «Ми вже не в змозі терпіти знущання з наших рідних. Головний лікар приховує перед усіма, що хворих використовують як робочу силу... Слава Богу, що зараз хворі не пухнуть від голоду, як це було минулої весни. Але в багатьох відділеннях працівники влаштовують п'янки і закушують передачами хворих. Востаннє таке було напередодні 8 березня. Медсестра четвертого відділення разом із санітарами побила шваброю хворого Турецкова Василя Миколайовича, в результаті чого його було доставлено на консультацію в обласне щелепно-хірургічне відділення. Зараз він перебуває на лікуванні в четвертому відділенні з переломаною щелепою...»

В Асоціації психіатрів України стверджують, що випадки побиття хворих медичним персоналом — непоодинокі в системі психіатричних стаціонарів. Здебільшого жорстоке ставлення до пацієнтів провокує закритість цих закладів від громадянського суспільства, їх статус «окремої держави» зі своїми законами та поняттями. В цьому ми мали змогу переконатися на так званій справі хворого Турецкова.

Наш приїзд був несподіваний для керівництва психіатричної лікарні. Але здалося, що з Василем Миколайовичем уже встигли поговорити до нас... Крізь зламану щелепу Турецков переконував, що нічого кримінального з ним не трапилося, ніхто його не бив. А чого щелепа зламана? Та то він у ванній сам упав і травмувався...

У доповідній на ім'я головного лікаря від виконувача обов'язків завідувача відділення, в якому перебуває Турецков, ми знайшли дещо інше трактування цієї травми.

Мовляв, увечері 7 березня йому додому з відділення зателефонувала медсестра і сказала, що під час проведення медичних маніпуляцій у ванній Турецков зламав собі щелепу...

Щоб з'ясувати все-таки, чи застосовував медперсонал швабру у своїх «лікувальних заходах» до пацієнта, чи то справді був нещасний випадок, ми звернулися до головного лікаря Рити Модестівни Кутаської. За її словами, Турецков дістав травми під час з'ясування стосунків між хворими. Головний лікар переконувала, що такі «розборки» між пацієнтами, на жаль, трапляються в очолюваному нею закладі. Проте повідомила, що всю зміну медперсоналу, який чергував того дня у відділенні, звільнено. Постало логічне запитання: чому, коли ніхто не винуватий, Рита Модестівна пояснила, що невинних медичних працівників було покарано за недогляд?..

Отже, били Василя чи ні, можна лише здогадуватися. Проте не тільки ця історія залишилася для нас загадкою. На питання, як узагалі живеться і лікується пацієнтам у Черкаській обласній психіатричній лікарні, ми почули зовсім протилежні відповіді.

— Нам тут добре. Нас тут не б'ють. Годують, миють, навіть голять та нігті підстригають, — переконував пенсіонер Володимир Федотович Головко.

Як казав Конфуцій, важко шукати чорну кішку в темній кімнаті... Напевно, так само важко дізнатися правду від психічно хворих людей, які здебільшого є заручниками психіатричних лікарень. Пацієнти, які стовідсотково залежать від своїх лікарів та сестер, що ними опікуються, ніколи не скажуть нічого поганого про них.

Насправді для людини, яка вперше потрапила за паркан цієї психіатрички, все побачене сприймається доволі неадекватно з огляду на нормальні умови життя та стосунки, до яких ми звикли в нашому здоровому оточенні.

Друге відділення лікарні нагадує барак за гратами. Темно-синій коридор пригнічує обмеженістю. Навіть блукати цим «тунелем» можна лише з дозволу санітара. Притулившись до його стіни, маленький сивий чоловік, схожий на карлика, читає газету. Молодий з блукаючими очима хлопець маятником виміряє відстань від ліжка до вікна. Дідусь із жовтим обличчям весь час намагається сховатися під засаленою ковдрою. Як тільки йому це вдається, сусід по ліжку — зосереджений на своїх діях чолов'яга — смикає за ковдру, і гра у схованки починається спочатку...

Нагляд медперсоналу за пацієнтами ведеться цілодобово. А право на «особисте життя» в цьому закладі замінено на право збереження того життя від зазіхань на нього з боку самого хворого. Тому стеження за діями хворого навіть у туалеті зумовлено профілактикою суїциду...

Ця профілактика входить в обов'язки санітара Ігоря Мозярова. Він уже не перший рік працює у відділенні — знайти роботу в місті Смілі не так просто. Для мешканців відділення кремезний Ігор — авторитет. А вдома на нього чекають дружина та восьмимісячна донька.

— Я що з хворими, що вдома... Щоправда, тут — суворіше, вдома — люб'язніше, — каже Ігор. — Бо вони (пацієнти) такі ж люди, як і я... Взагалі я — не боєць, хоч і здоровий. Я битися не люблю. Для того є медсестра-маніпулятор, вона й заспокоїть хворого, якщо потрібно буде...

І все-таки головне призначення лікарні —надавати медичну допомогу хворому. Але з цим понадзавданням специфічний медичний заклад не може впоратися через брак коштів.

— Про успіхи нашої лікарні, на жаль, говорити не випадає. Ми далекі від передових методів лікування. Не маємо навіть елементарних препаратів. Дуже низький рівень лікування, — констатує лікар Юрій Юрченко.

А на лікування хворого тут виділяється 62 копійки на добу, на харчування — 2 грн. 40 коп. І це порівняно з іншими лікарнями ще й непогано.

Грати на вхідних дверях та відсутність дверей у палатах (цього вимагає спеціальна інструкція) у різних відділеннях Черкаської обласної психіатричної лікарні сприймаються по-різному. У вищезгаданому другому, де лікуються «старожили», ці запобіжні заходи нагадують атрибути в'язниці. А ось у нових відділеннях для «дебютантів» — тих, хто вперше потрапив у цей заклад, на тлі чистих палат, холів для відпочинку та світлих коридорів сприймаються нормально.

Черкаська обласна психіатрична лікарня — лише типовий представник вітчизняних медичних закладів психіатричної допомоги. Їй властиві всі типові «хвороби» цієї системи: погане фінансування, брак медикаментів та ... таємниця того, що відбувається за її гратами.

Ольга ВАУЛІНА.

Сміла
Черкаської області.

Річний фінансовий звіт АБ «Морський» за 2000 рік

Звіт про прибутки та збитки АБ "Морський" м.Севастополя за 2000 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	3653,6	2413,0
1.2	Процентні витрати	1360,6	785,3
1	**Чистий процентний дохід**	2293,0	1627,7
2.1	Комісійний дохід	885,2	752,3
2.2	Комісійні витрати	128,6	70,8
2	**Чистий комісійний дохід**	756,6	681,5
3	Дивідендний дохід	-	-
4	Чистий торговельний дохід	1005,0	461,3
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-	-
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установита інших інвестицій	-	-
7	Інший операційний дохід	380,2	190,7
8	**Операційний дохід**	4434,8	2961,2
9	Загальноадміністративні витрати	1596,2	1313,9
10	Витрати на персонал	617,7	551,1
11	**Прибуток від операцій**	2220,9	1096,2
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	1180,2	375,6
13	**Прибуток до оподаткування**	1040,7	720,6
14	Податок на прибуток	237,3	252,3
15	**Прибуток після оподаткування**	803,4	468,3
16	Непередбачені доходи/витрати	-	130,0
17	Чистий прибуток/ збиток банку	803,4	598,3

Голова правління **С.В. Бородин**
Головний бухгалтер **Г.Б. Войтович**

Балансовий звіт АБ "Морський" м.Севастополя за 2000 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	2302,9	2174,9
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	63,4
3	Кошти в інших банках	127,8	934,6
4	Цінні папери на продаж	0	183,0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	21671,4	9214,9
6	Інвестиційні цінні папери	22,5	1722,0
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	6850,5	6485,4
9	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10	Нараховані доходи до отримання	751,6	283,8
11	Інші активи	186,6	228,1
12	**Усього активів**	**31913,3**	**21290,1**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків	26,0	473,1
14	Кошти клієнтів	8566,3	5517,6
15	Інші депозити	0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	543,6	0
17	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
18	Нараховані витрати до сплати	39,4	51,8
19	Інші зобов'язання	9,8	62,3
20	**Усього зобов`язань**	**9185,1**	**6104,8**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21	Статутний капітал	14852,3	8112,7
22	Капіталізовані дивіденди	0	0
23	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
24	Емісійні різниці	0	0
25	Резерви	265,0	235,1
26	Переоцінка основних засобів і нематеріальних активів	5582,5	5582,5
27	Нерозподілений прибуток	2028,4	1255.0
28	Усього власного капіталу	22728,2	15185,3
29	**Усього пасивів**	**31913,3**	**21290,1**

Голова правління **С.В. Бородин**
Головний бухгалтер **Г.Б. Войтович**

Звіт про рух грошових коштів АБ "Морський" м.Севастополя за 2000 р.

(прямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	І.ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Процентні доходи, що отримані	3185,8	2100,9
2	Процентні витрати, що сплачені	-1373,4	- 739,2
3	Комісійні доходи, що отримані	885,1	752,3
4	Комісійні витрати, що сплачені	-128,6	-70,9
5	Дивіденди від довгострокових вкладень в асоційовані компанії, що отримані	0	0
6	Інші доходи, що отримані	344,7	320,6
7	Інші витрати, що сплачені	-1329,4	-1146,3
8	Реалізовані результати від торговельних операцій	999,9	448,6
9	Повернення раніше списаних активів	0	0
10	Виплати працівникам банку	-617,5	-568,0
11	Податок на прибуток, що сплачений	-257,9	-222,3
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	1708,7	875,7
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	0	0
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	-12897,8	-1811,5
15	Зменшення (збільшення) інших активів	-56,4	-64,2
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	-447,0	456,8
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	2960,3	3857,7
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	77,5	-49,6
20	Реалізація (придбання) інних паперів у портфелі банку на продаж	183,0	-183,0
21	**Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності**	-10180,5	2206,2
22	**Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності**	-8471,7	3081,9
	II. ІНВЕСТИЦІЙНА ДіЯЛЬНіСТЬ		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	1032,7	-593,2
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	0	0
25	Зменшення (збільшення) вкладень у дочірні установи	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	-524,8	-691,5
27	**Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності**	507,9	-1284,7
	III. ФіНАНСОВА ДіЯЛЬНіСТЬ		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	540,3	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	0	0
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	6739,6	33,0
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
32	**Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності**	7279,9	33,0
33	**Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів**	-683,9	1830,2
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	3109,5	1266,7
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	2430,7	3109,5
	IV. ВПЛИВ ЗМіН КУРСіВ ВАЛЮТ	5,1	12,6

Голова правління **С.В. Бородин**
Головний бухгалтер **Г.Б. Войтович**

АУДИТОРСЬКА ФІРМА "САУС СТАР"

ліцензія №1507

ОКПО 23201190, р/р 26003254260001 в СФ КБ "Приватбанк" МФО 324935
Для кореспонденції: 99001, м. Севастополь, вул. гер.Севастополя 27/36.
Центральний офіс: 99011, м. Севастополь, вул. 4- я Бастіонна, 13 (1-й поверх). Тел. / факс: 54-23-10.

м. Севастополь *27 березня 2001р.*

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

за результатами аудиторської перевірки акціонерного банку "МОРСЬКИЙ"

Нами, аудиторами аудиторської фірми "САУС СТАР" (ліцензія серія АБ №1507, видана Аудиторською Палатою України 20.06.2000 р., свідоцтво про внесення в реєстр суб'єктів аудиторської діяльності №260 від 25.01.2001 р.), на основі договору від 09 листопада 2000 р. була проведена аудиторська перевірка фінансової звітності АБ "МОРСЬКИЙ" станом на 1 січня 2001 року і за період з 01.01.2000 р. по 31.12.2000 р.

Ми проводили аудит у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність" і "Національних нормативів аудиту в Україні". Ці стандарти вимагають, щоб планування і проведення нами аудиторської перевірки були орієнтовані на отримання належних підтверджень відсутності в фінансовій звітності суттєвих спотворень. Нами перевірений баланс АБ "МОРСЬКИЙ" на 01.01.2001 р. і відповідні звіти про прибутки і збитки. Відповідальність за дану звітність несе керівництво АБ "МОРСЬКИЙ".

Аудиторська перевірка здійснювалася відповідно принципів і правил ведення бухгалтерського обліку, складання звітності, оподаткування та іншими законодавчими актами України. Аудит включає дослідження доказів обгрунтування інформації, розкритої в фінансовій звітності, перевірку даних, що містяться в цій звітності, оцінку принципів ведення, що застосовуються банком бухгалтерського обліку, оцінку ефективності діяльності банку. Нашим обов'язком є формулювання висновків відносно вказаної фінансової звітності на основі проведеного нами аудиту. На нашу думку, проведений аудит служить достатньою основою для даного аудиторського висновку.

Ми підтверджуємо, що надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний склад активів і пасивів банку, а також достовірна, у всіх суттєвих аспектах, відображає фінансове становище АБ "МОРСЬКИЙ" на 1 січня 2001 року. Прийнята система бухгалтерського обліку задовольняє законодавчим і нормативним вимогам. Система відображення фінансово-господарських операцій, що застосовується в банку на рахунках бухгалтерського обліку, не містить суттєвих відхилень від загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку і задовольняє законодавчим і нормативним вимогам. Бухгалтерський баланс АБ "МОРСЬКИЙ" на 1 січня 2001 року складений на основі залишків по рахунках оборотно-сальдових відомостей. Звіт про прибутки і збитки достовірно і відповідно до загальноприйнятих бухгалтерських принципів відображає результати операцій АБ "МОРСЬКИЙ" за 12 місяців 2000 року.

Обгрунтування даного аудиторського висновку міститься в незалежному звіті про аудиторську перевірку акціонерного банку "МОРСЬКИЙ".

Директор
АФ "САУС СТАР"
(сертифікат серії Би №89) **Вохмяніна Н.В.**

Звіт про зміни у власному капіталі АБ "Морський" м.Севастополя за 2000 р.

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Переоцінка основних засобів і нематеріальних активів	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, Усього
1	Залишок на 1 січня	8112,7	0	0	235,1	5582,5	1255,0	0	15185,3
2	Переоцінка основних засобів	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Переоцінка нематеріальних активів	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Дивіденди за минулий рік сплачені	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Капіталізовані дивіденди за минулий рік	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Чистий прибуток	0	0	0	0	0	803,3	0	803,3
7	Розподіл у загальні резерви банку	0	0	0	29,6	0	-29,6	0	0
8	Розподіл у резервні фонди	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)	6739,6	0	0	0	0	0	0	6739,6
11	Купівля власних акцій	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Продаж раніше викуплених власних акцій	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Ефект змін в облікових політиках або виправлення суттєвих помилок	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Залишок за станом на 31 грудня	14852,3	0	0	264,7	5582,5	2028,7	0	22728,2

Голова правління **С.В.Бородін**
Головний бухгалтер **Г.Б. Войтович**

Інформація про фінансово-господарську діяльність Державно-акціонерного спеціалізованого імпортно-експортного банку України "УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК" за 2000 рік

Найменування емітента	Державно-акціонерний спеціалізований імпортно-експортний банк України "УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК"
Код за ЄДРПОУ	19358282
Номер свідоцтва про державну реєстрацію емітента	175
Дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію	11/06/1993
Місцезнаходження (поштова адреса) емітента	01034, м.Київ, Ярославів Вал, б.36-А
Міжміський код та телефон	044 4640000
Факс	4640022
E-mail	zakon@usib.com.ua
Основні види діяльності (код)	(найменування)
96110	Центральні банки
Кількість акціонерів	6
Чисельність працівників у емітента на кінець звітного періоду	76
Статутний капітал (тис.грн.)	25000.0
Номінальна вартість простої акції (грн.)	10.00
Кількість простих акцій (шт.)	2250000
Частка простих акцій у статутному капіталі (%)	90.00
Кількість привілейованих акцій (шт.)	250000
Частка привілейованих акцій у статутному капіталі (%)	10.00
Сумарна вартість непогашених облігацій за номінальною вартістю (тис.грн.)	
Дата проведення останніх зборів акціонерів (для ВАТ)	5 липня 2000
Адреса, за якою звертатись з питань ознайомлення з річним звітом емітента	01034,м.Київ, вул.Ярославів Вал, 36-А
Дата початку виплати дивідендів (якщо вони будуть виплачуватись)	
Дата закінчення виплати дивідендів	
Дата початку виплати процентів за облігаціями	
Дата закінчення виплати процентів за облігаціями	
Дата погашення облігацій	

Юридичні особи, послугами яких користується емітент	Найменування	Місцезнаходження	Номер ліцензії (дозволу)
Реєстратор емітента	"УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК"	м.Київ, вул.Ярославів Вал, 36-А	30-317-Е
Зберігач цінних паперів	"УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК"	м.Київ, вул.Ярославів Вал, 36-А	31-Д
Депозитарій емітента	д/н	д/н	д/н
Торговці цінними паперами, з якими укладено договори на розміщення випусків цінних паперів	д/н	д/н	д/н
Юридичні особи, уповноважені емітентом продавати (купувати) його цінні папери	д/н	д/н	д/н
Юридичні особи, уповноважені емітентом виплачувати дохід за його цінними паперами	д/н	д/н	д/н
Аудитори (аудиторські фірми), які надають аудиторські послуги емітенту	ТОВ АФ "Igk-Україна аудит"	04050,м.Київ, вул.Тургенівська, 71	002091

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Найменування показника	Період: Звітний	Період: Попередній
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (тис.грн.)	24987.0	11144.0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (тис.грн.)	24905.0	10928.0
Чистий прибуток (збиток) (тис.грн.)	82.0	216.0
Необоротні активи (тис.грн.)	10876.0	11017.0
Оборотні активи (тис.грн.)	52348.0	43251.0
Довгострокові зобов'язання (тис.грн.)	13000.0	13000.0
Поточні зобов'язання (тис.грн.)	14812.0	35730.0
Частка чистого прибутку, яка спрямована на виплату дивідендів на привілейовані акції (тис.грн.)		
Середньорічна кількість простих акцій (шт.)	2250000.0	824320.0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	0.03644	0.26000
Дивіденди, нараховані на одну просту акцію (грн.)		
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп акцій протягом періоду (тис.грн.)		
Кількість акцій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)		
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп облігацій протягом періоду (тис.грн.)		
Сума сплачених відсотків за облігаціями (тис.грн.)		
Кількість облігацій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)		

Розподіл прибутку за 2000 рік відбудеться на загальних зборах акціонерів 29 травня 2001 року.
Повідомлення про загальні збори акціонерів надруковано в газеті "Голос України" 14 квітня 2001 року.

Річна фінансова звітність АКБ «Український банк торгового співробітництва»

Річний звіт про прибутки та збитки на 1 січня 2001 року
Форма №1-11.91 135 "Український банк торгового співробітництва" Харків

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	10591	6899
1.2	Процентні витрати	-10214	-7238
1	**Чистий процентний дохід**	377	-339
2.1	Комісійний дохід	5924	2867
2.2	Комісійні витрати	-290	-94
2	**Чистий комісійний дохід**	5634	2773
3	Дивідендний дохід	0	0
4	Чистий торговельний дохід	1202	1243
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	44	61
8	**Операційний дохід**	7257	3738
9	Загальноадміністративні витрати	-3240	-2062
10	Витрати на персонал	-815	-199
11	**Прибуток від операцій**	3202	1477
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-1597	-1105
13	**Прибуток до оподаткування**	1605	372
14	Податок на прибуток	-719	-263
15	**Прибуток після оподаткування**	886	109
16	Непередбачені доходи/витрати	-2	-52
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	884	57

Річний балансовий звіт за 2001 рік
"Український банк торгового співробітництва" м.Харків

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	4672	2970
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	756	1944
4	Цінні папери на продаж	17	20
5	Кредити та заборгованість клієнтів	48762	16293
6	Інвестиційні цінні папери	0	0
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	9236	2623
9	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10	Нараховані доходи до отримання	30	0
11	Інші активи	2613	827
12	**Усього активів**	66086	24677
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків	12501	40
14	Кошти клієнтів	27602	8756
15	Інші депозити	0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	1025	0
17	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
18	Нараховані витрати до сплати	87	7
19	Інші зобов'язання	243	71
20	**Усього зобов`язань**	41458	8874
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21	Статутний капітал	18000	14800
22	Капіталізовані дивіденди	0	0
23	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
24	Емісійні різниці	0	0
25	Резерви	68	65
26	Переоцінка основних засобів	4746	6
27	Нерозподілений прибуток	1814	932
28	**Усього власного капіталу**	24628	15803
29	**Усього пасивів**	66086	24677

Звіт про зміни у власному капіталі за 2000 рік. "Український банк торгового співробітництва" м.Харків

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Переоцінка основних засобів	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Залишок на 1 січня		14800	-	-	65	6	932	-	15803
2	Переоцінка основних засобів		-	-	-	-	4740	-	-	4740
3	Переоцінка нематеріальних активів									
4	Дивіденди за минулий рік сплачені		-	-	-	-	-	-	-	-
5	Капіталізовані дивіденди за минулий рік		-	-	-	-	-	-	-	-
6	Чистий прибуток		-	-	-	-	-	+884	-	+884
7	Розподіл у загальні резерви банку		-	-	-	-	-	-2	-	-2
8	Розподіл у резервні фонди		-	-	-	+3	-		-	+3
9	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал		3200	-	-	-	-	-	-	3200
10	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)		-	-	-	-	-	-	-	-
11	Купівля власних акцій		-	-	-	-	-	-	-	-
12	Продаж раніше викуплених власних акцій		-	-	-	-	-	-	-	-
13	Ефект змін в облікових політиках або виправлення суттєвих помилок		-	-	-	-	-	-	-	-
14	Повернення запозичених коштів		-	-	-	-	-	-	-	-
15	Приведення вартості основних засобів до ринкових цін		-	-	-	-	-	-	-	-
16	Залишок за станом на 31 грудня		18000	-	-	68	4746	1814	-	24628

Звіт про рух грошових коштів 2000 рік "Український банк торгового співробітництва" м.Харків

(прямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	I.ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Процентні доходи, що отримані	+10591	+6899
2	Процентні витрати, що сплачені	-10214	-7238
3	Комісійні доходи, що отримані	+5924	+2868
4	Комісійні витрати, що сплачені	-290	-94
5	Дивіденди від довгострокових вкладень в асоційовані компанії, що отримані	-	-
6	Інші доходи, що отримані	+44	+72
7	Інші витрати, що сплачені	-4839	-3275
8	Реалізовані результати від торговельних операцій	+1202	+1243
9	Повернення раніше списаних активів	-	-
10	Виплати працівникам банку	-815	-143
11	Податок на прибуток, що сплачений	-719	-275
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	+884	+57
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	+836	+185
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	-32469	-6885
15	Зменшення (збільшення) інших активів	-1816	-172
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	-	-
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	+12461	-146
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	+18846	+3576
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	+252	-2145
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	+1025	+167
21	**Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності**	-865	-5420
22	**Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності**	+19	-5363
	II. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	-	
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	-	
25	Зменшення (збільшення) вкладень у дочірні установи	-	
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	-1873	-881
27	**Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності**	-1873	-881
	III. Фінансова діяльність	-	
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	-	
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	-	
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	+3200	+8800
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	-	-
32	**Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності**	+3200	+8800
33	**Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів**	+1346	+2556
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	4914	2365
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	5428	4914
	IV. Вплив змін курсів валют	**+832**	**+7**

Підтвердження незалежним аудитором (фірма "Хорта")
достовірності та повноти річної фінансової звітності АКБ "Український банк торгового співробітництва" м. Харків за 2000 рік

1. Підтвердження консолідованого балансу станом на 01 січня 2001р.
2. Фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно і повно подає фінансову інформацію про банк станом на 01 січня 2001р.
3. Порядок ведення бухгалтерського обліку задовольняє вимогам нормативних документів в Україні.
4. Адекватність відображення показників звітності та фінансового стану банку у 2000р.
5. Дотримання вимог чинного законодавства України.
6. Відсутність фактів діяльності та проведення операцій, на здійснення яких банк не мав ліцензії НБУ.
7. Стан системи внутрішнього аудиту банку відповідає вимогам НБУ.
8. Незалежним аудитором видано позитивний висновок за результатами діяльності банку за період з 01.01.2000р. до 31.12.2000р.
9. Фінансовий стан банку стабільний.

Аудиторська фірма ''Хорта'' товариство з обмеженою відповідальністю. Ліцензія №000826 від 2 серпня 1995 року, чинна до 05.07.2004 р. Аудит був проведений 5 березня 2001 р.

Директор Аудиторської фірми
Амеліна Л.В.

Інформація про фінансово-господарську діяльність, що публікується емітентом у друкованих виданнях

Найменування емітента	Акціонерний комерційний банк "Надра"
Код за ЄДРПОУ	20025456
Номер свідоцтва про державну реєстрацію емітента	205
Дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію	26/10/1993
Місцезнаходження (поштова адреса) емітента	04053, м.Київ, вул.Артема, 15
Міський код та телефон	044 246-5264
Факс	246-4840
E-mail	pr@nadrabank.kiev.ua
Основні види діяльності (код)	(найменування)
96120	банківська
Кількість акціонерів	984
Чисельність працівників у емітента на кінець звітного періоду	971
Статутний капітал (тис.грн.)	33700.0
Номінальна вартість простої акції (грн.)	10.0
Кількість простих акцій (шт.)	3330000
Частка простих акцій у статутному капіталі (%)	98.8
Кількість привілейованих акцій (шт.)	40000
Частка привілейованих акцій у статутному капіталі (%)	1.2
Сумарна вартість непогашених облігацій за номінальною вартістю (тис.грн.)	
Дата проведення о станніх зборів акціонерів (для ВАТ)	23 березня 2001 року
Адреса, за якою звертатися з питань ознайомлення з річним звітом емітента	м.Київ, вул. Артема,15
Дата початку виплати дивідендів (якщо вони будуть виплачуватись)	5 квітня 2001 року
Дата закінчення виплати дивідендів	5 грудня 2001 року
Дата початку виплати процентів за облігаціями	
Дата закінчення виплати процентів за облігаціями	
Дата погашення облігацій	

Юридичні особи, послугами яких користується емітент	Найменування	Місцезнаходження	Номер ліцензії (дозволу)
Реєстратор емітента	ЗАТ "Компанія "Базис-реєстр"	04050, м.Київ, вул.Артема, 77	№ 171-Р
Зберігач цінних паперів	Послугами не користуємося		
Депозитарій емітента	Послугами не користуємося		
Торговці цінними паперами, з якими укладено договори на розміщення випусків цінних паперів	Послугами не користуємося		
Юридичні особи, уповноважені емітентом продавати (купувати) його цінні папери	Послугами не користуємося		
Юридичні особи, уповноважені емітентом виплачувати дохід за його цінними паперами	Послугами не користуємося		
Аудитори (аудиторські фірми), які надають аудиторські послуги емітенту	ТОВ "Аудиторська фірма "АПіК"	03680, м.Київ, вул.Фізкультури, буд. 1, корп.2	АБ №000084

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Найменування показника	Період: Звітний	Попередній
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів,робіт,послуг) (тис.грн.)	127894,5	99576,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт,послуг) (тис.грн.)	113531,5	89253,6
Чистий прибуток (збиток) (тис.грн.)	14363,0	10322,8
Необоротні активи (тис.грн.)	15417,2	1156,7
Оборотні активи (тис.грн.)	589279,0	9531,1
Довгострокові зобов'язання (тис.грн.)	25968,0	123488,7
Поточні зобов'язання (тис.грн.)	415860,0	477716,7
Частка чистого прибутку , яка спрямована на виплату дивідендів на привілейовані акції (тис.грн.)	4,0	3,9
Середньорічна кількість простих акцій (шт.)	3310603,5	2776667,0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	4,33848	3,71769
Дивіденди, нараховані на одну просту акцію (грн.)	0,10000	0,10000
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп акцій протягом періоду (тис.грн.)	250,0	297,7
Кількість акцій, викуплених емітентом протягом періду (шт.)	25000	29771
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп облігацій протягом періоду (тис.грн.)		
Сума сплачених відсотків за облігаціями (тис.грн.)		
Кількість облігацій, викуплених емітентом протягом періду (шт.)		

ВАТ "Миколаївське" повідомляє

ПОЗАЧЕРГОВІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ

Відбудуться 21 червня 2001 року, о 10-й годині, за адресою: Миколаївська область, Миколаївський район, с. Сливине

Порядок денний:

1) Про ліквідацію ВАТ "Миколаївське"
2) Вибори ліквідаційної комісії

Всім акціонерам необхідно прибути на збори або направити своїх представників, делегуючи їм свої права через письмові доручення.

Телефон для довідок у м. Миколаєві: 33—33—20.

Арбітражним судом Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) по справі № Б24/64-00 13 квітня 2001 р. визнано банкрутом ЗАТ «Теплобуд» (м. Кривий Ріг, вул. Ветеранів Праці, буд. 26, р/р 26005301140188 у Центрально-Міському відділенні «Промінвестбанк» України, м. Кривий Ріг, МФО 305493, ЄДРПОУ 01414554) і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначена Міхайліді Тетяна Володимирівна, ліцензія арбітражного керуючого № 000231 (50000, м. Кривий Ріг, вул. К. Лібкнехта, буд. 7) тел. (0564) 28-30-51 (р.)

Річна фінансова звітність АБ «Синтез» за 2000 рік

Аудиторський висновок для АБ "Синтез"

Згідно з договором № 10/07/99 від 23.07.99р. незалежна аудиторська фірма ТОВ АФ "IgK - Україна аудит" провела аудит поданого в додатку балансового звіту (валюта балансового звіту складає 69877 тис. грн.) АБ "Синтез" станом на 01.01.2001р., звіту про прибутки і збитки за період з 01.01.2000р. по 31.12.2000 р., звіту про зміни у власному капіталі за період з 01.01.2000р. по 31.12.2000 р., звіту про рух грошових коштів за період з 01.01.2000р. по 31.12.2000 р. Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво товариства. Нашим обов'язком є висловлення висновку стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Ми провели нашу перевірку у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність" та "Національних нормативів аудиту в Україні". Ці нормативи вимагають, щоб планування та проведення аудиту було спрямоване на одержання розумних підтверджень щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих помилок. Під час аудиту зроблено дослідження шляхом тестування доказів на обгрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовому звіті, а також оцінку відповідності застосованих принципів обліку нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, чинним протягом періоду перевірки. Крім того шляхом тестування здійснено також оцінку відповідності даних звітності з даним бухгалтерського обліку. На нашу думку проведена аудиторська перевірка забезпечує розумну основу для аудиторського висновку.

Надана інформація дає дійсне й повне уявлення про реальний склад активів та пасивів суб'єкта, що перевірявся. Система бухгалтерського обліку, що використовувалася на підприємстві, відповідає законодавчим та нормативним вимогам.

Фінансову звітність підготовлено на підставі дійсних даних бухгалтерського обліку і достовірно та повно подає фінансову інформацію про Підприємство станом на 01.01.2001р. згідно з нормативними вимогами щодо бухгалтерського обліку та звітності в Україні.

Реєстраційний № 46
Реєстр №2091 виданий Аудиторською палатою України
Згідно рішення від 26.01.01 №98

Директор ТОВ АФ «**Igk** Україна аудит» Почкун О.В.

Аудитор Коновченко О. С.

«12» квітня 2001р.
м. Київ

IGK- Україна аудит
Код № 30373906
Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності №2091 від 26.01.01.

Оф № 314, буд.71. вул. Тургенівська, м. Київ, 04050, УКРАЇНА
Тел./факс: +380 44 2302935;
e-mail: audit@bgs.com.ua

Додаток 1 до Інструкції до складання річного фінансового звіту комерційного банку

Звіт про прибутки та збитки АБ "Синтез" за 31 грудня 2000р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	за 2000 рік	за 1999 рік
1.1	Процентний дохід	2	9182	6545
1.2	Процентні витрати	2`	(2154)	(932)
1	**Чистий процентний дохід**		7028	5613
2.1	Комісійний дохід		4105	5491
2.2	Комісійні витрати		(2052)	(2988)
2	**Чистий комісійний дохід**		2053	2503
3	Дивідендний дохід		---	---
4	Чистий торговельний дохід	4	4216	1131
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів		---	---
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій		---	---
7	Інший операційний дохід		543	14
8	**Операційний дохід**		13840	9261
9	Загальноадміністративні витрати	5	(5589)	(4573)
10	Витрати на персонал	6	(2073)	(2053)
11	**Прибуток від операцій**		6178	2635
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	7	(5198)	(1371)
13	**Прибуток до оподаткування**		980	1264
14	Податок на прибуток	8	(295)	(175)
15	**Прибуток після оподаткування**		685	1089
16	Непередбачені доходи / витрати	9	6	(1)
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**		691	1088

Голова Правління Т.В. Курмашова
Головний бухгалтер С.М. Домащенко

Додаток 2 до Інструкції до складання річного фінансового звіту комерційного банку

Балансовий звіт АБ "Синтез" за 31 грудня 2000р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	за 2000 рік	за 1999 рік
	АКТИВИ			
1	Кошти та залишки в НБУ		5430	5512
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	10	-	-
3	Кошти в інших банках	11	17066	2613
4	Цінні папери на продаж	12	-	-
5	Кредити та заборгованість клієнтів	13	44699	17342
6	Інвестиційні цінні папери	14	-	104
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	15	-	-
8	Основні засоби та нематеріальні активи	16	1232	1243
9	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	17	-	-
10	Нараховані доходи до отримання	18	1204	553
11	Інші активи	19	246	257
12	**Усього активів**		**69877**	**27624**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ			
13	Кошти банків		17997	3102
14	Кошти клієнтів	20	21721	6716
15	Інші депозити	21	1733	1908
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	22	-	-
17	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	17	-	-
18	Нараховані витрати до сплати	23	84	397
19	Інші зобов'язання	24	193	43
20	**Усього зобов`язань**		**41728**	**12166**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
21	Статутний капітал	25	26000	14000
22	Капіталізовані дивіденди		-	-
23	Акції, що викуплені в акціонерів		-	-
24	Емісійні різниці		-	-
25	Резерви		138	90
26	Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		-	-
27	Нерозподілений прибуток		2011	1368
28	**Усього власного капіталу**		**28149**	**15458**
29	**Усього пасивів**	**69877**	**27624**	

Голова Правління Т.В. Курмашова
Головний бухгалтер С.М. Домащенко

Додаток 4 до Інструкції до складання річного фінансового звіту комерційного банку

Звіт про рух грошових коштів АБ "Синтез" за 31 грудня 2000р.
(прямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	за 2000 рік	за 1999 рік
	I.ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Процентні доходи, що отримані	8531	6271
2	*Процентні витрати, що сплачені*	*(2468)*	*(545)*
3	Комісійні доходи, що отримані	4105	5492
4	*Комісійні витрати, що сплачені*	*(2051)*	*(2988)*
5	Дивіденди від довгострокових вкладень в асоційовані компанії, що отримані	---	---
6	Інші доходи, що отримані	543	14
7	*Інші витрати, що сплачені*	*(5321)*	*(4400)*
8	Реалізовані результати від торговельних операцій	4215	1003
9	Повернення раніше списаних активів	---	---
10	*Виплати працівникам банку*	*(2073)*	*(2054)*
11	*Податок на прибуток, що сплачений*	*(241)*	*(356)*
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	**5240**	**2437**
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(5915)	(1546)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(30786)	(10638)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(54)	635
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	---	---
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	14895	(2814)
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	15014	3971
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	85	(1555)
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	---	---
21	***Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності***	***(6763)***	***(11947)***
22	***Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності***	***(1523)***	***(9510)***
	II. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	---	217
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	---	---
25	Зменшення (збільшення) вкладень у дочірні установи	---	---
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(260)	(742)
27	***Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності***	***(260)***	***(525)***
	III. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	(175)	1907
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	---	---
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	12000	8592
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	---	---
32	***Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності***	***11825***	***10499***
33	***Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів***	***10042***	***464***
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	5814	5222
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	15858	5814
	IV. Вплив змін курсів валют	***(2)***	***(128)***

Голова Правління Т.В. Курмашова
Головний бухгалтер С.М. Домащенко

Додаток 3 до Інструкції до складання річного фінансового звіту комерційного банку

Звіт про зміни у власному капіталі АБ "Синтез" за 31 грудня 2000

(тис.грн.)

Ря-док	Найменування статті	При-мітки	Статутний капітал зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього	Попередній рік
1	Залишок на 1 січня		14000	---	---	90	---	1368	---	15458	5777
2	Переоцінка основних засобів		---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Переоцінка нематеріальних активів		---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Дивіденди за минулий рік сплачені		---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Капіталізовані дивіденди за минулий рік		---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Чистий прибуток		---	---	---	---	---	691	---	691	1088
7	Розподіл у загальні резерви банку		---	---	---	(6)	---	6	---	---	---
8	Розподіл у резервні фонди		---	---	---	54	---	(54)	---	---	---
9	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал		---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)		12000	---	---	---	---	---	---	12000	8593
11	Купівля власних акцій		---	---	---	---	---	---	---	---	---
12	Продаж раніше викуплених власних акцій		---	---	---	---	---	---	---	---	---
13	Ефект змін в облікових політиках або виправлення суттєвих помилок		------	---	---	---	---	---	---	---	
14	Залишок за станом на 31 грудня		26000	---	---	138	---	2011	---	28149	15458

Голова Правління Т.В. Курмашова
Головний бухгалтер С.М. Домащенко

Достовірність річної фінансової та консолідованої звітності підтверджена аудиторською фірмою ТОВ АФ «Igk — Україна» (ліцензія № 002091 видана Аудиторською палатою України згідно рішення від 02.04.99 № 14).

Арбитражный суд Днепропетровской области (г. Днепропетровск, ул. Куйбышева, 1а) возбудил дело о банкротстве № Б 26/92/01 и открыл процедуру санации Закрытого акционерного общества «Шерстопрядильная фабрика» (50106, г. Кривой Рог, ул. Фабричная, 3), р/с 26003123600611 АКБ «Укрсоцбанк», ТОБО-123, Криворожский филиал, МФО 305619, ОКПО 00310775, свидетельство государственной регистрации субъекта предпринимательской деятельности № 00310775.

Собственник имущества — акционеры ЗАО «Шерстопрядильная фабрика».

Управляющий санацией — Писненко Анатолий Демьянович, тел. (0564) 66-00-78.

Распорядитель имущества — Рябчий Сергей Владиславович, лицензия № 000052, тел. (0562) 658965.

Заявления кредиторов и санаторов принимаются в течение месяца, со дня опубликования объявления.

АТ «Коростенський завод «Янтар»

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 3 липня 2001 р. о 16 годині в клубі заводу.

Порядок денний:

1. Про реструктуризацію підприємства.
2. Про кредитну політику заводу.

ПП «Солар» повідомляє про ліквідацію підприємства, код ЄДРПОУ 25567386. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації оголошення за адресою: м. Київ, пр-т Червонозоряний, 119, к. 4, т. 267-73-94.

Арбитражный суд Днепропетровской области (49600, г. Днепропетровск-27, ул. Куйбышева, 1а, тел 47-68-58) постановлением №Б24/24-01 от 07 мая 2001 года признал банкротом ОАО «Завод- ЭКМА» г. Вольногорск и открыл ликвидационную процедуру.

Ликвидатором назначен Котенко Александр Сергеевич (49098, г. Днепропетровск, а/я 4950, тел./факс 056-744-41-97) лицензия № 172 от 07 ноября 2000 года.

Відкрите акціонерне товариство «Заліщицьке районне підприємство матеріально-технічного забезпечення»

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 3 липня 2001 р. о 12 годині за адресою: Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Торське, база «Райпостач».

Реєстрація акціонерів з 10.00 до 11.45.

Порядок денний:

1. Звіт правління, Спостережної Ради та Ревізійної комісії про діяльність Товариства за 2000 рік.
2. Розгляд перспективного плану Товариства на 2001 р.
3. Вибори Голови Спостережної Ради, членів Спостережної Ради, Голови та членів Правління, Ревізійної комісії.
4. Внесення змін та доповнень до Статуту Товариства, шляхом викладення в новій редакції.
5. Затвердження угод, які були укладені Головою Правління Товариства на суму, що перевищують 80 відсотків Статутного фонду.
6. Надання згоди Голові Правління на укладення угод пов'язаних з видачею гарантій, поручительств, передачею майна в оренду одержанням позик, кредитів наданням майна Товариства в заставу (в тому числі цілісного майнового комплексу).

Ухвалою Арбітражного суду Луганської області (пл. Героїв ВВВ, 3а) від 11.03.2001 р. Попаснянське міське споживче товариство Попаснянської райспоживспілки (Луганська область, Попаснянський район, м. Попасна, вул. Чехова, 24; р/р 26001240105001 в ТОБО Луганської дирекції АК АПБ «Україна», МФО 304698, Код 05440011) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Меженько Г. О. (ліц. № 000347 від 14.03.2000 р. Адреса: 94200, м. Алчевськ, вул. Глінки, 77, тел./факс: (0642) 52-34-31).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня виходу оголошення.

Ухвалою Арбітражного суду Луганської області (пл. Героїв ВВВ, 3а) від 22.02.2001 р. ДВАТ шахта «Пролетарська» ДХК «Луганськвугілля» (93891, м. Кіровськ, Луганської області, смт. Новотошківка; р/р 2600930120047 в ПІБ м. Стаханова, МФО 304353, Код 00177135, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Меженько Г. О. (ліц. 000347 від 14.03.2000 р. Адреса: 94200, м. Алчевськ, вул. Глінки, 77, тел./факс: (0642) 52-34-31).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня виходу оголошення.

Арбітражний суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) по справі № 26/124/01 прийняв Постанову від 25 квітня 2001 року про визнання банкрутом в порядку ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма АЛЬТАІР» (51600, Дніпропетровська обл., м. Верхньодніпровськ, вул. Попова, 3/7).

По справі відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Третяка С. В.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування данного оголошення.

Арбитражный суд Харьковской области (310022, г. Харьков, пл. Свободы, 5, Госпром, 8-й подъезд) возбудил дело № 3328/2-31 о признании банкротом предприятия «Память» Харьковской городской общественной организации «Союз инвалидов Афганистана» (61003, г. Харьков, пер. Короленко, 19, р/с 26005201509001 в ХФ КБ «Приватбанк», МФО 351533, код ОКПО 30037587).

Распорядителем имущества назначен Мищенко Евгений Викторович.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются на протяжении месяца со дня опубликования объявления.

Дніпрогес оновлюється

Актуально

(Початок на 1-й стор.).

Гріх було б не зупинитися тут, хоч я і поспішав на зустріч із майбутнім. Зазирнути в нього вже давно обіцяв директор Дніпровської ГЕС Микола Дубовець.

— Хочете дізнатися, яким буде Дніпрогес завтра? — посміхається Микола Оксентійович. — То давайте спочатку навідаємося в машинний зал станції.

Знизу долинає ледь чутний рівномірний гул — десь у дніпровських глибинах обертаються гідротурбіни, залишаючи бурунисті сліди на поверхні річки. Над ними — попід стінами машинного залу — кружляють чайки, які облюбували собі за домівку напівзатоплені пороги. Звідси до них — рукою подати. Це повз їхні гранітні гребні водили колись плоти легендарні лоцмани. Розповідають, що вони, перед тим як провести плоти повз знаменитий Ненаситець, перевдягалися в усе чисте, обнімалися, як люди, котрі йдуть на смерть.

У 1932-му пороги зникли під водою, але після зруйнування греблі гітлерівцями знову піднялися з дна річки. А Дніпробуду тоді конче потрібна була деревина, і старики Лоцманської Кам'янки згадали про свій давній фах — повели плоти через усі дев'ять порогів. Мало хто знає, що останній пліт бригада Кузьми Козинця провела тут у 1946 році. Наймолодшому в цій бригаді було 69 років. Як нині Дніпрогесу... Крокуємо з Миколою Оксентійовичем просторим машинним залом. Тут працює сім гідроагрегатів із дев'яти — один ремонтують, а ще один дочекався модернізації.

— Це вже буде п'ятий оновлений агрегат на нашій ГЕС, — каже М. Дубовець. — Шостий маємо намір модернізувати у другому півріччі. Тобто вже наступного року потужність Дніпрогесу зросте на 30—35 тисяч кіловат-годин. До того ж переходимо на нову систему управління, якою користуються зарубіжні гідроенергетики. Це значно підвищить мобільність станції, надійність її експлуатації.

Здавалося б, ну що ті декілька тисяч кіловат, коли на Запорізькій атомній працюють блоки-мільйонники? Може, взагалі не варто було споруджувати на Дніпрі стільки електростанцій? Та досить побувати біля пульта управління Дніпрогесом, щоб упевнитися в протилежному.

Мерехтливі вогники на розташованих півколом панелях, різнокольорові тумблери і кнопки вражають. Вгорі на світловому табло — показники електроструму в мережі.

Сюди, на пульт управління, сходиться вся нинішня сила Дніпрогесу. Керує нею зміна із шести осіб — два працівники в машинному залі та четверо — за пультом управління. Вони слідкують, щоб частота електроструму в мережі не впала до критичної позначки.

Бо в енергетиків, як і у транспортників, є свій «пік» — час, коли треба терміново віддавати максимум енергії. Ось тут одразу й видно переваги гідростанцій. Запустити блок на тепловій електростанції відразу неможливо, чимало часу витрачається на підготовку. Щоб включити турбіну гідростанції, досить натиснути кнопку на пульті управління. До речі, достатньо лише трьох хвилин, щоб всі турбіни Дніпрогесу почали працювати на повну потужність.

Для нормальної роботи енергосистеми 5 відсотків її генеруючих потужностей має припадати саме на гідростанції. Дніпрогес — то одна з них, чиї кіловати важко переоцінити, коли час від часу постає реальна загроза для масових від`єднань споживачів.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Фото Бориса ДВОРНОГО.

Багнет у серце

Відлуння війни

Минулого Благовіщення Микола Калашников із села Завадівки Чемеровецького району мало не розпрощався з життям. Підліток дістав із схованки раніше знайдений німецький багнет часів останньої війни, добряче наточив його і поліз на вербу різати лозу. Зірвавшись з дерева, Микола впав на землю. Багнет пронизав його наскрізь, зачепив серце і пробив легені. В шоковому стані хлопець іще встиг витягти з себе смертоносну зброю.

Коли школяра привезли до районної лікарні, головний лікар досвідчений хірург Іван Слонецький одразу почав діяти: з двох отворів тіла відбирав кров і вливав назад у вени. А тим часом у район уже мчала машина санавіації обласної лікарні з відомим торакальним хірургом Юрієм Корнійчуком. Кілька років тому «Голос України» вже розповідав про те, як він повернув до життя хлопчину, пораненого ножем у серце. І цього разу руки хірурга сотворили диво.

Після кількагодинної операції Микола Калашников вижив.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницька область.

Соната для контрабаса з кельмою

Теореми буття

«Прочитати» Анатолієві руки непросто: в нього довгі пальці й загрубілі, шорсткі долоні...

З десяти років Толя грав на баяні. Батько, відома на Донеччині людина, майстер-будівельник від Бога, гордився сином і підтримував його прагнення стати музикантом. Хлопець закінчив музшколу, музичне училище і вступив до консерваторії.

Він нестямно любив свій контрабас і звертався до нього, як до живої істоти. Моцарт, Бах, Чайковський... У світі цих імен і звуків почувався щасливим. Студентом працював в оркестрі театру опери та балету.

Після консерваторії Анатолій викладав у рідному музучилищі. А тепер пишається тим, що всі його учні вступили до консерваторії, навіть до «гнесінки» у Москві.

Потім одружився і невдовзі став батьком трьох синів. Наприкінці 80-х сім'я Стещенків переїхала з Донеччини до Черкас — «на історичну батьківщину дружини Леоніли». Вчителя музики і співів Анатолія Івановича відразу полюбили учні. Російськомовний донеччанин заговорив українською, заспівав «Червону калину», «Січових стрільців» і навчив цих пісень дітей.

Нині з сумною усмішкою пригадує Анатолій романтизм 90-х. Коли його жовтенята співали «Ще не вмерла Україна», коли їздив з дітьми на «братання» до Львова, коли його «розбирали» у школі «за націоналізм», бо він вів український класний журнал і оформив перший в Україні музей Василя Симоненка...

Залишити школу, зачохлити контрабас змусили нестатки. Леоніла свого часу покинула навчання в музучилищі та стала перукарем, а Анатолію замість смичка довелося взяти до рук кельму. У нього ніби батькові гени заговорили. За що не брався: класти цеглу, паркет, перекладати дах, штукатурити, настилати підлогу, ліпити арки — виходило гарно і до ладу. Звичайно, став у пригоді набутий колись з батьком досвід, коли разом працювали на реконструкції церков, молитовних будинків, навіть опоряджували мусульманський храм.

Анатолія почали запрошувати на «євроремонти». За «музикальні» руки платили непогано. І здійснилася мрія Стещенків: із багатоповерхівки вони перебралися у власний будинок. Тут уже майстер дав волю своїй фантазії: ніхто не впізнає в ошатній, світлій будівлі з мансардою колишньої хати.

Анатолію подобається будувати і ремонтувати житло. Тільки він ніколи не дозволяє собі заглянути в ту шафу, де стоїть зачохлений старий контрабас.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Земельна лихоманка

Сільські новини

1. Інвестиційна кріпаччина

Прокурор Солонянського району Анатолій Снігур порушив справу з приводу несанкціонованого мітингу в селі Дніпровському. На відміну від столичних пристрастей, тутешні набагато «приземленіші» — пов'язані вони винятково з реформуванням на селі.

Цей мітинг мав би вигляд «елементарного», якби не одне «але». Одразу три листи надійшло із Солонянського району в корпункт «ГУ», і в усіх трьох — «земельні» скарги. Думати, що сталося це випадково, щонайменше необачно. Йдеться бо про район, який вважається зразковим на Дніпропетровщині. Коли в області заявляють, що «реформи ідуть», то насамперед називають саме його.

Є й інші погляди на реорганізаційні процеси районного масштабу. Приміром, колишнє КСП імені Суворова реформувалося в сільгоспкооператив «Привільне» — це влаштувало всіх його членів. А комусь із керманичів райдержадміністрації таке рішення селян не сподобалося: не туди, мовляв, прямуєте.

До того ж в «ефективних власників», що не мали й копійки за душею, спочатку нічого до пуття не виходило. Отож коли свої послуги запропонували Інститут зернового господарства та дирекція дослідного господарства «Дніпро», утворивши тут ТОВ «Торговий дім «Насіння», 317 власників земельних паїв добровільно і кожен особисто уклали договори оренди своїх наділів з цим товариством. Під осінь зібрали непоганий урожай та пристойно одержали усілякого збіжжя за свої паї.

Однак переслідування колективу тривало. Перевіряючих було по дві-три комісії на тиждень. А потім почастішали й «безкінечні виклики то до прокуратури, то до райвідділу міліції, зокрема того її відділу, який займається оргзлочинністю, то до райдержадміністрації. Вилучали фінансові документи...». Це вже з листа, якого підписали 75 осіб. «Замість того, щоб підтримувати нас, райдержадміністрація майже тероризує. За рік її голова Віталій Гузь жодного разу в господарстві не був, ні з ким із нас не зустрічався, зате відверто лобіює інтереси іншого товариства. Наполягає на відчуженні 1200 гектарів наших земель. Не питаючи згоди колективу, нав'язує вочевидь «свого» інвестора».

Що все це означає, здогадатися неважко. Як і стає зрозумілою тривала «облога» господарства. Бо якщо гадаєте, наче, отримавши у приватну власність земельні паї, наші селяни здобули волю, дуже помиляєтеся. Їх можна сприймати і як землевласників-кріпаків. Аби, поки немає законодавчих підстав, завбачливо, з далеким прицілом затівати переділ-перетік землі разом з людьми під потрібних інвесторів. І куди їм, мовляв, обдертим до нитки, що вже доношують останні штани, подітися?

Як далі розгортатимуться події, чи збережуть усі у своїй власності 5 чи 7 гектарів — поживемо—побачимо. І якщо ТОВ «Торговий дім «Насіння» комусь в районі не вгодне, то це, повірте, не випадково. Та ще коли все пояснюють тим, наче люди тут недолугі і нездари, ні на що не здатні, от і не можуть дати раду всій своїй землі. Звідси й «порада» віддавати її в «надійніші руки».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

(Далі буде.).

Співпраця

Подружилися університет і училище

Новітні форми навчання та реформування освіти викладачі Полтавського державного педагогічного університету і профтехучилища № 24 обговорюють разом.

Це не перший крок зближення вузу з навчальним закладом ВАТ «Ворскла». Минулої весни відбулися спільний концерт художньої самодіяльності, демонстрація моделей одягу, розробленого вихованцями училища. А започатковано співпрацю тоді, коли директором училища став Віктор Човновий, колишній випускник педвузу.

Нині 64 випускниці училища навчаються на заочному відділенні педагогічно-індустріального факультету університету. З них близько половини поєднує навчання з роботою на «Ворсклі».

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311084.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець – Верховна Рада України